

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE İŞBİRLİĞİ: ULUSAL E-KÜTÜPHANE MODEL ÖNERİSİ

Zahire Canan Duran

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2007

**EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE İŞBİRLİĞİ:
ULUSAL E-KÜTÜPHANE MODEL ÖNERİSİ**

Zahire Canan Duran

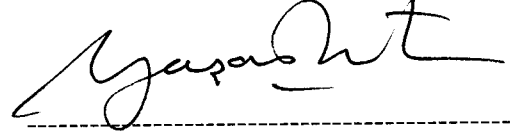
**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

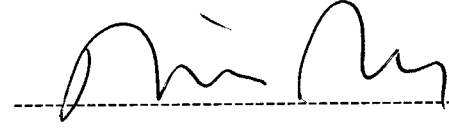
Ankara, 2007

KABUL VE ONAY

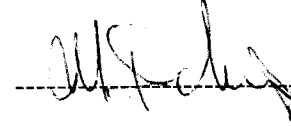
Zahire Canan Duran tarafından “Ekonomi Kütüphanelerinde İşbirliği: Ulusal E-Kütüphane Model Önerisi” başlıklı bu çalışma, 10 Eylül 2007 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Yaşar Tonta

Doç. Dr. Timur Gür

Doç. Dr. Mehmet Emin Küçük (Danışman)

Yukarıda imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. İrfan Çakın

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarını Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylıyorum:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

10.09.2007

Zahire Canan Duran

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluőması, geliőmesi ve sonuçlanmasında pek çok kişinin katkısı olmuştur. Öncelikle tez danıőmanım Doç. Dr. Mehmet Emin Küçük'e verdiği destek için teşekkür ederim.

Ankara'da bulunan ekonomi kütüphanelerine yönelik gerekli verilerin toplanmasında; görüşme talebine ve anket sorularının cevaplanmasına değerli vakitlerini ayıran, kütüphane sorumlusu meslektaőlarıma ayrıca teőekkürü bir borç bilirim. Onların katkıları sayesinde bu çalışma ortaya çıkmıştır.

Özellikle bu çalışmada yer alan istatistiksel verilerin değerlendirilmesinde arkadaőlarıım Aslı Gveli'ye ve Arif Yılmaz'a teşekkür ederim.

Ve bu çalışma sırasında hem değerli mesleki görüőleri hem de manevi desteği ile her zaman yanımda olan arkadaőım Müjgan Şan'a gönülden teşekkür ederim.

ÖZET

DURAN, Zahire Canan. Ekonomi Kütüphanelerinde İşbirliği: Ulusal E-Kütüphane Model Önerisi, Yüksek Lisans, Ankara, 2007.

Internet'in hayatımıza girmesi, bilgi kaynaklarının sayısının hızla artması ve çeşitlenmesi; yani var olan koşullar kütüphanelerin/bilgi ve belge merkezlerinin koleksiyon/derme sağlamada bir araya gelmelerini ve işbirliği yapmalarını zorunlu hale getirmiştir. Özellikle kütüphanelerde bütçelerin büyük kısmının ayrıldığı süreli yayınlar ve veri tabanları güncel gelişmelerin takip edilmesi açısından koleksiyonun vazgeçilmez parçaları olur iken diğer taraftan bu yayınlardaki fiyat artışları kütüphanelerin sınırlı bütçelerini zorlamaktadır. Bu durum karşısında, koleksiyon açısından benzerlik gösteren, kütüphaneler aynı amaç doğrultusunda bir araya gelerek işbirliği yapmaktadırlar ve sonuç olarak sahip oldukları sınırlı bütçeleri daha iyi kullanarak, okuyucularına var olan şartlarda en iyi hizmeti vermeyi amaçlamaktadırlar.

Bu çalışmada Ankara'da bulunan ekonomi kütüphanelerinin durumları saptanmış, bu kütüphanelerin dermelerinde abone olunan süreli yayınlar ve veri tabanları konusunda işbirliği gerektirici bir çakışma durumu var mıdır sorusuna cevap bulunmaya çalışılmıştır. Bu amaçla ele alınan on üç kütüphanenin 2000-2006 yılları arasında satın aldıkları süreli yayın ve veri tabanları listelerine ulaşılmaya çalışılmıştır ve bu yıllara ait çakışan yayınlar tespit edilmiştir. Ayrıca modern kütüphanecilik hizmetleri açısından ulusal sanal bir ekonomi kütüphanesi modeli önerilmiştir. Araştırmanın hipotezleri;

Hipotez:

“Ankara'da bulunan ekonomi kütüphaneleri arasında kurumların ve sahip oldukları kütüphanelerin/bilgi ve belge merkezlerinin bütçe, derme, personel ve örgütsel yapıları süreli yayınlara yönelik derme geliştirme ve belge sağlama konusunda işbirliğine gidilmesine engel olmaktadır.”

Alt hipotezler:

“Mesleki personel yetersizliği, bu kütüphanelerin kullanıcı odaklı olmamaları ve öncelikle kendi kurum kullanıcılarının bilgi ihtiyaçlarını karşılama zorunlulukları, işbirliği çalışmalarının başlamasını ve sürekliliğini engelleyen önemli unsurlardan biridir.”

“Derme içeriğinin belirlenmesi ve geliştirilmesi açısından her kurumun kendi çalışanlarının önceliklerine göre hareket etmesi ve dermelerin ekonomi biliminin alt konularında yoğunlaşması, bu kütüphanelerdeki ortak yayın aboneliklerinin sayısını azaltmakta ve bu durum derme geliştirmede işbirliğini engellemektedir.”

“Kütüphanelerin derme büyüklüklerinin/aboneliklerinin az sayıda olması ortak yayınların sayısını azaltmakta ve derme geliştirmede işbirliğine gidilmesini olumsuz etkilemektedir.”

“Ekonomi kütüphanelerinde süreli yayınlar toplu kataloğuna ihtiyaç olmasına rağmen, kurumların işbirliğini benimsememiş olmaları bu çalışmayı engelleyen bir unsurdur.”

Yukarıda verilen hipotezler araştırmanın sonucunda doğrulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ekonomi ve işletme kütüphaneleri, Derme geliştirme, Süreli yayınlar, Veri tabanları, İşbirliği, Elektronik kütüphane, Model önerisi.

ABSTRACT

DURAN, Zahire Canan. Cooperation between Economics Libraries: A Model Proposition for National E-Library, MA, Ankara, 2007.

Internet's impact on daily life, rapid increase on the amount and variety of information sources urge libraries/information and record management centers act together and cooperate for collection development purposes. In particular, periodicals and databases which constitutes considerable amount of libraries' budgets became important component of library collections but their updating costs add significant burdens on the limited budgets of libraries. In order to overcome this problem, libraries which have similar collections are looking for cooperation opportunities and try to give their users possible best service pushing the limits of their limited budgets.

This study aims to determine the current situations of business libraries in Ankara and try to answer the question of if there is a overlap in the subscriptions of periodicals and databases in their collections which requires cooperation among these business libraries. In this regard, 13 business libraries were picked up and their periodical and database list between 2000-2006 were examined and overlapping publications were determined. Also, an on-line national business library model was recommended in term of modern library services.

The hypotheses of the study;

Main hypothesis:

“The different budget, collection, personnel, and organizational structures of business libraries/information and record management centers and their parent institutions in Ankara obstructs having a cooperation for shared collection development for periodicals and joint retrieval of records.”

Sub-hypotheses:

“Lack of professional personnel, organizational policies of fulfilling information needs of staff, and user centred structure for their own patrons are one of the main reasons inhibiting to have cooperation among these libraries as well as continuity of this kind of collaboration.”

“In terms of determining collection content and development, each institution acts independently according to their staff’s preferences and focuses on sub-categories of business discipline in their collections. Consequently, this reduces subscription of shared titles and impedes cooperation among institutions for collection development.”

“The limited size of the collections and having a small number of periodicals subscription decrease the amount of similar publications or periodicals titles and prevent from establishing cooperation for collection development.”

“Although there is a need for a union catalogue for periodicals in business libraries, the lack of the cooperation among these institutions obstruct having this type of product.”

Above mentioned hypotheses are approved according to the result of the research.

Keywords: Economy and business libraries, Collection development, Periodicals, Databases, Cooperation, Electronic library, Model Development.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. KONUNUN ÖNEMİ	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZİ	3
1.3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	5
1.4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ	5
1.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ	6
1.6. KAYNAKLAR	7
2. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİ VE İŞBİRLİĞİ	10
2.1. GİRİŞ	10
2.1.1. Ekonomi Bilimi	10
2.1.2. Ticari Bilgi Sistemi ve Ticari Bilgi	11
2.1.3. Ticari Bilgi Türleri	12
2.1.4. Ekonomi ve İşletme Kütüphaneleri	13
2.2. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNİN AMACI	14
2.3. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE DERME	15
2.3.1. Ekonomi Konulu Süreli Yayınlar ve Veri Tabanları	16
2.3.2. Uluslararası Para Fonu	20
2.3.2.1. Uluslararası Para Fonu Yayınları	20
2.3.3. Dünya Bankası	21
2.3.3.1. Dünya Bankası Yayınları	21
2.3.4. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü	22
2.3.4.1. OECD Yayınları	23
2.3.5. Economic Intelligence Unit Raporları	23
2.3.6. Financial Times	23
2.3.7. Elektronik Dergiler ve Veri Tabanları	24
2.4. İŞBİRLİĞİ	27
2.4.1. İşbirliği Çalışmaları	28

2.4.2. İşbirliği Türleri	30
2.4.2.1. Toplu Katalog Örnekleri	30
2.4.2.2. Derme Geliştirmede İşbirliği Örnekleri	32
2.4.2.3. Konsorsiyum Oluşturma	33
2.4.2.4. Belge Sağlama ve Kaynak Paylaşımı.....	36
2.5. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE SÜRELİ YAYINLAR VE VERİ TABANLARINDA İŞBİRLİĞİ ÖRNEKLERİ	38
2.6. MODERN KÜTÜPHANECİLİK HİZMETLERİ VE ECONBİZ ELEKTRONİK KÜTÜPHANE ÖRNEĞİ.....	41
2.6.1. ECONBİZ Örneği	42
2.6.2. Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi'nin Gelecek Planları.....	47
3. ANKARA'DA BULUNAN EKONOMİ KÜTÜPHANELERİ.....	50
3.1. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ	50
3.2. T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ	51
3.3. TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş. KÜTÜPHANESİ	52
3.4. T.C. BAŞBAKANLIK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI KÜTÜPHANESİ.....	53
3.5. İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ KÜTÜPHANESİ	54
3.6. T.C. MALİYE BAKANLIĞI KÜTÜPHANESİ.....	56
3.7. REKABET KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ	56
3.8. İSLAM ÜLKELERİ İSTATİSTİKSEL, EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ.....	57
3.9. SERMAYE PİYASASI KURULU KÜTÜPHANESİ.....	58
3.10. TÜRKİYE KALKINMA BANKASI KÜTÜPHANESİ.....	60
3.11. TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ KÜTÜPHANESİ VE AVRUPA DOKÜMANTASYON MERKEZİ	61
3.12. TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ SİNAİ MÜLKİYET KÜTÜPHANESİ	62
3.13. T.C. BAŞBAKANLIK TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ	63
4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	65

4.1. KÜTÜPHANE/BİLGİ VE BELGE MERKEZLERİNE YÖNELİK	
BULGULAR.....	65
4.1.1. Örgüt Yapısı.....	65
4.1.2. Bütçe.....	68
4.1.3. Personel.....	69
4.1.4. Derme.....	71
4.1.5. Kullanıcı.....	74
4.2 KÜTÜPHANELERİN İŞBİRLİĞİ ÇALIŞMALARI AÇISINDAN	
DEĞERLENDİRİLMESİ.....	76
4.3. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNİN SATIN ALDIKLARI SÜRELİ	
YAYINLAR VE BUNLARIN ÇAKIŞMA DURUMLARININ	
DEĞERLENDİRİLMESİ.....	83
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	90
5.1. SONUÇ.....	90
5.2. ÖNERİLER.....	95
5.3. ULUSAL BİR ELEKTRONİK EKONOMİ KÜTÜPHANESİ MODELİ	
ÖNERİSİ.....	95
KAYNAKÇA.....	105
EKLER.....	114

KISALTMALAR

AACR2:	Anglo American Cataloguing Rules 2 (Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları II)
ADB:	Asian Development Bank (Asya Kalkınma Bankası)
AEA:	American Economic Association (Amerikan Ekonomi Derneği)
ASO:	Ankara Sanayi Odası
ATO:	Ankara Ticaret Odası
BBM:	Bilgi ve Belge Merkezi
BDDK:	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIS:	Bank for International Settlements (Uluslararası Ödemeler Bankası)
DFG:	German Research Foundation (Alman Araştırma Vakfı)
DİE	bakınız TÜİK
DİE:	T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü
DOS:	Dewey Onlu Sınıflama Sistemi
DPT:	T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
ECONBIZ:	Virtual Library of Economics and Business Studies
EIU:	Economist Intelligence Unit (Ekonomi İstihbarat Birimi)
EKOBİL:	Ekonomi Alanında Bilgi Hizmetleri
EU:	European Union (Avrupa Birliği-AB)
Eximbank:	Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.
FT:	Financial Times
GM:	T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı
HM:	T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
IFLA:	The International Federation of Library Associations and Institutions
ILO:	International Labour Office (Uluslararası Çalışma Örgütü)
IMF:	International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
ITC:	International Trade Centre (Uluslararası Ticaret Merkezi)
İGEME:	T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
İKÖ:	İslam Konferansı Örgütü (Organisation of Islamic Conference-OIC)
İKV:	İktisadi Kalkınma Vakfı

İMKB:	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
İSO:	İstanbul Sanayi Odası
İTO:	İstanbul Ticaret Odası
KAÖVF:	Kütüphanelerarası Ödünç Verme Formu
KİK:	Kamu İhale Kurumu
KOSGEB:	T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
LC:	Library of Congress
LCSH:	Library of Congress Subject Headings
LSE:	Londra Ekonomi Okulu (London School of Economics)
MARC21:	Machine-Readable Cataloguing 21 (Makinece Okunabilir Katalog)
MB:	T.C. Maliye Bakanlığı
MESS:	Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
MPM:	Milli Prodüktivite Merkezi
ODTÜ:	Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Middle East Technical University-METU)
OECD:	Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
OIC:	Organisation of Islamic Conference (İslam Konferansı Örgütü-İKÖ)
RK:	Rekabet Kurumu
SESRTCIC:	Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries = İslam Ülkeleri İstatistiksel, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi) ya da İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) Ankara Merkez
SPK:	Sermaya Piyasası Kurulu
SY:	Sürelî Yayın
TBB:	Türkiye Bankalar Birliği
TCMB:	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TESK:	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TİKA:	T.C. Başbakanlık Türkiye İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı
TKB:	Türkiye Kalkınma Bankası
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TODAİ:	Türkiye Orta Doğu ve Amme İdaresi
TPE:	Türk Patent Enstitüsü

TSE:	Türk Standardları Enstitüsü
TÜBİTAK:	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK:	T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD:	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
UCB:	European Central Bank (Avrupa Merkez Bankası)
UCD Dublin:	University College Dublin
UN:	United Nations (Birleşmiş Milletler)
UNCTAD:	United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı)
USB Köln:	Köln Belediye ve Üniversite Kütüphanesi (University and Municipal Library of Cologne)
WB:	The World Bank (Dünya Bankası)
WTO:	World Trade Organisation (Dünya Ticaret Örgütü)
ZBW:	German National Library of Economics (Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi)
ZEW:	Centre for European Economic Research

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1. Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'ta Bulunan Ekonomi Kütüphanelerine Dair Örnekler	13
TABLO 2. Uluslararası Para Fonu (IMF) Yayınları	20
TABLO 3. Dünya Bankası Yayınları	22
TABLO 4. Ekonomi Bilimi ile İlgili Veri Tabanları	25
TABLO 5. Kütüphanelerin Kuruluş Yıllarına Göre Dağılımları	65
TABLO 6. Kütüphanenin Kurum İçinde Bağlı Olduğu Birim	66
TABLO 7. Kütüphanenin Kurum İçindeki Resmi Adına Göre Dağılımı	67
TABLO 8. Bir Yönetmeliğe Sahip Olup Olmaması Durumuna Göre Kütüphaneler	67
TABLO 9. Kütüphanelerin Yıllara Göre Bütçe Dağılımları (Bin-YTL)	68
TABLO 10. Kütüphane Bütçelerinden Süreli Yayınlarla Ayrılan Miktarının Dağılımı (Bin-YTL)	69
TABLO 11. Kütüphanelerde Çalışan Personel Sayısı	70
TABLO 12. Kütüphane Yöneticisinin Mesleki Eğitim Durumu	70
TABLO 13. Kütüphane Dermesini Oluşturan Konuların Dağılımı	71
TABLO 14. Kütüphanelerin Yayın Sağlama Politikalarında Tercih Ettikleri Yollar	72
TABLO 15. Kütüphane Dermesinde Bulunan Yayın Sayısı	72
TABLO 16. Kütüphanelerin Kataloglama Standartları ve Kullanılan Otomasyon Programları	73
TABLO 17. Kütüphanede Kullanılan Sınıflama Sistemi ve Konu Başlıkları	74
TABLO 18. Ekonomi Kütüphaneleri Kullanıcıları	75
TABLO 19. Kurumun Kütüphanesi Dışında Başka Bir Bilgi-Belge Merkezine Sahip Olup Olmaması Durumu	76
TABLO 20. Birbirleriyle Kaynak Paylaşımı Konusunda İşbirliği Yapan Kütüphaneler	77
TABLO 21. Diğer Kurum Kütüphaneleri ile Yapılan Kaynak Paylaşımı	78
TABLO 22. Kurum Dışı Okuyuculara Verilen Ödünç-Verme ve Fotokopi Hizmeti	78
TABLO 23. Kurum ve Kuruluşların Kendi Yayınları Açısından Kaynak Paylaşım Durumları	79
TABLO 24. Diğer Kurum ve Kuruluşların Kendi Yayınlarını Gönderme Durumları ...	80

TABLO 25. Ulusal/Uluslararası Organizasyonların Ankara’da Bulunan Derleme Kütüphaneleri (Depository Libraries)	80
TABLO 26. Dünyadaki Ulusal Bir Kurum/Kuruluşla Kütüphanelerin İşbirliği Durumları	81
TABLO 27. İşbirliği Yapılması İstenen/Beklenen Konuların Dağılımı	82
TABLO 28. Ekonomi Kütüphaneleri Açısından İşbirliği Yapılması Gerekli İlk Üç Konu	82
TABLO 29. Çakışan Süreli Yayınların Yüzde Dağılımı	84
TABLO 30. Çakışan Yayınların Kütüphanelere Göre Dağılımı	86
TABLO 31. Veri Tabanları Konusunda Çakışma Durumu	87
TABLO 32. Çakışma Durumu	89
TABLO 33. Kütüphanelerin Bütçe Durumları	89

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Kütüphanelerarası Çakışan Yayınların Yüzde Dağılımı.....	85
Şekil 2. Çakışan Yayınlar ve Maliyet Durumları.....	88
Şekil 3. EKOBİL Portalı: Kullanıcı Ayağı	98
Şekil 4. Bilgi Merkezlerinin İşlevi.....	101

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. KONUNUN ÖNEMİ

Hızla çoğalan bilgi kaynakları ve bilgiye erişim maliyetinin her geçen gün artması, buna karşılık yeterli olmayan kütüphane bütçeleri geçtiğimiz yüzyılın özellikle son çeyreğinde kütüphanecileri en çok ilgilendiren konuların başında yer almıştır. Yirminci yüzyılda kütüphanecilik ve bilgiye erişimi etkileyen en önemli gelişmelerden biri, hiç şüphesiz bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler ve Internet'in yaygınlaşması ile birlikte bilimsel yayınların elektronik ortama aktarılmasıdır. Kullanıcılarına ihtiyaç duydukları bilgiyi en kısa zamanda sağlamayı amaç edinen kütüphaneler, artan bilgi kaynakları ve maliyetleri ile birlikte gelişen bilgi teknolojilerini kullanarak hizmet vermekte zorlanmaktadır (Karasözen, 2002). Diğer taraftan yeni gelişen teknolojiyle birlikte kütüphanelerarası işbirliği olanakları da artmaktadır (Tonta, 1999).

“İşbirliği, kütüphanelerin çeşitli nedenlerle kendi başlarına yapamadıkları projeleri yapmak, sağlayamadıkları kaynakları ortaklaşa satın almak ve ortak projeler yürütmek amacıyla yapılır. İşbirliği çabalarının ortak yönü, ortaya çıkan hizmetten ya da üründen işbirliği yapan kütüphanelerin ortaklaşa yararlanmalarıdır” (Tonta, 1999, s. 494).

“İşbirliğinin temelinde kullanıcılara daha hızlı, daha ekonomik ve daha iyi hizmet verme anlayışı yatmaktadır. Gerek elektronik ortamdaki bilgi kaynaklarının ve hizmetlerinin giderek artması gerekse bilgi işleme, depolama ve iletişim teknolojilerinin kütüphaneler tarafından da edinilebilmesi elektronik bilgi kaynaklarının paylaşımını kolaylaştırmış ve kütüphaneler için yeni işbirliği alanları ortaya çıkmıştır. Hatta birden fazla kütüphanenin bir araya gelerek daha fazla sayıda bilgi kaynağını satın

alması ya da bu kaynaklara elektronik yollardan erişim sağlaması ortalama maliyeti azaltması ya da daha iyi hizmet verilmesini sağlaması (“ölçek ekonomisi”) nedeniyle işbirliği bir zorunluluk haline gelmiştir” (Tonta, 1999, s. 494).

İşbirliği ortaklaşa derme geliştirmeden belge sağlamaya, kataloglamadan teknik işlemlere kadar çeşitli alanlarda gerçekleştirilebilir (Tonta, 1998).

İşbirliğinde temel amaç, kütüphanelerin olabildiğince etkili ve ekonomik koşullarda müşterilerine/okuyucularına hizmet vermeleridir. Bunu başarabilmek için ise, mutlaka pek çok şekilde işbirliğine gidilmelidir (Parker ve Smith, 1984). Kütüphaneler arasında farklı alanlarda işbirliği yapılabilmektedir. Yöresel, bölgesel, ulusal ya da uluslararası coğrafik temelli işbirliği türleri olduğu gibi; kütüphane türlerine göre; aynı ya da farklı türde kütüphanelerarası işbirliği de mümkündür. Ayrıca yönetim şekli ve mali kaynakların sağlanmasına göre işbirliği yapma olanağı da vardır (Harleo, 1994).

Bu türlerin hem gelişmiş ülkelerde hem de dünya üzerinde örnekleri oldukça fazladır. Özellikle konsorsiyum çalışmaları Avrupa ve Asya kıtalarında olduğu kadar Kuzey Amerika'nın bir bölümü olan Kanada, Güney Amerika, Afrika, Avustralya; Antartika hariç, bütün dünyada vardır ve gelişmektedir (Helmer, 1999, s. 119). Örneğin, WRLC (The Washington Research Library Consortium), Washington, DC'de yer alan 7 üniversitenin oluşturduğu bölgesel bir konsorsiyum (Payne, 1998, s. 13); GAELIC (South Africa's Gauteng and Environs Library Consortium), Afrikada'ki en büyük akademik kütüphaneler konsorsiyumu (Edwards, 1999, s. 123); CALIS (China Academic Library and Information System), Çin'de bulunan en önemli akademik kütüphane konsorsiyumu (Dai, Chen ve Zhang, 2000, s. 66) gibi çalışmalardan söz edebiliriz.

Ülkemizde ise, kütüphanelerarası işbirliği konusunda yapılan çalışmaların sınırlı olduğu ve kütüphane türü açısından incelendiğinde ise genellikle üniversite kütüphaneleri arasında gerçekleştirildiği görülmüştür (Küçük, Al, Alır, Soydal, Ünal, 2004, s. 122). Özellikle Kütüphane bütçelerinin önemli bir bölümünü oluşturan süreli

yayımlar ve veri tabanlarının satın alınması konusunda ANKOS ve ÜNAK-OCLC gibi konsorsiyumlar ortaya çıkmıştır.

Özel kütüphaneler ya da kurum kütüphaneleri arasında ise, aynı/benzer konularla ilgilenildiği halde, ciddi anlamda bir işbirliği olmadığı gözlenmiştir. “Türkiye’de Kütüphanelerarası İşbirliği Üzerine Bir Değerlendirme” (Küçük ve diğerleri, 2004, s. 129) isimli makalede; TOBB, TÜİK, Hazine Müsteşarlığı ve İGEME gibi kurum kütüphanelerinin kendi aralarında ve ODTÜ, Bilkent gibi üniversite kütüphaneleri ile yayın ödünç verme konularında işbirliğine gidildiği belirtilmiştir.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZİ

Bu araştırmanın amacı Ankara’da bulunan ekonomi kütüphanelerinin süreli yayın dermelerinin geliştirilmesi örneğinden yola çıkarak, mevcut işbirliği çalışmalarını ortaya koymak, mevcut durumu olumlu veya olumsuz yönde etkileyen unsurları tanımlamaktır. Buna bağlı olarak, bir kavramsal ulusal ekonomi e-kütüphane model önerisi geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için öncelikle,

- Ankara’da bulunan ekonomi kütüphaneleri saptanmıştır.
- Bu kütüphane sorumluları ile iletişim kurulmuş; yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak, anket uygulanmıştır.
- Bu kütüphaneler arasında bir işbirliği olup olmadığı betimlenmiştir.
- Bu kütüphanelerin 2000-2006 yılları arasında satın aldıkları süreli yayın ve veri tabanları listelerine ulaşılmıştır.
- Yukarıda belirtilen yıllara ait listelerdeki çakışmalar belirlenmiştir.

Yukarıda sıralanan veriler doğrultusunda araştırmanın problemi “Ekonomi ile ilgili en önemli kurumların Ankara’da bulunmasına ve bu kurumların bünyesinde bir kütüphane/bilgi ve belge merkezi olmasına rağmen neden bu kütüphaneler arasında bir işbirliği modeli geliştirilmemiştir? Dağıtık ağ ortamında ulusal düzeyde hizmet veren ekonomi ile ilgili bir elektronik kütüphane veya bilgi merkezi modeli oluşturulabilir mi?”

Araştırmamızın hipotezleri ise şunlardır:

Ana hipotez:

“Ankara’da bulunan ekonomi kütüphaneleri arasında kurumların ve sahip oldukları kütüphanelerin/bilgi ve belge merkezlerinin bütçe, derme, personel ve örgütsel yapıları süreli yayınlara yönelik derme geliştirme ve belge sağlama konusunda işbirliğine gidilmesine engel olmaktadır.”

Alt hipotezler:

“Mesleki personel yetersizliği, bu kütüphanelerin kullanıcı odaklı olmamaları ve öncelikle kendi kurum kullanıcılarının bilgi ihtiyaçlarını karşılama zorunlulukları, işbirliği çalışmalarının başlamasını ve sürekliliğini engelleyen önemli unsurlardan biridir.”

“Derme içeriğinin belirlenmesi ve geliştirilmesi açısından her kurumun kendi çalışanlarının önceliklerine göre hareket etmesi ve dermelerin ekonomi biliminin alt konularında yoğunlaşması, bu kütüphanelerdeki ortak yayın aboneliklerinin sayısını azaltmakta ve bu durum derme geliştirmede işbirliğini engellemektedir.”

“Kütüphanelerin derme büyüklüklerinin/aboneliklerinin az sayıda olması ortak yayınların sayısını azaltmakta ve derme geliştirmede işbirliğine gidilmesini olumsuz etkilemektedir.”

“Ekonomi kütüphanelerinde süreli yayınlar toplu kataloğuna ihtiyaç olmasına rağmen, kurumların işbirliğini benimsememiş olmaları bu çalışmayı engelleyen bir unsurdur.”

1.3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırmanın kapsamında, en önemli ekonomi ile ilgili kurumlar Ankara’da bulunduğu için bu kurum kütüphaneleri¹ ele alınmış ve bu kütüphanelerin son 7 yılda (2000-2006) satın aldıkları elektronik veri tabanları, basılı ve elektronik dergi koleksiyonları incelenmiştir.

Bu kütüphanelerin belirlenmesinde ilgili rehberlere başvurularak, ilgili kurumların web sayfalarından yararlanılmıştır. Bunun sonucunda toplam 28 kurum/kuruluş saptanmıştır Ancak bu kurum/kuruluşların bir kütüphane/bilgi ve belge merkezlerine sahip olup olmama durumları (bkz. Ek 1) dikkate alındığında ise 17 tanesinin bünyesinde bir kütüphane olduğu belirlenmiştir. Bu 17 kütüphanenin sadece 14 tanesi süreli yayın/veri tabanı aboneliğine sahiptir (bkz. Ek 2). Bu durumda tez kapsamında 14 kütüphanenin incelenmesine karar verilmiştir. Ancak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Kütüphanesi anket sorularını yanıtlamak istememiş, böylelikle ekonomi konulu kütüphanelerin/bilgi ve belge merkezlerinin sayısı 13’e inmiştir.

Ayrıca tezde “ekonomi kütüphaneleri” terimi kullanılmış olup hem ekonomi hem de işletme kütüphanelerini kapsamaktadır.

1.4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Araştırmamızda, gerekli verileri toplamak ve tanımları yapabilmek amacıyla Betimleme Yöntemi kullanılmıştır. Betimleme yöntemi,

...olayların, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır. Bu yöntemle dayanan araştırmalarla durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye, hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz gibi sorulara, mevcut

¹ Kütüphaneler: BDDK, DPT, EXİMBANK, HM, İGEME, MB, RK, SESRTCIC, SPK, TKB, TOBB, TPE, TÜİK.

zaman kesiti içinde olduğu düşünölen verilere dayanılarak cevap bulmak istenir (Kaptan, 1991, s. 59).

Çalışma için gerekli verilerin elde edilmesi için yapılandırılmış görüşme² ve anket tekniklerine başvurulmuştur. Görüşme ve anket sonuçlarında incelenen ekonomi kütüphanelerinin durumları saptanmıştır. Kütüphanelerin, kurum içindeki bağı oldukları birim, personel durumu, derme yapısı, sahip olduğu bütçe; bütçenin süreli yayınlara ve veri tabanlarına ayrılan miktarı, yayın sağlama politikalarının olup olmaması, dermelerinde yer alan konular, okuyucularının çoğunlukla kullandıkları kaynaklar, kütüphanelerarası işbirliği çalışmaları, işbirliğine bakış açıları gibi konulara açıklık getirilmeye çalışılmıştır.

Anket sorularının anlaşılabilirliğini test etmek için, RK, İGEME, TOBB, SESRTCIC ve SPK Kütüphanelerinde pilot uygulama yapılmıştır. Ayrıca yapılandırılmış görüşme kütüphanecilerle; kütüphaneci olmayan yerlerde ise kütüphane sorumlusu olan kişilerle yapılmıştır.

Çalışmada 2000-2006 yıllarına ait süreli yayınlara ve veri tabanları listelerinin çakışma oranlarındaki istatistiksel değerlendirmeler yapılır iken SPSS 13.0 programından; satın alınan dergilerin fiyat bilgileri için Ulrich's Periodicals Directory ve yayınlara kendi web sayfalarından yararlanılmıştır. Fiyatlar Amerikan Doları, Euro, İngiliz Sterlini, Fransız Frankı ve Yeni Türk Lirası (YTL) olarak çeşitlilik göstermiştir. Hesaplamanın doğru bir şekilde yapılabilmesi için tüm para birimleri YTL'ye çevrilmiştir. Fiyatların YTL'ye çevrilmesinde Universal Currency Converter (<http://www.xe.com>) web sitesi kullanılmıştır.³

1.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla şunlardır:

² Görüşmede sorulan sorular için bkz. Ek 5.

³ Çakışma tablosu ile ilgili tüm hesaplamalar 25 Ocak 2007 tarihinde yapılmıştır ve o tarihteki kur durumu şöyledir: 1 EUR: 1,851 YTL; 1FRF: 0,281 YTL; 1 GBP: 2,809 YTL; 1 USD: 1,434 YTL

1. Bölüm: Konunun önemi; araştırmanın amacı, hipotez, araştırmanın kapsamı, yöntem ve kullanılan kaynakları kapsamaktadır.
2. Bölüm: Ekonomi bilimi, ticari bilgi sistemi ve türleri, ekonomi kütüphanelerinin tanımı, amacı, dermesi; süreli yayın ve veri tabanlarına yönelik koleksiyon özelliklerini kapsamakla birlikte; işbirliğinin tanımı, amacı, bu konuda dünyada ve Türkiye’de yapılan çalışmalar üzerinde durulmuştur. Ekonomi kütüphanelerinde süreli yayınlar ve veri tabanlarına yönelik örnekler verilmiştir. Ayrıca ulusal bir ekonomi kütüphanesi olan Alman Ekonomi Kütüphanesi ve ECONBIZ örneği ele alınmıştır.
3. Bölüm: Ankara’da bulunan 13 kurum ve bu kurumların kütüphaneleri hakkında bilgi verilmiştir.
4. Bölüm: Çalışma kapsamında değerlendirilen 13 kütüphane, mesleki beş unsur ve bu kütüphanelerin işbirliğine yaklaşımları; satın alınan süreli yayın ve veri tabanı koleksiyonlarında olan çakışmalar açısından değerlendirilerek bulgular ortaya konulmaya çalışılmıştır.
5. Bölüm: Sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Öneriler bölümünde ulusal bir elektronik ekonomi kütüphanesi modeli önerilmiştir.

Kaynakça ve ekler tezin sonunda sunularak çalışma tamamlanmıştır.

1.6. KAYNAKLAR

Bu çalışmanın ortaya çıkması için kapsamlı bir literatür taraması yapılmış ve taramalar belli dönemlerde tekrarlanarak yeni gelişmeler takip edilmiştir. Özellikle web sitelerinden yararlanılan bilgiler için en güncel bilgilere ulaşılması amacıyla tezin sonuçlanmasının son anına kadar bilgi kaynakları kontrol edilmiştir. Taranan kaynaklar:

YÖK Tez Kataloğu

Proquest Digital Dissertations

LISA (Library and Information Science Abstracts), 1969-1999/05. CD-ROM.

OCLC First Search

ScienceDirect/Social Science

ISI Web of Science

Social Science Citation Index

Science Citation Index Expanded

Arts and Humanities Citation Index

Emerald

Library Consortium Management: An International Journal

ERIC

Kluwer Online

EBSCOHOST

Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1923-1999). CD-ROM. Ankara: Milli Kütüphane.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 1952-1986

Türk Kütüphaneciliği, 1986-2007

Bilgi Dünyası, 2000-2006

Information Technology and Libraries, 1990-2006

World Directory of Business Information Libraries, 2000

T.C. Devlet Teşkilatı Rehberi, 2005

Bilkent, ODTÜ, Hacettepe, Ankara, Başkent, İTÜ Kütüphaneleri ve Millî Kütüphane çevrim içi katalogları

Bu kaynaklarda aşağıda belirtilen anahtar kelimeler sorgulanmıştır.

Business libraries, Economic/s libraries; Special library/ies; Research libraries

Library cooperation

Cooperative collection development

Consortium/Consortia

Journals/E-journals

Electronic databases

Models of cooperation

Araştırma raporunun hazırlanmasında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından hazırlanmış olan; Tez ve Rapor Yazım Yönergesi (2005) ve

Kaynak Gösterme El Kitabı (Kurbanoglu, 2005) kullanılmıştır. Tezde verilen alıntılar, göndermeler ve kaynakça Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün benimsemiş olduğu APA sistemine göre düzenlenmiştir.

2. BÖLÜM

EKONOMİ KÜTÜPHANELERİ VE İŞBİRLİĞİ

2.1. GİRİŞ

Ekonomi kütüphanelerini tanımlamadan önce konunun daha iyi anlaşılması açısından öncelikle ekonomi bir bilim dalı olarak nedir, ilgi alanları nelerdir gibi konulara açıklık getirmek faydalı olacaktır.

2.1.1. Ekonomi Bilimi

Antikçağlı büyük düşünür Aristoteles tarafından ortaya atılan *ekonomi* deyiimi, Yunanca *ev* ve *yönetim* anlamlarını dile getiren *oikos* sözcüğüyle yasa anlamını dile getiren *nomos* sözcüğünden kurulmuştur. Osmanlıca “iktisat”, Fransızca “*économie*”, Almanca “*ökonomie*” ve İngilizce “*economy*” (Hançerlioğlu, 1995, s. 78) olarak kullanılan ekonominin pek çok tanımı bulunmaktadır. Bunlardan bir kaçını vermemiz gerekir ise;

- Ekonomi, para kullanılarak ya da para kullanılmadan insanlar arasında değişim işlemlerine neden olan faaliyetlerin incelenmesi,
- Ekonomi, insanlığın tüketim ve üretim etkinliklerini nasıl düzenlediğinin incelenmesi,
- Ekonomik servetin incelenmesi (Arda, 2002, ss. 232-233) ya da
- Ekonomi elde bulunan kaynakların gereksinimleri olabildiği kadar geniş bir biçimde karşılayabilmesine yönelik davranışların toplamıdır (Kepkep, 1997, s. 31).

Bu tanımların yanı sıra bugün iktisatçıların üstünde anlaşmış göründükleri Arda'nın (2002, s. 233) tanımı ise şöyledir: “Ekonomi, insanların ve toplumların para

kullanarak ya da para kullanmadan zaman içinde çeşitli mallar üretmek ve bunları bugün ve gelecekte tüketmek üzere, toplumdaki bireyler ya da gruplar arasında bölüştürmek için, kıt üretim kaynakları kullanmak konusundaki tercihlerini inceler.”

“Ekonomi biliminin temel amacı, ekonomik olgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerini açıklayan genellemelerin geliştirilmesidir. Ekonomi bilimi, neden-sonuç ilişkilerini açıklarken bilimsel yöntemin hipotez, kanun ve teori aşamalarından geçmekle birlikte, diğer sosyal bilimlerde olduğu gibi, test etme aracı olarak deney yerine gözlemlemeyi kullanır” (Kumcu ve Eğilmez, 2004, s. 24).

Her bilim dalı kendi uğraş alanında yeni gelişmeler sağlayabilmek için, diğer bilim dallarındaki gelişmelerden yararlanmak, esinlenmek, hiç olmazsa etkilenmek durumundadır. Ekonomi bilimi de diğer bilim dallarındaki, özellikle toplumsal bilimlerin diğer dallarındaki bilgi birikiminden yararlanır ve bu alandaki gelişmelerden etkilenir. Ancak gerek araştırmalar yapabilmek, gerek kuramsal açıklamaları daha kolaylıkla sunabilmek, gerekse de ulaştığı sonuçları test edebilmek yönünden, ekonomi biliminin yararlandığı iki önemli bilim dalı Matematik ve İstatistiktir (Küçükömer, 1965, ss. 24-26; Lipsey, 1979, ss. 18-51; aktaran Kepkep, 1997, s. 12).

2.1.2. Ticari Bilgi Sistemi ve Ticari Bilgi

Bilgi, bir kuruluşla ilgili yönetsel kararlarda ve diğer rakip kuruluşlarla olan ticari rekabette önemli bir güçtür. En güncel bilgiye en hızlı sahip olan kuruluş rakiplerinden birkaç adım önde bulunmaktadır ve ticari pazarı en iyi yöneten de bu güçtür (Mort, 2003). Ticari bilgi, ticari alanda gereksinim duyulan hızlı, zamanında ve doğru bilgi akışının sağlanması ve dışa açılmasında gerekli olan pazar bilgilerinin en kısa sürede ihracatçılara iletilmesidir (İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi [İGEME], 2007).

Ne çeşit olursa olsun her türlü örgütte yönetimin sorumlu olduğu beş temel alan bulunmaktadır. Bunlar;

- Finans

- Pazarlama ve satış
- Araştırma ve geliştirme
- Üretim ve kargo
- İnsan kaynakları (Mort, 2003).

Bu alanların ihtiyacı olan ticari bilgiyi ise Mort (2003) ikiye ayırmaktadır:

- Örgüt içi bilgi: Bu tür bilgi iki grupta ifade edilmektedir. İlki; insan sermayesi, deneyim, genel kültür, beceriler, yaratıcılık gibi kurum tarafından üretilen bilgi türüdür. Diğeri ise; entellektüel bilgiyi kapsayan bilgi teknolojileri, veri tabanları ve yazılım programlarıdır.
- Örgüt dışı bilgi: Örgüt dışında, diğer kurumlar tarafından üretilen bilgidir.

2.1.3. Ticari Bilgi Türleri

Ticari bilgiyi beş genel alanda inceleyebiliriz (Mort, 2003). Bunlar;

- Pazar araştırması: Pazar ve müşteri potansiyeli konusundaki gerekli bilginin sağlanmasıdır (Mort, 2003).
- Örgüt bilgisi: Kurum hakkında gerekli bilginin sağlanmasıdır (Mort, 2003).
- Finans bilgisi: Kurumun finansal durumu hakkında bilgi verir. Ayrıca ekonomik kararların alınmasında, ticari faaliyetlerin yönlendirilmesinde, paranın satın alma gücündeki değişikliklerin tespitinde kullanılan ekonomik göstergelerden yani fiyat indekslerinden yararlanılmaktadır (İstanbul Ticaret Odası [İTO], 2007).
- İnsan kaynakları bilgisi: Çalışanların maaş ve kişisel bilgilerini kapsayan türden verileri içermektedir (Mort, 2003).
- Patent bilgisi: Yeni ürün ve teknolojik gelişmeleri ve sınai mülkiyet haklarının korunmasını içeren bilgidir. Özkapıcı (1998) sınai mülkiyeti; buluşların, yeniliklerin, yeni tasarımların, özgün çalışmaların, yani yeni şeylerin ilk uygulayıcılarının adına ya da ticaret alanında piyasaya sunulan malların hizmetlerin, ilk üreticisinin ya da satıcısının adına tescil edilerek bu ürünün sadece tescil ettiren tarafından belirli bir süre üretilmesi ve kullanılmasını sağlayan gayri maddi hak olarak açıklamaktadır. Sınai haklar sisteminin en temel özelliği buluş faaliyetlerinde ve buluşun ekonomiye katkı sağlayacak

biçimde üretime konu olmasında kaynakların etken bir şekilde kullanılmasını sağlamasıdır.

2.1.4. Ekonomi ve İşletme Kütüphaneleri

Yabancı literatürde “business libraries” ya da “economics libraries” olarak geçen ekonomi ve işletme kütüphanelerinin durumu için World Directory of Business Information Libraries (2000) isimli kaynağa başvurulmuştur. Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık’ta yer alan ekonomi kütüphaneleri dikkate alınmıştır. Türkiye için verilen ekonomi kütüphaneleri arasında Ankara Sanayi Odası, Ankara Ticaret Odası, KOSGEB⁴ ve Türkiye İstatistik Kurumu⁵ yer almaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık bünyesinde yer alan ekonomi kütüphanelerini yer aldıkları örgüt açısından dört grupta değerlendirebiliriz (bkz. Tablo 1).

Tablo 1. Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık’ta Bulunan Ekonomi Kütüphanelerine Dair Örnekler

Ekonomi Kütüphaneleri	Örnekler
Üniversite bünyelerinde yer alan	• Economics Library, University of Oxford • Yale University, Social Science Library and Information Services
Halk kütüphanelerinin bir branşı olarak	• New York Public Library, Science, Industry and Business Library (SIBL) • Bradford Libraries, Business and Commerce Library
Kurum ve kuruluşlar bünyesinde yer alan	• IMF ve World Bank Joint Bank Fund Library • Federal Reserve Bank of Boston Research Library • Bristol Chamber of Commerce and Industry European Information Centre
Milli Kütüphanelerin bünyelerinde yer alan	• British Library, Business Information Service • Library of Congress, Business Reference Services

Tablo 1’de görüldüğü gibi ekonomi kütüphaneleri, yurt dışında çoğunlukla üniversite ve halk kütüphaneleri bünyesinde bir birim/branş kütüphanesi olarak hizmet verir

⁴ T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı.

⁵ Eski adı Devlet İstatistik Enstitüsü.

iken, ülkemizde, kurum ve kuruluşlar bünyesinde, kurumun amacı doğrultusunda hizmet vermeyi amaçlayan kütüphane ve dokümantasyon merkezleridir.

The International Federation of Library Associations and Institutions [IFLA] (2007) ise; “Guidelines for Libraries of Government Departments” isimli çalışmasında kamu kurum kütüphanelerini (*government libraries*) üç başlık altında incelemekte ve bu tür kütüphaneleri özel kütüphaneler (*special libraries*) altında gruplamaktadır.

- Parlamentoğa bağılı kütüphaneler
- Bakanlıklara bağılı kütüphaneler
- Hukuk ile ilgili kurumlara bağılı kütüphanelerdir.

Ayrıca Bakanlıklara bağılı kütüphaneler de;

- Başbakanlığa bağılı kurum kütüphaneleri
- Hükümet kurumlarına bağılı organizasyon kütüphaneleri
- Diplomatik misyonu olan kurum kütüphaneleri olarak belirtilmiştir.

Ekonomi kütüphaneleri; ekonomi, sanayi ve ticaret alanında, özellikle istatistiksel bilgiler, standartlar, patent ve ticari markalar, finansal yatırımlar, ticari şirket, müşteri ve ürün bilgileri, telif hakları gibi konularda bilgi sağlayan, bilginin güç olduğu düşüncesiyle hareket eden (Campbell, 1985, s. 3) ve literatürde ekonomi ya da işletme kütüphaneleri (*business ya da economics libraries*) olarak geçen özel kütüphane türüne giren bilgi ve belge merkezleridir. Ekonomi kütüphanelerinin en önemli ortak özelliğı kullanıcı odaklı ve işbirliğı içinde bilgi sağlama zorunluluğunda olmalarıdır (Simon, 1994, ss. 181-194; aktaran İnce, 2002, ss. 67-68).

2.2. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNİN AMACI

Özel kütüphanelerin geleneksel amacı, artık özel kütüphaneciliğın sloganı haline dönüşmüş olan, “Bilgiyi çalışmaya uygulamaktır”. Özel kütüphaneciden beklenen, gereksinim duyulan bilginin yer aldığı kaynağı talepte bulunana ulaştırmaktan çok,

bilginin bizzat kendisinin sağlanarak iletilmesidir. Böylelikle kurumda çalışan uzman personelin zamanı, kurumun amaçları çerçevesinde daha verimli bir şekilde değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Sonuç olarak, özel kütüphaneler hizmet verdikleri kuruluşlarda “bilgiyi çalışmaya uygulama” gibi önemli bir işlev gerçekleştirerek mesleki, ticari, ekonomik, kültürel, endüstriyel, bilimsel ve teknolojik atılımlara olanak sağlarlar (Çakın, 1991, s. 49).

Başka bir ifade ile; sunulan bilgi hizmeti, kullanıcı gereksinimini karşılayarak, bilgiyi örgütün/kurumun amaçları doğrultusunda kullanılmasını sağlamaktır. Bilgiye gereksinim duyan araştırmacının, örgüt/kurumsal amaçları gerçekleştirmek üzere bilgi araması ve kullanması bilgi akışının sürekliliğini sağlamaktadır. Örgüt çalışanları örgütün amaçlarını gerçekleştirebilmek üzere gereksinim duydukları bilgileri araştırmakta, bu bilgileri sağlayarak kullanmakta ve başka bilgiler üretmektedirler. Bu bilgilere erişim ve bu bilgilerin kullanılması örgüt yapısı ile yakından ilgili olmakta; örgüt yapısı da bu sürecin oluşmasında ve devamında önemli rol oynamaktadır (İnce, 2002, s. 5).

Daha somut bir ifade ile; ekonomi kütüphaneleri iki temel konuda hizmet vermektedir. İlki, genel konularda olduğu kadar ticari konularda da olabildiğince hızlı danışma hizmeti sunmak; diğeri ise, şirket bilgileri, ithalat, ihracat, reklam, tanıtım, sigorta, pazarlama ve benzeri konuları kapsayan özel bilgilerin sağlanmasıdır (Campbell, 1985).

2.3. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE DERME

Ekonomi biliminin temel konusu kıtlık ve tahsis olmakla (Kumcu ve Eğilmez, 2004, s. 28) birlikte ilgilendiği pek çok konu bulunmaktadır. Yani, ele alınan konular ekonominin temel ve alt alanları olduğu kadar işletmeyi de kapsamaktadır.

Dünyadaki ekonomi dermesine sahip en geniş kütüphane olarak hem Almanya’da hem de dünyada örnek kurumlardan biri olarak Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi

(*German National Library of Economics-ZBW*) gösterilmektedir. Kütüphane sağlama politikasını ekonomi, ekonominin tüm alt konuları ve bu alt konulara yönelik materyalleri içeren derme üzerinde durarak oluşturmuştur. Kütüphanede belirtilen konularla⁶ ilgili yayınların yanı sıra, dermede uluslararası organizasyonların yayınları olan rapor ve istatistiki kaynaklar, ekonomi ile ilgili derneklerin yayınları, ticaret odaları, bankalar, ticari birlikler, araştırma enstitüleri gibi kuruluşların yıllık raporları, bir seri içinde yayımlanan çalışma raporları (*working papers*), ulusal ve uluslararası toplantı veya konferanslarda sunulan bildirimler bulunmaktadır (Seusing, 1993). Ayrıca danışma kaynakları; firma katalogları, özler, indeksler, ticari rehberler, broşürler, istatistiki kaynaklar veya yıllıklar dermenin zenginliğini artıran diğer materyallerdir. Bu kaynakların güncelliği, sunulan danışma hizmetinin doğruluğu ve kalitesi açısından oldukça önemlidir.

Yukarıda bahsedilen tüm bilgi kaynaklarına ek olarak, Internet'in hayatımıza girmesi sonucu, basılı bilgi kaynaklarının yanında elektronik yayınların kullanılabilirliklerinin artmasına ve araştırmacıların daha kısa sürede istedikleri bilgiye ulaşmalarına olanak sağlamıştır. Özellikle elektronik ortamda hızla gelişerek büyüyen süreli yayınlar ve veri tabanları ekonomi kütüphanelerinin dermesi için de gerekliliği yadsınamaz bilgi kaynaklarıdır.

2.3.1. Ekonomi Konulu Süreli Yayınlar ve Veri Tabanları

Ekonomi kütüphanelerinin amacında da belirtildiği gibi olabildiğince hızlı ve doğru bilgi hizmeti sunmak, bilgi profesyonellerinin sahip olması gereken önemli özelliklerden biridir. Her bilim dalında olduğu gibi süreli yayınlar en güncel bilginin bulunduğu ve belirli aralıklarla yayımlanan; kütüphane açısından bütçenin önemli bir bölümünü kapsayan, araştırmacıların sık kullandığı ve takip ettiği bilgi kaynaklarıdır. Özellikle Internet ile bilgi teknolojilerinin gelişerek yeni ürünler sunması sonucunda pek çok süreli yayını kapsayan veri tabanları ortaya çıkmıştır. Bu veri tabanları sayesinde ulaşılmak istenen bilgiye ayrılan süre basılı kaynaklara göre daha aza inmiş ve aynı anda birden fazla okuyucu binlerce dergi, makale, kitap, rapor, tez gibi bilgi kaynaklarından tarama yapma ve aradığı bilgiye erişme imkânı bulmuştur.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. Journal of Economic Literature Classification System (JEL Sınıflama Sistemi) (http://www.aeaweb.org/journal/jel_class_system.html).

Moss (2004), ekonomi konulu dergileri tür olarak altı temel grupta incelemekte, bunları; genel ekonomi/işletme, ticaret, akademik dergiler, hükümet yayınları, yerel yayımlar ve tüketicilere yönelik yayımlar olmak üzere aşağıdaki gibi sınıflamıştır:

1. Genel ekonomi konusunda en tanınan dergiler olarak *Business Week*, *Fortune*, *Forbes* verilebilir. Bu dergilerde ulusal ve uluslararası güncel finans ve ekonomik durumlara yönelik bilgiler bulunmaktadır.
2. Ticari dergiler arasında *Beverage World*, *Sales and Marketing Management* sayılabilir; bunlar ticari şirketler, ürünler, istatistikî bilgiler konusunda araştırmacı ve kütüphanecilere yardımcı olmaktadır.
3. Akademik dergiler daha çok araştırma bulgularına dayanan kaynakçası olan yayımlardır. Örnek olarak, tam metin haline EBSCO veri tabanından da erişilebilen, *Harvard Business Review* verilebilir.
4. Tüketicilere yönelik yani halkın ihtiyacı olan kişisel finans bilgilerini takip ettiği süreli yayımlar arasında *Money* örnek verilebilir.
5. Hükümet yayınları arasında *Business Serials of the US Government* veya *Key Business Sources of the US Government* örnek olarak verilebilir.
6. Son olarak; kütüphanecilerin sıklıkla karşılaştıkları danışma sorularının cevabını bulmak amacıyla kullandıkları *Boston Business Journal*, *New Orleans City Business* gibi örneklerin gösterilebileceği bölgesel finans ve ekonomik durum ve küçük-özel şirketler hakkında bilgilerin bulunduğu yayımlar da süreli yayımlarla ilgili verilebilecek örnekler arasındadır.

Ekonomistlerin ve kütüphanecilerin başvurduğu kaynaklar açısından yukarıda belirtilen genel grublamanın dışında bazı dernekler/örgütler vardır ki bahsedilen disiplin alanında otorite olarak kabul edilmektedir. Bu konudaki derneklerden biri *Royal Economic Society* (RES), diğeri *American Economic Association* (AEA)'dir.

RES, 1890 yılında İngiltere'de kurulan dünyadaki en eski ekonomi derneğidir. 2007 yılı itibariyle %60'ı Birleşik Krallık dışında yaşayan 3000'in üzerinde bireysel üyesi bulunmaktadır. RES akademik yaşamda ekonomi bilimini ilgilendiren çalışmaları

destekleyip araştırma yapanları cesaretlendirmeyi amaçlayan profesyonel bir dernektir. Ayrıca başlıca etkinlikleri arasında, ekonomi bilgisinin yayılması ve gelişmesini sağlamak, bu konudaki uzmanlarla bilgi alış verişinde bulunmak, derneğin genç üyelerini destekleyerek eğitim vermek, gerekli görüldüğü takdirde finansal destek sağlamak ve uluslararası derneklerin ekonomistleriyle işbirliğine girmektir (Royal Economic Society [RES], 2007).

RES'in en köklü yayınlarından biri *The Economic Journal*'dir. Mart 1891 yılında cilt 1 sayı 1 olarak yayın hayatına başlayan, yılda 4 sayı olarak çıkan (Library of Congress Online Catalog, 2007), Ocak 2005 tarihinde 500. sayısını yapan ve modern ekonominin temel dergisi olan yayında, yıl içinde 40'tan fazla hakemli makale yayımlanmaktadır (RES, 2007). Ayrıca, derginin elektronik kopyalarına⁷ bazı veri tabanlarından erişmek de mümkündür.

AEA, 1885 yılında Saratoga, New York'ta yapılan toplantıyla bir grup ekonomist tarafından kurulmuştur. 18.000 üyesi olan bu derneğin amacını; ekonomi alanında yapılacak çalışmalarda araştırmacıları cesaretlendirmek, ekonomi ve ilgili konularda yayınlar üretmek ve ekonomi biliminin tartışıldığı özgür platformlar yaratmak şeklinde belirtebiliriz (American Economic Association [AEA], 2007).

AEA'nın kendisiyle bütünleştirdiği iki önemli yayın bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1911 yılından bu güne basılan *The American Economic Review*'dir. İkinci yayın ise; 1969'dan bu yana basılan ve ilk adı *The Journal of Economic Abstracts* olan *Journal of Economic Literature*'dir. Ayrıca günümüzde AEA'nın sunduğu hizmetlerden biri elektronik bir veri tabanı olan EconLit (<http://www.econlit.org>)'tir. Bu veri tabanı 1969 yılından günümüze uluslararası alanda ekonomiyle ilgili olarak yayımlanan makale, tez, kitap, toplantı/konferans bildirimleri ve denemelere ait bibliyografik bilgi ve özetleri içermektedir (AEA, 2007). EconLit, önceleri basılı olarak yayımlanırken, günümüzde elektronik ortamda üretilen bir indeks, veri tabanıdır; Cambridge University Press tarafından yayınlanan kitap, makale, çalışma raporlarının özetleri ve

⁷ <http://www.jstor.org/journals/00130133.html>
<http://www.ingenta.com/journals/browse/bpl/econj?mode=direct>
<http://www.blackwell-synergy.com/rd.asp?goto=journal&code=econj>
<http://firstsearch.oclc.org> (Library of Congress Online Catalog, 2007).

Journal of Economic Literature'ın kitap eleştirilerini de tam metin erişime sunmaktadır.

EconLit veri tabanında yer alan konularını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Çalışma ekonomisi
- Ekonometri
- Ekonomik kalkınma
- Ekonomik tahmin
- İşletme finansmanı
- Kamu maliyesi
- Mali kurumlar
- Maliye teorisi
- Mevzuat
- Muhasebe
- Para teorisi
- Şehirleşme ekonomisi
- Sermaye piyasası (Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi, 2007).

Bir diğer veri tabanı ECONIS (*Economics Information System*)'dir. 1986 yılında ekonomik literatür açısından dünyanın en büyük kütüphanesi unvanı ile ZBW-Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi tarafından oluşturulup geliştirilen ve 2007 yılı itibariyle 3 milyondan fazla kayıt içeren ve her yıl 90.000 yeni kayıt eklenen ücretsiz bir veri tabanıdır. ECONIS kitap ve dergilerin yanında tezler, araştırma raporları, istatistikler, toplantı bildirileri gibi bilgi kaynaklarını kapsamaktadır. Ayrıca ECONIS yalnızca Almanya'daki ekonomi konusunda araştırma yapan kurumların değil Amerika'da bulunan ekonomi ile ilgili kurumların da yayınlarını da içermektedir. Böylece ortalama 100.000 başlığın tam metnine ECONIS'ten erişim Internet ortamında mümkün olmaktadır (Seusing, 1993; German National Library of Economics [ZBW], 2007).

Ekonomi konusunda diğer yayınlar ve ilgili örgütler şunlardır:

2.3.2. Uluslararası Para Fonu

IMF, ABD'nin New Hampshire eyaletinin Bretton Woods kentinde 1-22 Temmuz 1944 tarihleri arasında bir araya gelen 45 ülkenin 27 Aralık 1945'de ana sözleşmeyi imzalamalarıyla kuruldu. IMF'nin temel amacı, uluslararası parasal işbirliğinin geliştirilmesini sağlayarak, uluslararası ticaretin dengeli bir şekilde gelişmesine yardımcı olmak, çok taraflı ödemeler sisteminin kurulmasına destek olmak, ödemeler dengesi sıkıntısı çeken üye ülkelere geri dönüş önlemlerini almak kaydıyla yeteri kadar maddi destekte bulunmak, üye ülkelerin ödemeler dengesi sorunlarının derecesini ve süresini düşürmektir (Kumcu ve Eğilmez, 2004, ss. 74-75).

2.3.2.1. Uluslararası Para Fonu Yayınları

Uluslararası Para Fonu tarafından üye ülkelerin istatistiki bilgileri ile ülkelere ilişkin dönemsel değerlendirmeleri ve düzenlemeleri içeren basılı ve elektronik ortamda üretilen kaynaklardır. En sık kullanılan istatistiki kaynaklar Tablo 2'de sıralanmıştır.

Tablo 2. Uluslararası Para Fonu (IMF) Yayınları

Yayın Adı	İçeriği
International Financial Statistics (IFS)	1948'den bu güne aylık yayımlanan uluslararası istatistikler konusunda standart bir kaynak olan ve uluslararası ve yerli finans konularını kapsayan IMF'nin önemli eserlerinden biridir. Yıl sonunda yıllık yayımlanmaktadır (Economic and Social Data Service [ESDS], 2007).
Direction of Trade Statistics (DTS)	Yılda dört sayı yapmakta ve yıllık çıkmaktadır. Ticaret konusunda her ülkenin iş yaptığı ortakları ve ülkelerin ithalat-ihraaat verilerini kapsamaktadır (ESDS, 2007).
World Economic and Financial Surveys Series	Dünya ekonomisindeki önemli para ve finans durumlarını kapsamaktadır. Bu seri içinde iki önemli yayın vardır. Bunlar, World Economic Outlook Report ve Global Financial Stability Report (GFSR)'dir (International Monetary Fund [IMF], 2007).
World Economic Outlook (WEO)	IMF ekonomistlerinin analizlerine dayanan ve yılda iki kere basılan bu yayın, dünya genelinde ekonomik kalkınma konusunda araştırmacılara yardımcı olmaktadır (IMF, 2007).
Global Financial Stability Report	Bu rapor önceden yayımlanan iki IMF raporunun yeniden yayımlanmış şeklidir. İlki, 1980 yılından itibaren yayımlanan "International Capital Markets Report" ve diğeri; 2000 yılından itibaren yılda dört sayı şeklinde yayımlanan "Emerging Market Financing"dir. Sonuç olarak rapor yeni hali ile dünyadaki para ve sermaye piyasaları hakkında bilgi vermektedir (IMF, 2007).

2.3.3. Dünya Bankası

Dünya Bankası (DB) 1 Temmuz 1944 tarihinde ABD’de (Bretton Woods, New Hampshire) yapılan konferans sonucunda kurulmuştur. Merkezi Washington, DC’dedir. Dünya genelinde 100’den fazla ülkede ofisi bulunmaktadır ve 2007 yılı için üye ülke sayısı 184’tür. DB iki temel kalkınma enstitüsünden oluşmaktadır. Bunlar; the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) ve the International Development Association’dır (IDA). IBRD’nin ilgilendiği konular; orta gelirli ve kredi alabilen fakir ülkeler, IDA ise dünyadaki en fakir ülkeler üzerinde çalışmaktadır. İki organizasyonun da farklı rolleri bulunmaktadır; ancak DB çatısı altında temel misyon, yaşam standardının geliştirilmesi ve dünya üzerindeki yoksulluk oranının azaltılmasıdır (The World Bank Group, 2007a).

Dünya Bankası’nı oluşturan diğer yakın organizasyonlar (*affiliates organizations*) ise şunlardır:

- International Finance Corporation (IFC)
- Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA)
- International Centre for Settlement of Investment Dispute (ICSID) (The World Bank Group, 2007a).

2.3.3.1. Dünya Bankası Yayınları

Gelişmekte olan ülkelere ilişkin istatistiki bilgi içeren basılı, çevrim içi (online) ve CD-ROM ortamında erişilebilen yayınlardır. Bunlar Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3. Dünya Bankası Yayınları

Yayın adı	İçeriği
The World Bank E-Library	The World Bank e-Library Dünya Bankası'nın yayımladığı tam metin kitap, rapor ve diğer dokümanları içeren bir elektronik portaldır. World Bank tarafından geçmişten günümüze kadar yayınlanmış 1500'den fazla kaynağın indekslendiği bir veri tabanıdır (The World Bank Group, 2007a).
World Development Indicators	WDI Online (The World Development Indicators) küresel ekonomi ile ilgili en önemli bilgi kaynaklarından biridir. WDI çevrim içi veri tabanı 220 ülke ve ülke grubuna ait, 1960'dan günümüze kapsayan 600 kalkınma göstergesine dayalı istatistiksel bilgiler verir. Bu veriler; sosyal, ekonomik, finansal ve doğal kaynaklar ile ilgili bilgilerin yanı sıra göstergeleri de içerir (The World Bank Group, 2007b).
Global Development Finance	GDF Online (The Global Development Finance) 136 ülke ve ülke grubuna ait istatistiksel verileri içerir. GDF Online; ülkelerin dış borç stoklarını ve bu stokların akışlarını, önemli ekonomik verileri ve temel borç oranlarını, yeni taahhütlerin ortalama vadelerinin yanı sıra belli başlı borç oranları, uzun vadeli borçların hangi para birimi üzerinden olduğu, borç yeniden yapılandırılmasını ve programa göre borç hizmet tahminlerini içermektedir (The World Bank Group, 2007c).
World Bank Africa Database	Beş bölgesel grup içinde yer alan 53 Afrika ülkesinin kalkınmasına yönelik 500'den fazla veriyi kapsamaktadır (The World Bank Group, 2007d).
World Development Report	Günümüz dünyasının ekonomik, sosyal ve çevre konularında oldukça değerli verilere sahiptir. Her yıl WDR, kalkınma konusuna yönelik derinlemesine özel değerlendirmeleri okuyucularına sunmaktadır. Geçmiş raporlarda ele alınan konular arasında ulaşım, ekonomi, çalışma, sağlık, çevre, yoksulluk, yeraltı kaynakları sayılabilir. Bu rapor, gelişme ve kalkınma konularında Dünya Bankasının en iyi bilinen kaynağıdır (The World Bank Group, 2007e).

2.3.4. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

Uluslararası bir ekonomi örgütü olan OECD, 14 Aralık 1960 tarihinde imzalanan Paris Sözleşmesi'ne dayanılarak kurulmuştur. Amaçları arasında uluslararası yükümlülükler uygun olarak çok taraflı ve ülkeler arasında ayırım gözetmeyen dünya ticaretinin geliştirilmesine destek vermek, demokrasi, insan haklarına bağlılık ve açık pazar ekonomisi çerçevesinde istikrarlı gelişim ilkeleri doğrultusunda üye veya bu örgüte üyelik talebinde bulunan ülkeler için, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, halkın yaşam standardının iyileştirilmesi, işsizliğin ortadan kaldırılması, sosyo-politik ve ekonomik yaşama destek vermek sayılabilir (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2007a).

2.3.4.1. OECD Yayınları

OECD, ekonomi ve kamu yararını gözeten politikalar konusunda yayın yapan dünyanın en büyük yayıncılarından biridir. OECD'nin üye ülkelerin ekonomik kalkınma, istihdam, büyüme ve benzeri konulara ilişkin istatistik, analiz ve tahminler içeren yayınları bulunmaktadır. Bunlar; üye ülkelere yönelik en güncel bilgileri içeren OECD Economic Surveys ve SourceOECD veri tabanıdır. SourceOECD, OECD tarafından yayınlanan, 1997 yılından günümüze, 32 süreli yayının bütün sayılarını, 1963 yılından günümüze çeşitli istatistik verileri, 1997 yılından bu yana OECD tarafından yayınlanmış pdf formatındaki elektronik kitapları ve “At a Glance”, “Working Papers” ve “Reference” başlıklarındaki diğer bilgi kaynaklarını tam metin olarak kapsamaktadır (OECD, 2007b).

2.3.5. Economic Intelligence Unit Raporları

EIU özel hizmet sunan yayıncı bir firmadır. Dünya genelinde 50 yılın üzerinde ticaret, ekonomi, kalkınma, ekonomik ve politik durumlar, ülke yasa-yönetmelikler gibi konuları incelemektedir. Raporlar dünya ülkelerine ilişkin güncel değerlendirmelerin yer aldığı bilgilerden oluşmaktadır. Yayınları elektronik ortamda da erişilebilmektedir. Danışma kaynağı niteliğindeki bu raporlar iki şekilde yayımlanmaktadır. İlki yılda dört sayı yapan Country Report'lar; diğeri ise, yıllık yayımlanan Country Profile'lardır. Country Report'lar ülkelerin politik ve ekonomik yapıları, politik durumları, ekonomi politikaları, yerel, ekonomik, ithalat ve ihracat durumları hakkında bilgi vermektedir. Country Profile'lar ise ülkelerin üye olduğu uluslararası organizasyonlar, nüfus, eğitim, sağlık, yeraltı ve yerüstü kaynakları, çevre, ulaşım, iletişim, İnternet, enerji, ekonomik durum; ekonomik sektörler; tarım, madencilik, tekstil, altyapı, dış ticaret gibi konuları içermektedir. Bu raporlar ülkelerle ilgili güncel verileri vermekle birlikte 2 yıllık tahmini verileri de kapsamaktadır (Economist Intelligence Unit [EIU], 2006a; 2006b).

2.3.6. Financial Times

Dünya ekonomi basınının en önemli üyesi olan Financial Times'da (FT) en son ekonomik ve politik haberler, günlük ekonomik gelişmeler, dönemsel

değerlendirmeler, ülke raporları, uluslararası ekonomik durum gibi konulara yer verilmektedir. Hem elektronik hem de basılı ortamda mevcuttur (Ft.com, 2007).

2.3.7. Elektronik Dergiler ve Veri Tabanları

Teknolojik gelişme sonucunda insanlara sunulan bilgi hizmetinin çeşitliliği ve kalitesi artmış ve bilgi hizmeti sunan firmalar, ticari rekabet karşısında, oldukça farklı şekillere bürünmüş ürünlerle veya bilgi kaynaklarıyla karşımıza çıkmaktadırlar.

Ekonomi kütüphanelerinin hizmet anlayışında belirtildiği gibi hızlı ve doğru bilgi hizmeti sunmak, elektronik ortam sayesinde bilgi profesyonellerinin sorumluluğunu bir ölçü de kolaylaştırmakla beraber daha fazla dikkat ve teknolojiyi kullanabilme yeteneği gerektirmektedir. Ekonomi ve ilgili alanlarda daha önceki bölümlerde bahsedilen ürünlerin dışında ancak bazen yukarıdaki ürünleri de kapsayan yeni formatta olan bilgi kaynakları/veri tabanları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Ekonomi Bilimi ile İlgili Veri Tabanları

Veri Tabanı Adı	İçeriği
EIU ViewsWires	Ülkeler hakkında genel bilgiler veren, ayrıca ülkelerin politika, ekonomi ve finans konularını kapsayan bir veri tabanıdır (ULAKBİM, 2007b).
Business Source Elite	Business Source veri tabanı, ekonomi ve ilişkili konularındaki popüler dergilerin yanı sıra, akademik ve ticari dergileri de kapsamaktadır. Ekonomi, iktisat, işletme, yönetim, muhasebe, ticaret, bankacılık, reklam, emlak, teknoloji, bilgisayar, bilim ve teknoloji, veri tabanı içerisinde yer alan bazı konu başlıklarıdır. BSE veri tabanı, ▪ İçinde Business Week, American Banker, Forbes, Fortune, The Economist ve yüzlerce önemli derginin yer aldığı, 1128 derginin tam metnini (481 adedi hakemlidir), ▪ 1794 dergideki çalışmaların indeks ve konu özetlerini (881 adedi hakemlidir), ▪ Taranabilir durumdaki binlerce grafik ve şemayı, ▪ 750'den fazla dergideki imajları, ▪ Geliştirilmiş thesaurus ile taramayı, ▪ EIU, WEFA, ICON Group ve Country Watch tarafından hazırlanan ülke raporlarını, ▪ Datamonitor Company Profiles ile şirket raporlarını kapsamaktadır. Regional Business News: BSP veri tabanımızın ücretsiz ek veri tabanıdır. Günlük olarak yenilenir ve 60'dan fazla bölgesel ekonomik yayını tam metin olarak sunmaktadır (EBSCOhost, 2007).
Business Source Premier	Business Source Premier, konusunda üretilmiş dünyanın en kapsamlı veri tabanıdır. İşletme, ekonomi, finans, muhasebe ve ilişkili disiplinlerdeki binlerce kaynağı tam metin olarak kullanıma sunmaktadır. Business Week, Forbes, American Banker, Fortune, Harvard Business Review, Journal of Management ve Academy of Management Review bu veri tabanında yer alan temel dergilerden sadece bir kaç tanesidir. Veri tabanında aynı zamanda EIU (Economic Intelligence Unit) tarafından yayınlanan Country Reports, Country Profile ve Business Reports'lara, WEFA tarafından yayınlanan Country Monitor Reports'lara, ICON Group'un çıkarttığı Country Economic Studies ve Country Watch tarafından yayınlanan Country Reviews'lara ulaşmak mümkündür. BSP veri tabanı, ▪ Taranabilir durumdaki binlerce grafik ve şemayı, ▪ NATIVE PDF formatında makaleler, ▪ Geliştirilmiş thesaurus yapısı, ▪ 1113 Hakemli dergiyi, ▪ 1216 Ticari dergi ve genel ticari magazin, ▪ 144 Monograf, ▪ 1419 Ülke ekonomik raporları, ▪ 3921 Endüstri raporları ve yıllıklar, ▪ 528 Market araştırma raporlarını kapsamaktadır. Yayınevleri ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde belirlenen en çok kullanılan 300 derginin 1965'e kadar eski sayıları veya ilk yayın tarihinden itibaren tam metin olarak veri tabanına eklenmiştir. Regional Business News: BSP veri tabanımızın ücretsiz ek veri tabanıdır. Günlük olarak yenilenir ve 50'den fazla bölgesel ekonomik yayını tam metin olarak sunmaktadır (EBSCOhost, 2007).

EconLit	American Economic Association tarafından hazırlanan veri tabanı, 1969'dan günümüze Journal of Economic Literature, Index of Economic Articles ve Abstracts of Working Paper in Economics içerisinde yer alan bilimsel çalışmaları içerir. Ekonomik teori, para teorileri, kamu finansmanı, uluslararası ekonomi, ülke raporları, bankacılık, finans politikaları, sermaye piyasaları, ekonometri, ekonomik göstergeler, çalışma ekonomisi ve hukuku, nüfus, kent ekonomisi, tarım ekonomisi, endüstri ve teknoloji konularında yayın yapan 450'den fazla dergideki çalışmaların konu özetlerini, kitapların içindekiler sayfalarını ve tezler hakkındaki bilgileri kullanıma sunar. 610.000'den fazla kaydın yer aldığı EconLit veri tabanına, her yıl 27.000'den fazla yeni kayıt eklenmektedir. Premier paket kullanıcıları 290'dan fazla dergiye tam metin erişebilmektedirler (EBSCOhost, 2007).
Euromonitor Internationals Global Market Information Database	Ülkeler, müşteriler ve endüstri kuruluşları için ekonomi haberleri sağlayan, istatistikler, pazar raporları şirket profilleri ve bilgi kaynakları sunan çevrim içi (online) bir kaynaktır (Euromonitor International, 2007).
ISI Emerging Markets	ISI Emerging Markets (Internet Securities Inc.), gelişmekte olan ülkelerin bilgilerini Internet aracılığı ile sunan önder bir kuruluştur. Euromoney Institutional Investor şirketi olan ISI Emerging Markets, bütün dünyadaki kurumsal yatırımcılara, yerel ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu 60 gelişmekte olan ülke hakkındaki elde edilmesi güç bilgiler, doğrudan doğruya yerel ve global bilgi sağlayıcılarından elde edilen haberler, makaleler, finansal veriler ve tablolar, şirket ve endüstri analizleri, borsa bilgileri, makro-ekonomik analizler ve istatistikler, ülke profilleri ve yasal mevzuatlar olarak hem İngilizce hem de ülkenin yerel dilinde www.securities.com adresinden abonelere sunulmaktadır (Sirkethaberleri.com, 2006).
World Bank E-Library	Dünya Bankası e-kütüphane, Dünya Bankası yayınlarının yer aldığı bir portaldır. Bu portal, 4000'nin üzerinde dokümanın taranabildiği, 1600'den fazla yayının yer aldığı ve 2400'den fazla Policy Research Working Paper'in ve yeni yayınlanan kaynakların dermeye eklendiği zengin içerikli bir veri tabanıdır (The World Bank, 2007a).

Yukarıda belirtilen veri tabanları doğrudan ekonomi ve işletme bilim dallarıyla ilgili olanlardır. Ayrıca ekonominin yanında pek çok disiplini de bünyesinde barındıran Academic Search Elite, Social Science Citation Index, Wilson Select Plus, Oxford University Press, Cambridge University Press gibi veri tabanları da bulunmaktadır.⁸ Sonuç olarak ekonomi kütüphanelerinin dermelerine bakıldığı zaman yukarıda belirtilen organizasyonların yayınlarının pek çoğuna rastlamak mümkündür. Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası organizasyonların yayınları dermenin vazgeçilmez kaynaklarıdır.

⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. ULAKBİM Web Sitesi (<http://www.ulakbim.gov.tr>).

2.4. İŞBİRLİĞİ

İşbirliğinin kelime anlamı Dil Derneği'nin (1998) yayımladığı Türkçe Sözlük'te "amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı" şeklinde tanımlanmıştır.

İngilizce'de ise "consortium" ve "cooperation" olarak kullanılmaktadır; modern kullanımda ilk olarak 17. yüzyılda karı ve koca arasındaki ilişkiyi temsil ederken, 1820'de üreticiler ve banka yatırımcıları arasındaki ilişkiyi ifade eder duruma gelmiştir, sonradan 1950 ve 1960'lı yıllarda bilim-eğitim alanında kullanılmış ve ilk olarak kütüphanecilik literatüründe görülmeye başlanmıştır. Ruth J. Patrick'in "benchmark" raporunda "Guidelines for Library Cooperation: Development of Academic Library Consortia" 1972'de basılmıştır. Böylelikle bu terim kütüphanecilik sözlüklerinde yer almaya başlamıştır (Kopp, 1998, s. 7).

Bilgi ve belge merkezleri veya kütüphaneler açısından işbirliği kelimesinin anlamı ise; aynı amacı güden iki ve daha fazla kütüphanenin, tek başlarına yapamadıkları şeyleri bir araya gelerek yapabilmek ve amaçlarına ulaşmak (Parker ve Smith, 1984, s. 1) şeklinde tanımlanabilir.

"Bir başka deyişle işbirliği, kütüphanelerin çeşitli nedenlerle kendi başlarına yapamadıkları projeleri yapmak, sağlayamadıkları kaynakları ortaklaşa satın almak ve ortak projeler yürütmek amacıyla yapılır. İşbirliği çabalarının ortak yönü, ortaya çıkan hizmetten ya da üründen işbirliği yapan kütüphanelerin ortaklaşa yararlanmalarıdır" (Tonta, 1999, s. 494).

"Bir kütüphanenin ya da bilgi merkezinin tek başına var olan tüm bilgi kaynaklarını toplaması ya da söz konusu kaynaklara erişim sağlaması olanaklı değildir. Bu nedendir ki bilgi hizmetleri sağlayan kuruluşlar kendi dermelerinde bulunmayan bilgi kaynaklarına erişim sağlamak için hemen her dönemde işbirliğine gitmektedirler" (Tonta, 1997, ss. 100-101).

Bilgi ve belge merkezleri veya kütüphaneler okuyucularına daha kısa sürede daha kaliteli ve gelişmiş hizmet vermek için kendi aralarında işbirliği çalışmalarını gerçekleştirmektedirler. Özellikle okuyucu hizmetleri açısından; ödünç verme/kaynak paylaşımı, belge sağlama, teknik hizmetler açısından ise; kütüphane kataloglarının Internet üzerinden çevrim içi açılması, kataloglama ve sınıflama konusunda standartlaşmaya gidilmesi, süreli yayınlar toplu kataloğu oluşturulması, derme geliştirme, elektronik veri tabanlarının konsorsiyum yoluyla satın alınması gibi konularda işbirliğine gidilmektedir.

Bilgi ve belge merkezleri ve bilgi profesyonelleri açısından bütün bu çabaların temelinde yatan neden ise; her geçen gün bilgi kaynaklarının sayısının hızla artması ve çeşitlenmesi sonucunda kısıtlı kaynaklar doğrultusunda en iyi hizmet, en ekonomik koşullarda nasıl verilebilir sorusuna cevap bulabilmek ve var olan koşulları daha kaliteli hizmet sunmak için zorlamaktır.

2.4.1. İşbirliği Çalışmaları

Ülkemizdeki kütüphanelerarası işbirliği çalışmalarının ilk örneklerinin toplu katalog oluşturmada ortaya çıktığı görülmektedir. Toplu katalog oluşturma girişimlerinin öncelikli amacı; her ne kadar kaynakların envanterini tutmak şeklindeyse de, kişilerin ilgi duydukları eserleri bulmalarına yardımcı olmak da amaçlar arasında yerini almıştır. Dünyadaki işbirliği alanındaki ilk adımın da⁹ 1545 yılında yine aynı şekilde atılmış olduğu görülmektedir (Aybaş, 1967, s. 5). Ülkemizde ise kütüphanelerarası işbirliğine zemin oluşturan çalışmalara 1800'lerin ortalarında başladığı görülmektedir. İlk toplu katalog çalışması Rusçuklu Osmanzade Ali Fethi Bey tarafından 1850-1854 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. 1860 yılından sonra, sırasıyla, İstanbul'daki 24 kütüphanenin kaynaklarını listeleyen İstanbul Kütüphaneleri Fihristi, Konya'daki 21 kütüphanenin kaynaklarını listeleyen Konya Vilayeti Toplu Kataloğu ve Bursa ilindeki kütüphanelerin toplu kataloğu olan Bursa Kütüphaneleri Toplu Kataloğu tamamlanmıştır (Aybaş, 1978, ss. 75-78).

⁹ Söz konusu adım İsviçreli Conrad Gesner'in Bibliotheca Universalis adlı, yeryüzünde yayınlanmış eserlerin tümünü kapsamayı amaç edinen eseridir (Aybaş, 1967, s. 5).

Sürelî yayınlar toplu kataloğu açısından; “ülkemizde 1953 yılında Milli Kütüphanenin girişimi ile başlayan ve sonradan TÜBİTAK-TÜRDOK’un 1977 yılında hazırladığı Ankara Sürelî Yayınlar Toplu Kataloğu örnek olarak verilebilir; aynı çalışma TÜBİTAK-ULAKBİM bünyesinde halen yürütölmektedir (Boz ve Özdemirci, 1997).

Ülkemizdeki işbirliği çalışmalarının, kütüphane türü açısından incelendiğinde, genellikle üniversite kütüphaneleri arasında gerçekleştirildiği görölmüşür. Özellikle, YÖK Dokümantasyon Merkezi’nin 1980’li yıllarda önderlik etmiş olması, örgütlölük açısından önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. 1980’lerde YÖK Dokümantasyon Merkezi öncülüğünde gerçekleştirilen çalışmalar ve altı ayda bir düzenli olarak yapılan toplantılar, yalnızca üniversite kütüphanelerinde çalışan kütüphanecilerin mesleki tecrübe, bilgi ve görgülerini paylaşmalarına olanak yaratmakla ve özellikle de Anadolu üniversitelerinin gelişimine önemli katkılarda bulunmakla kalmamış aynı zamanda günümüzde de üniversite kütüphanelerinde hâlâ kullanılan kütüphanelerarası ödünç verme formlarının oluşturulmasını sağlamışür (Küçük ve diğerleri, 2004).

Dünyadaki çalışmalara bakıldığında ise, Aybaş’ın (1978) belirttiği gibi toplu sürelî yayın listeleri ile ancak 19. yüzyılın ikinci yarısında ilgilenilmeye başlandığı saptanmışür. Başlangıç açısından ise tarihi kesin olarak saptanmış ilk liste 1859 yılında Milano’da yayımlanmış olup kentin resmi kuruluşlarında bulunan sürelî yayınları içermektedir. Amerika Birleşik Devletleri’nde ise ilk toplu sürelî yayın listesi 1876 yılında Baltimore Üniversitesi tarafından hazırlanan “Check List of Periodicals, Taken at the ... 8 Institutes in the City of Baltimore” adlı yayındır. Oysa, kütüphanelerin gerçek sürelî yayın koleksiyonlarını gösteren ilk toplu liste yine bölgesel olup 1892 yılında “Cooperative List of Periodical Literature” adı altında Kaliforniya Üniversitesi tarafından yayımlanmışür (Merrit, 1942; aktaran Aybaş, 1978).

Sürelî yayınların toplu listeleri konusunda bir başka çalışma ise 1905 yılında Berlin Kütüphaneleri tarafından kurulan Enformasyon Bürosu tarafından yapılmışür. Sözü edilen enformasyon bürosu 1914 yılında Alman kütüphanelerinde bulunan dergilerin

bir toplu listesini çıkarmağa başlamış, Gesamt-Zeitschriften-Verzeichnis adı altında yayımlanan bu liste savaş nedeniyle çalışmalarına son vermiştir (Jackson, 1974; aktaran Aybaş, 1978).

Toplu kataloglar konusundaki çalışmalarda II. Dünya Savaşı sırasında bir uyuklama dönemine girildiyse de, savaş sonunda ayakta kalanlarla, yeni örgütlenenler hizmet verdikleri ortamın gereksinimlerine cevap verebilecek düzeyde çalışmalarını sürdürdüler. Günümüzde hemen her ülke kendi çapında, sorumlu bir kurumun öncülüğü ve liderliği altında bu tür çalışmaları sürdürmektedir (Aybaş, 1978, s. 71).

2.4.2. İşbirliği Türleri

Kütüphaneler arasında farklı alanlarda işbirliği çalışmalarına gidilmektedir. Coğrafik temelli işbirliği türleri olduğu gibi; kütüphane türlerine göre; aynı ya da farklı türde kütüphaneler arasında işbirliği de mümkündür. (Harleo, 1994). Kütüphane türleri söz konusu olduğunda özellikle derme yönünden aynı ya da benzer konuları içeren kütüphaneler hem teknik hizmetler hem de okuyucu hizmetleri açısından pek çok alanda işbirliği çalışmalarını gerçekleştirebilmektedirler.

2.4.2.1. Toplu Katalog Örnekleri

Birden fazla kütüphanede hangi kaynakların bulunduğunu öğrenmek (tek tek kütüphanelerde tarama yapmamak için) ve en uygun kütüphaneden erişim sağlamak söz konusu olduğunda toplu kataloglar önem kazanmaktadır. Toplu kataloglar genel derme (format farkı gözetmeksizin) için hazırlanabileceği gibi, belirli tür materyal için de oluşturulabilmektedir.

Dünyadaki örnekler açısından çevrim içi toplu katalogların en iyi örneklerinden biri olarak The Library Network'ü verebiliriz. Dünya Bankası Grubu (WBG) ve Uluslararası Para Fonu'na (IMF) ait 11 kütüphanenin bir araya gelerek oluşturduğu JOLIS Çevrim içi Katalog, WBG ve IMF çalışanlarına hizmet vermektedir. JOLIS kitap, danışma kaynağı, dergi, makale, çalışma raporları konferans bildirileri, teknik raporlar, videolar, elektronik kaynaklar ve benzeri pek çok bilgi kaynağını kapsamaktadır, ayrıca IMF ve DB yayınlarını da içermektedir. JOLIS çevrim içi

katalogu çalışmasının yanında bir de The Library Network'ün bir parçası olan "Global JOLIS"den söz edilebilir. Bu çevrim içi veri tabanı, Dünya Bankası'nın diğer ülkelerde açmış olduğu PIC (*Public Information Center*)'lerin çevrim içi kataloglarının bir araya gelerek oluşturduğu bir çalışmadır (The Library Network, 2006).

Toplu katalog çalışmalarına yönelik diğer bir örnek olarak OCLC'yi verebiliriz. 1967 yılında Ohio College Library Center adı ile kütüphaneciler tarafından kurulmuş, 1981'de ise Online Computer Library Center adını alarak bugün 65 ülkeden 45.000 kütüphanenin abone olduğu uluslararası bir belge-bilgi sağlama/dağıtma ve paylaşım merkezine dönüşmüştür. Union Lists of Periodicals OCLC üyelerine ait kütüphanelerin süreli yayın toplu kataloğudur. WorldCat içinde bulunan 750.000 üzerindeki süreli yayın kaydına ait 7 milyonun üzerindeki dergi mevcudunda yer alan bibliyografik kayıt ve yerel kayıtlara erişmek mümkündür (ÜNAK, 2007).

Süreli yayın toplu katalog çalışmalarına dair önemli bir diğer örnek, Alman Araştırmalar Birliği'nin maddi katkıları sayesinde oluşturulmuş "Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu-ZDB"'dur. Bu katalog ülke genelinde merkezi sistem anlayışı ile 1973 yılında bu çalışmaya katılan kütüphanelerin sahip oldukları dergi adları ve bu dergilerin bulunduğu kütüphaneler tanımlanarak oluşturulmuştur. Süreli yayınlar toplu kataloğunda yaklaşık 1.1 milyon dergi başlığı vardır. Bunlardan 400.000'ninin yayını devam etmektedir. Ayrıca elektronik dergilerin kataloglanmasını da ZDB üstlenmiştir. ZDB bu alanda Regensburg Üniversitesi Kütüphanesinde etkinlik gösteren Elektronik Dergiler Kütüphanesi (EZB) ile de işbirliği içindedir (Seefeldt ve Syré, 2004).

Ülkemizde ise; ULAKBİM, Bilkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve ODTÜ dermelerinde bulunan süreli yayınların listesini çevrim içi toplu katalog olarak hizmete sunması gibi¹⁰ (Küçük ve diğerleri, 2004) çalışmalar mevcuttur.

¹⁰ <http://www.ulakbim.gov.tr/servisler/sureliyayinlar/sykatalog/>. Basılı çalışmalar arasında Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu, Türkiye Basmaları Toplu Kataloğu, ve Ankara Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu örneklenebilir.

Günümüzde ticari amaçlı otomasyon yazılımlarının öncülük etmesi ile ortaya çıkarılmış toplu kataloglar da bulunmaktadır. Bunlardan ikisi BLISS-CAT ve Yordam 2001'dir. BLISS-CAT'de toplu katalog tarama arayüzü ile 32 farklı kütüphanenin kataloğu aynı anda taranabilmektedir. Yordam 2001 ise kullanıcılara 17 farklı kütüphanenin kataloğuna erişim şansı vermektedir. İki yapıda da sisteme dahil edilmedeki ortak payda, söz konusu aynı yazılımları kullanıyor olmalarıdır. Tam anlamıyla bir işbirliğinden söz edilemese de, ortada farklı kurumların yararlandığı, ortak kullanılan bir ürün bulunmaktadır. Daha önce de sözü edildiği gibi teknoloji yeni olanaklar sunmakta olup, toplu katalog yaklaşımı açısından ele alındığında, Z39.50 iletişim protokolunu içeren yazılımları kullanan kütüphane katalogları üzerinde toptan tarama (federated search) işlemi gerçekleştirilebilmektedir (Küçük ve diğerleri, 2004).

Bölgesel bir çalışma olarak gösterebileceğimiz ADIM (Aydın Adnan Menderes, Denizli Pamukkale, Isparta Süleyman Demirel, Muğla Üniversiteleri) Projesi ise, dört üniversite kütüphanesinde yer alan süreli yayınların toplu kataloğunu oluşturmayı amaçlayan bir yapıdır. Fakat teknik altyapı yetersizliğinden ötürü henüz kütüphanelerin tümü bu uygulamaya katılamamıştır. Mevcut olan katalog sadece Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi ve Adnan Menderes Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde bulunan dergilerin taranmasına izin vermektedir (Küçük ve diğerleri, 2004).

2.4.2.2. Derme Geliştirmede İşbirliği Örnekleri

Derme geliştirmeyi, koleksiyon geliştirme politikalarında belirtilen çerçeve içinde okuyucuların ihtiyacı olan veya olacağı düşünülen her formattaki kütüphane materyallerinin seçimi ve sağlanması işi olarak tanımlayabiliriz (IFLA, 2007, s. 13).

Derme geliştirmede işbirliği düşüncesinin çıkış noktası, kütüphane dermelerine dahil edilmek istenilen kaynakların maliyetini karşılayacak yeterli bütçenin olmamasıdır. Öte yandan yayın sayısındaki artışla birlikte kütüphane dermelerine dahil edilmek istenilen materyal sayısının da arttığı gözönünde bulundurulmalıdır. Ortak derme geliştirmede izlenecek yaklaşımlardan biri; herkesin kendisi için “vazgeçilmez” olarak

tanımladığı kaynaklar dışında kalan kaynakları, katkıda bulunulan ortak bir bütçe tarafından ortak bir derme içinde tutmak ve buradan kullanıcıların erişimine açmaktır.

Ülkemizde her ne kadar mevzuat,¹¹ ortak derme geliştirme faaliyetlerinin önünde bir engel olarak yer almaktaysa da, bütçe ve personel sorunları bu konuda çalışmalar yapılması gereğini gözler önüne sermektedir. Konsorsiyumlar oluşturma başlığı altında bir sonraki bölümde ele alınan örnekler, bir bakıma derme geliştirmede işbirliği ile ilgilidir. Bu çalışmalara örnek olarak yine ADIM projesi gösterilebilir. Bu proje ile amaçlananlardan biri de, kullanılan veri tabanlarının ilgili üniversitelerin gereksinim önceliklerine göre Kütüphane Daire Başkanları tarafından ortak olarak belirlenmesi ve bir kütüphanede olan veri tabanının diğerine alınmamasıdır (Küçük ve diğerleri, 2004).

Derme geliştirme konusunda dünyada yapılan işbirliği çalışmalarına ise; Almanya'da bulunan araştırma kütüphanelerini verebiliriz. Bu kütüphaneler arasında yıllardır kaynak sağlamada işbirliği yapılmaktadır. Örneğin Kuzey Ren-Vestfalya eyaletindeki büyük şehir kütüphaneleri bir araya gelerek eyaletin desteğiyle belli alanlarda özel dermeler oluşturma ve sürekliliklerini sağlama kararı almıştır. Ayrıca uluslararası alanda alışlageldiği üzere, elektronik kaynakların sağlanması için Alman kütüphaneleri de konsorsiyumlarda biraraya gelmiştir. Özellikle çok yüksek fiyatlı dijital ürünlerde konsorsiyum anlaşmalarıyla bütçe fazla zorlanmadan kütüphanenin sunduğu kaynak sayısı artırılmış olmaktadır (Seefeldt ve Syré, 2004).

2.4.2.3. Konsorsiyum Oluşturma

Derme geliştirmede işbirliği başlığı altında da incelenebilecek olan bu konu, son zamanlarda özellikle üniversite kütüphanelerinde sıkça uygulama alanı bulmasından dolayı ayrı olarak ele alınmaktadır. Konsorsiyum, birden çok kütüphanenin tek başına verdiği hizmetten daha etkin ve gelişmiş hizmet vermek amacıyla birlikte çalışmaları olarak tanımlanabilir (Küçük ve diğerleri, 2004).

¹¹ Kütüphanelerin aldıkları materyallere demirbaş numaraları vermeleri mevzuat gereğidir. Ortaklaşa geliştirilecek dermelerde bir kaynağın fiziksel olarak sadece bir kütüphanede yer alabilecek olması söz konusu kaynağa diğer kütüphanelerce demirbaş numarası vermelerini engelleyecektir. Benzer bir durum elektronik kaynaklar için de sorun yaratmaktadır. Bkz. Taşınır Mal Yönetmeliği (Eski adı: Muhasebeyi Umumiye Kanunu).

Konsorsiyumlar özellikle 90'lı yıllarda CD-ROM teknolojisi ve İnternet alanında meydana gelen gelişmelere paralel olarak yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu konsorsiyumların temel amacı, elektronik ortamların grup halinde satın alınmasında mali avantaj sağlamaktır. Benzer gelişmeler 90'lı yılların başında İngiltere'de yaşanmış The Consortium of University Research/Üniversite Araştırma Kütüphaneleri Konsorsiyumu (CURL) 21 Temmuz 1992'de İngiltere'de araştırma desteği alan üniversitelerin konuya ilgisini artırmak ve üyelerin elektronik ürün satıcılarıyla yapılan konsorsiyum anlaşmalarının avantajlarından yararlanabilmesini sağlamak üzere yetkilendirilmiştir. Daha sonra İngiliz Yüksek Öğrenim Konseyi (UK Higher Education Council) Birleşik Enformasyon Sistemleri Komitesi (Joint Information Systems Committee) aracılığı ile dağıtılan fonlar yardımıyla Dağıtık Ulusal Elektronik Kaynaklar (Distributed National Electronic Resources) ve Ulusal Elektronik Site Lisans Girişimi (NESLI: The National Electronic Site Licencing Initiative) oluşturuldu (Lindley, 2002, s. 85).

ABD'de ise; en eski kütüphane konsorsiyumu kütüphanelerarası işbirliğini geliştirmek amacı ile 1958 yılında 12 büyük üniversitenin bir araya gelerek oluşturdukları Kurumsal İşbirliği Komitesi'dir (Committee on Institutional Cooperation). Günümüzde de hizmetlerini sürdüren bu konsorsiyum son yıllarda elektronik bilgi kaynakları dermesi oluşturulması ve bu kaynakların ortaklaşa satın alınması konusunda çalışmalar yürütmektedir (Strategic Directions, 1996; aktaran Tonta, 1999).

Ülkemizde konsorsiyal örgütlenme örnekleri arasında ilk akla gelen ANKOS'tur (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu). ANKOS, ulusal düzeyde üniversite ve araştırma kütüphaneleri arasında elektronik tam metin dergi koleksiyonlarına ve bibliyografik veri tabanlarına erişimin sağlanması, kullanıcılara bu konuda hizmet verilmesi üzerine kurulmuş stratejik bir ortaklıktır (Karasözen, 2002). ANKOS 2000 yılında 12 üye kurumun üç veri tabanı aboneliği ile kurulmuş olup 2005 yılında bu sayı 87 üye ve çevrim içi veri tabanı sağlayan 25 firmaya ulaşmış bulunmaktadır. ANKOS, Türkiye'nin her bölgesinde kurulmuş olan üniversitelerin öğretim elemanları ile bazı araştırma kurumlarında çalışan personel aralarında fen,

matematik, sosyal bilimler, beşeri bilimler, tıp, tarım, işletme, eğitim, enformatik-bilgisayar ve mühendislik konularında bibliyografik ve tam metin veri tabanlarına erişim imkânı sunmaktadır. Dünyadaki kütüphane konsorsiyumlarının yanında yer alan ANKOS, International Coalition of Library Consortia (ICOLC), Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition (SPARC), Southern European Libraries Link (SELL) ve COUNTER (Counting Online Usage of Networked Electronic Resources) üyesidir (ANKOS, 2007).

Konsorsiyum kurma çalışmalarına mesleki bir dernek olan ÜNAK da katılmış, ÜNAK/OCLC Konsorsiyumu 15 kurumun katılması ile 4 Aralık 2000 tarihinde kurulmuştur (Günden, 2001, s. 111).

Ülkemizde veri tabanlarına yönelik çalışmalar ile ilgili olarak; ULAKBİM Veri Tabanları ve Elektronik Dergiler Ev Sahipliği (VEDES) projesi, üniversite ve araştırma kütüphaneleri ile araştırmacıların bibliyografik ve özlü veri tabanları, tam metin kaynaklar ve elektronik dergilere erişimlerinde önemli iyileştirmeler sağlamak üzere çeşitli birincil ve ikincil kaynaklara ulusal ölçekte ev sahipliği yapmayı amaçlamıştır (ULAKBİM, 2005). Bu amaç doğrultusunda ULAKBİM'in ulusal bir merkez olması ve hizmet politikası, temel amaç ve hedefleri, Ulusal Akademik Ağ (ULAKNET) altyapısı, elektronik kaynaklara abonelikte Ulusal Akademik Site Lisansı (UASL) ile yeni ve farklı bir alternatif oluşturmuştur. ULAKBİM'in temel misyonu gereği, ülkemizdeki akademik bilgi üretimini etkinleştirmek, bilgi hizmetlerini ulusal ölçekte yaygınlaştırmak ve bilimsel bilgiye erişimde araştırmacılar arasında fırsat eşitliği yaratmak amacıyla, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 19.11.2005 tarih ve 136 sayılı Kararı doğrultusunda, 2006 yılında elektronik bilgi kaynaklarına Ulusal Akademik Site Lisansı kapsamında abonelik çalışmalarını başlatmıştır. ULAKBİM altyapısını benzer uluslararası ağlar ile eşgüdümlü şekilde günün koşullarına uygun olarak geliştirmekte ve ULAKNET üzerinden sunulacak elektronik kaynaklara erişimi üniversite ve araştırma kurumları arasında yaygınlaştırarak bu kaynakların daha etkili kullanılmasını amaçlamaktadır. ULAKBİM, UASL Projesi kapsamında ilk olarak Web of Science Atıf İndeksleri (SCI, SSCI & A&HCI), IEEE/IEE e-dergi veri tabanı, Engineering Village2 ve CAB veri tabanlarının

yayıncıları ile üniversiteler (devlet, özel ve vakıf), TÜBİTAK ve Enstitüleri, askeri okullar ve polis akademilerinin kullanması için üç yıllık abonelik anlaşması yapılmıştır. Tüm abonelik ücretleri Ulusal Akademik Ağ'da (ULAKNET) olduğu gibi ilgili kurumlar adına TÜBİTAK-ULAKBİM tarafından ödenmiştir. Bu sayede, üniversitelerimiz ve diğer akademik kurumlarımız kütüphane bütçelerinden sağlayacakları önemli ölçüdeki tasarrufları diğer ihtiyaçları için kullanabilme imkânına sahip olmuşlardır. Yayınevleri ile sözleşmelerin tek bir merkezden (ULAKBİM) yapılması nedeniyle ülke çıkarları açısından çok büyük bir maddi kazanç sağlanmıştır ULAKBİM, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 11.02.2006 tarih ve 139 sayılı Kararı ile Ulusal Akademik Site Lisansı projesinin kapsamını Sağlık Bakanlığına bağlı Eğitim ve Araştırma Hastanelerini de içerecek şekilde geliştirmiştir. Bu şekilde, gerek üniversiteler, gerekse Eğitim ve Araştırma Hastanelerindeki araştırmacıların uluslararası bilimsel ve akademik içeriğe erişimlerinde fırsat eşitliği yaratılarak, ülkemizdeki bilimsel bilgi üretiminin etkinleştirilmesi amaçlanmaktadır (ULAKBİM, 2007a).

2.4.2.4. Belge Sağlama ve Kaynak Paylaşımı

Kütüphanelerarası belge sağlamada temel amaç, en az maliyetle en etkin şekilde istenilen kaynağın sağlanmasıdır. Kütüphaneler adi posta kullanarak, kurye aracılığıyla ya da elektronik olarak kullanıcıların ihtiyaç duydukları belgeleri, kendilerine iletilebilmektedirler. Belge sağlamada işbirliği, kütüphanelerarası işbirliğinde önemli ve en fazla karşılaştığımız uygulamalardan biridir. Farklı konular ve biçimlerdeki kaynaklara yönelik artan kullanıcı taleplerini karşılayabilmek, mevcut koşullar altında, bir kütüphanenin olanaklarını aşmaktadır (Küçük ve diğerleri, 2004).

Yayın sayısı ile birlikte, bilimsel yayınların fiyatlarında, özellikle de süreli yayın fiyatlarında, bir artış görülmektedir. Örneğin; 1986-1999 yılları arasında bir derginin birim fiyatı ortalama %207 oranında olur iken; süreli yayın harcamaları %170 oranında artmıştır. Ancak kütüphanelerin abone olabildiği toplam süreli yayın sayısında %6 oranında düştüğü görülmüştür. 1986 yılında bir derginin ortalama birim fiyatı 87,09 Amerikan Doları iken, 1999'da 267,09 Amerikan Doları olmuş ve ortalama yıllık artış oranı ise %9'dur. (Kyrillidou, 2000). Başka bir ifade ile kütüphane

bütçeleri bu fiyat artışı karşısında yetersiz kalmakta ve kütüphanelerin her geçen yıl sağlayabildikleri materyal sayısı azalmaktadır (Ünal, 2002).

Kütüphanelerin kaynakları kullanıma sunmadaki işbirliğinin en başarılı örneklerinden biri olarak Almanya'daki bölgelerarası kaynak paylaşım hizmetini verebiliriz. Artık standartlaşmış olan bu hizmetin geleneği 19. yüzyıla dayanır. Günümüzde karşılıklı yardımlaşma ilkesinden yola çıkarak bölgelerarası kaynak paylaşım hizmeti devreye girdi. Bugün bu hizmet tüm ülke genelinde verilmekte ve en başta, araştırma ve öğrenimi teşvik etme amacı gütmektedir. Bunun yanı sıra genel eğitim, gelişim ve ilerleme eğitimi ve mesleki çalışmalar için bilimsel kaynakların ihtiyaç duyulduğu yerlere ulaştırılmasını sağlar (Seefeldt ve Syré, 2004).

Kaynak paylaşımı, bölgelerarası olmasının dışında başka düzlemlerde de gerçekleşmektedir. Belediyeye bağlı yerel kütüphane sistemlerinde genelde merkez kütüphaneyle şube kütüphaneleri veya gezici kütüphane arasında ödünç kaynak alış verişi yapılır. Bazı eyaletlerde (ülke geneline de aktarım izni veren) bölgesel kaynak paylaşım sistemleri kurulmuştur. Alman kütüphaneleri uluslararası kaynak paylaşımına da katılmaktadır. Uluslararası hizmetin yetkili birimi Berlin Devlet Kütüphanesi'dir (Seefeldt ve Syré, 2004).

Geleneksel kaynak paylaşımı yerine, artan oranda belge sağlama işlemlerini hızlandırmayı hedeflemiş yeni bir tür kaynak sağlama biçimi geçmektedir (doğrudan belge sağlama). Modern enformasyon ve iletişim teknolojilerinin olanakları kullanılarak yapılan alış verişi artık iki kütüphane arasında değil doğrudan kütüphaneyle kullanıcı arasındadır. Bunun için kullanıcının veri tabanlarına erişebiliyor olması gerekmektedir. Kütüphane ve kütüphane birliklerinin katalogları artık Internet'te taranabildiğinden bu ön koşul yerine getirilmiş sayılır. Elektronik yoldan belge talep etme ve gönderme olanaklarını kullanarak son on yıl içerisinde bir dizi (ücretli) belge sağlama hizmeti devreye girmiştir (Seefeldt ve Syré, 2004).

Ülkemizde belge sağlamaya yönelik örnekler özellikle üniversite kütüphanelerinde "işbirliği" adı altında yapılmaktadır. Hemen hemen her üniversite kütüphanesi belge

sağlama hizmetinden bahsetmektedir. Bunun büyük çaplı örneklerinden biri OBES'dir (Ortak Belge Sağlama). Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, ODTÜ ve ULAKBİM kütüphaneleri arasında belge sağlamayı amaçlayan proje, kurye sistemi ile çalışmakta ve bu proje sayesinde bahsedilen üniversite kütüphanelerinin kullanıcıları, bu kütüphanelerin herhangi birisinin dermesinde bulunan süreli yayınlardan sadece fotokopi ve posta ücreti karşılığında yararlanabilmektedir. Yine benzer bir çalışma Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Kütüphanesi, Ankara Tabip Odası (ATO) ve ULAKBİM arasında gerçekleştirilmiştir. SABESA (Sağlıkta Belge Sağlama) isimli işbirliği çalışmasında yayın katalogları taranabilir formatta birleştirilerek elektronik ortama aktarılmış ve istemci sunucu mimarisi üzerine oturtulan bir sistem ile kütüphaneler arasında belge sağlama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Henüz tam anlamıyla uygulamaya geçirilemese de ADIM projesinin amaçlarından biri de budur. YÖK'ten onay almış olan bu proje, belirtilen dört üniversite kütüphanesinin kaynak ve olanaklarını ortak kullanmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında 2004 yılı itibarıyla basılı ve elektronik süreli yayınlar ve kitaplar ortak kullanılabilir (Küçük ve diğerleri, 2004).

2.5. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNDE SÜRELİ YAYINLAR VE VERİ TABANLARINDA İŞBİRLİĞİ ÖRNEKLERİ

Günümüzde özellikle yurt dışında; altyapı açısından sorunu olmayan kütüphaneler/bilgi merkezlerinin süreli yayınlar ve veri tabanları konusunda pek çok işbirliği örneği bulunmaktadır. Bunlar arasında ekonomi kütüphaneleri içinde model teşkil edebilecek JSTOR (*Journal Storage*) ve LC & EZB (LC: Library of Congress-Amerika Milli Kütüphanesi & EZB: Electronic Journals Library-Elektronik Süreli yayınlar) Kütüphanesi örnekleri verilebilir.

Süreli yayınların (eski sayıları da dahil) elektronik kopyalarına erişmek ve kütüphanelerdeki yer sorununa çözüm bulmak amacıyla kurulan ve 200'den fazla üyesi olan bir konsorsiyum örneği JSTOR¹²dur. Kâr amacı gütmeyen bu konsorsiyuma üye olabilmek için akademik kuruluşlar bir kereliğe özgü olmak üzere

¹² JSTOR hakkında daha fazla bilgi için bkz. <http://jstor.org/>.

büyükliklerine göre belli bir miktar veri tabanı geliştirme ücreti ödemektedirler. Üyelerden her yıl ayrıca üyelerin nitelikleri doğrultusunda yıllık erişim ücreti alınmaktadır. JSTOR'a ilk defa abone olacak kütüphaneler hem giriş hem de abonelik ücretini beraber ödemek zorundadırlar. JSTOR'un fiyatlandırma politikası kütüphanelerin büyüklüğü, abone oldukları dergi sayısı, kullanıcı sayısı ve benzeri değerlendirme kriterlerine göre belirlenmektedir. Ancak örnek vermek gerekir ise; "Business Collection" için 2007'de en küçük kütüphanenin ödemesi gereken fiyat 910 Amerikan Doları giriş ücreti ve 500 Amerikan Doları yıllık abonelik ücretidir. Kütüphane büyüdükçe, kullanıcı sayısı arttıkça fiyat artmaktadır (Tonta, 1999, s. 504; Ş. O. Güzeldere¹³, kişisel iletişim, 24 Eylül 2007).

Diğer elektronik dergilere yönelik işbirliği modeli Washington, DC'de bulunan Library of Congress ve Almanya'da Regensburg Üniversitesinde olan Electronic Journals Library arasında yapılmış olan işbirliğidir. LC dünyanın en büyük ve aynı zamanda Amerika'nın ulusal kütüphanesidir. EZB ise; Almanya'da University Library Regensburg tarafından geliştirilen kütüphanelerarası işbirliği servisi veren bir kuruluştur. Anlaşma 1 Nisan 2003 tarihinde imzalanmıştır. Amaç hakemli e-dergileri (*scholarly electronic journals*) daha etkili kullanabilmektir. EZB 1997'den bu yana hizmet vermektedir. Günümüzde EZB 257 araştırma kütüphanesi ve enstitüyü kapsamaktadır; yer alan ülkeler; Almanya, Avusturya, İsviçre, İtalya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Hırvatistan ve Amerika Birleşik Devletleri'dir. Bunlara ek olarak EZB'ye yeni ortak olan Internet portalı; Vascoda'dır. Almanya'daki bilimsel ve hakemli geniş çaptaki bilgiyi bünyesinde bulundurmaktadır. EZB'nin en önemli özelliği sadece elektronik formda olan hakemli dergileri kapsamasıdır (Panzera ve Hutzler, 2004).

Türkiye'deki ekonomi konulu bilgi-belge/kütüphane ve dokümantasyon merkezlerine bakıldığında TOBB, Merkez Bankası, İGEME, DPT, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Rekabet Kurumu, Hazine Müsteşarlığı gibi kurumlar akla gelmektedir. Bu kurumların bilgi-belge merkezlerinde kendi aralarında olan işbirliği çalışmalarının durumu ise aşağıda açıklanmıştır.

¹³ Şemsa Olşen Güzeldere, ANKOS JSTOR sorumlusudur.

TOBB Kütüphanesi yetkililerinden alınan bilgiye göre, Avrupa Birliği Dokümantasyon Merkezi olarak da hizmet veren kurumun diğer kurum ve kütüphanelerle karşılıklı bir protokolünün bulunmadığı, ancak çıkarılan bir kararla kurum elemanlarının Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi kaynaklarından faydalanabildikleri belirtilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)¹⁴ Kütüphanesi'nden alınan bilgiye göre ise, tüm üniversite kütüphaneleri ile bazı kurum kütüphaneleri arasında kütüphanelerarası ödünç verme uygulaması bulunmaktadır. Ancak bu kurumların listesinin tutulmadığı kütüphane yetkililer tarafından ifade edilmiştir. İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) Kütüphanesinde ise resmi olmasa da derme geliştirme kapsamında ele alınabilecek bazı uygulamaların var olduğu bildirilmiştir. Örneğin, İGEME tarafından abone olunan birtakım yayınların bazı kamu kurumları tarafından da kullanıldığı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ve bazı üniversite kütüphaneleri ile belge sağlama konusunda karşılıklı işbirliği olduğu ifade edilmiş, özellikle ülke raporları ve bazı kitapların bu kapsamda ödünç alınıp verildiği belirtilmiştir. 2001 yılı verilerine göre ODTÜ, Hazine Müsteşarlığı, DPT, Rekabet Kurumu, TÜİK Kütüphanelerine ödünç kaynak verildiği bilgisi verilmektedir. ODTÜ ve Bilkent Üniversitesi Kütüphanelerinden de kaynak ödünç alınabilmektedir (Küçük ve diğerleri, 2004, s. 129).

Ülkemizde ise üniversite kütüphanelerinin biraraya gelerek yaptıkları bazı çalışmaların dışına çıkılamamıştır. Özellikle bu çalışmanın konusu olan özel kütüphaneler/ekonomi kütüphanelerine yönelik bir işbirliği çalışmasına rastlanamamaktadır. Sadece Ankara'da bulunan ekonomi konulu özel kütüphaneler kendi aralarında bir protokol yapmasalar da kütüphanecilerin kişisel ilişkilerinden ve mesleki dayanışmalarından dolayı kütüphanelerarası ödünç-verme formu aracılığı ile kaynak paylaşımı konusunda işbirliğine gidilmektedir.

¹⁴ DİE yeni adı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) olmuştur.

2.6. MODERN KÜTÜPHANECİLİK HİZMETLERİ VE ECONBİZ ELEKTRONİK KÜTÜPHANE ÖRNEĞİ

Teknolojik gelişmeler hayatımızın her alanında etkisini sürdürdüğü gibi bu gelişmelerden bilgi kaynakları da önemli ölçüde etkilenmektedir. Özellikle bilgi kaynaklarının formatının teknolojik gelişme doğrultusunda hızla değişmesi ve eski formatta bulunanların yeni formata aktarılma gerekliliği erişim açısından önemlidir. Ancak sadece bilgi kaynaklarının formatını yenilemek bilgiye erişim ve kullanım bakımından yeterli görünmemektedir, daha da önemli olan bu bilgi kaynaklarının bulunması, incelenerek uygun olanlarının seçilmesi, seçilenlerin daha iyi kullanım açısından organize edilmesi ve sunulmasıdır. Yani, bilgisayar teknolojisinin imkânlarını insan beyninin entellektüel yönü ile birleştirmek ve bilgi hizmetini sanal ortamda geliştirerek insanlara sunmak elektronik kütüphane projelerinin ortaya çıkmasına ve gelişmesine neden olmuştur.

Literatürde sanal, sayısal veya dijital olarak geçen elektronik kütüphaneye yönelik pek çok tanım bulunmaktadır. Ancak elektronik kütüphanenin tanımını, onu yapılandıran iki meslek grubunun bakış açısına göre açıklamamız gerekir ise; tanımların ilki, özellikle mühendis ve bilgisayarlıların üzerinde durdukları; sayısal içeriğin elde edilerek, bunun uygun şekilde girişlerinin yapılmasıdır. Diğer tanım ise, bilgi profesyonelleri ve kütüphanecilerin üzerinde durdukları; sayısal kütüphanelerin vereceği hizmetler, bu hizmetler için gerekli olan derme ve bunların organize edilmesi olarak ifade edilebilir (Chowdhury ve Chowdhury, 2003). Yani elektronik kütüphanenin iki önemli bileşeni bulunmaktadır: Gerekli teknolojik altyapının sağlanması ve bu altyapının içerik ile bütünleştirilmesidir.

Elektronik bilgi hizmetlerinin, geleneksel kütüphanelerde sunulan bilgi hizmetlerinden ayrılan en belirgin özelliği “aracısız” sunulmasıdır. İnsanlar istedikleri yerden istedikleri zaman bilgiye erişim imkânına sahiptirler.

Elektronik ortamda verilen bilgi hizmetlerini şöyle sıralayabiliriz (Tonta ve Küçük, 2000).

- Bibliyografik tarama,
- Güncel duyuru hizmeti,
- İçindekiler sayfası hizmetleri,
- Elektronik danışma hizmeti,
- Elektronik rezerv hizmeti,
- Elektronik belge sağlama hizmeti,
- Hizmetlerin kişiselleştirilmesi,
- Kullanıcı – personel eğitimidir.

Hem yukarıda verilen elektronik kütüphane tanımı ve verilen hizmetler açısından hem de bir ekonomi kütüphanesi olması açısından konunun daha iyi anlaşılabilmesi için EconBiz örneği üzerinde durulacaktır. EconBiz örneğinin seçilmesinin bazı önemli nedeni vardır. Bunlar; ulusal düzeyde hizmet veriyor olması, modern kütüphanecilik hizmetleri açısından elektronik ortamda örnek olacak hizmetler sunması, konusunun ekonomi ve ilgili alanları kapsamaması ve bağımsız olarak hareket eden ilgili kurumlarla işbirliği içinde tek bir platformdan okuyucularına hizmet sunuyor olmasıdır.

Türkiye’de bulunan ekonomi kütüphanelerinin yapısı düşünüldüğünde ise; bu kütüphanelerin farklı kurumlar içinde birbirlerinden bağımsız şekilde hizmet veriyor olmaları, ancak aralarında işbirliği çalışmalarının geliştirilmemiş olması, ileride yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmesi ve bir öneri olması açısından ECONBIZ’e yer verilmiştir.

2.6.1. ECONBIZ Örneği

EconBiz¹⁵, Ekonomi ve İşletme Çalışmaları için Sanal Kütüphane (Virtual Library for Economics and Business Studies), Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi (German National Library of Economics-ZBW) ve Köln Üniversite ve Belediye Kütüphanesi (University and Municipal Library of Köln-USB Cologne) tarafından desteklenen ortak bir projedir. Köln Üniversite ve Belediye Kütüphanesinin işletme ve ilgili konularda sorumluluğu var iken; Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi, ekonomi ve

¹⁵ EconBiz ile ilgili bilgilere EconBiz Virtual Library Economics and Business Studies Web Sitesinden 13 Ağustos (2007) tarihinde erişilmiştir. Ayrıca N. Krueger’in 14 Ağustos 2007 tarihinde gönderdiği e-posta EconBiz ile ilgili bilgilere ulaşılmasında katkı sağlamıştır.

ilgili konularda çalışmalarını yürütmektedir. Bu proje Alman Araştırma Vakfı (German Research Foundation-DFG) ve Avrupa'nın dört bir yanında bulunan EconBiz'in ortakları tarafından desteklenmektedir. Bu ortaklar ve özellikleri aşağıda sıralanmıştır:

- Science Po Paris: Sosyal bilimler konusundaki en önemli Fransız organizasyonudur ve bu alanda Avrupa'da sahip olunan en zengin koleksiyonlardan birine sahiptir.
- Thomas J. Long Business & Economics Library, University of California, Berkeley: Kaliforniya Üniversitesinde bulunan 30 özel konulu kütüphaneden biridir. Çok sayıda veri tabanı ve yüzlerce elektronik derginin ve referans aracının hizmetini web sayfasından okuyucularına sunmaktadır.
- UCD Dublin: University College Dublin, İrlanda Cumhuriyeti'nde bulunan en büyük üniversitedir; amacı Avrupa'daki araştırma üniversiteleri arasında en iyisi olabilmektir. İrlanda ekonomisi hakkında zengin kaynaklara sahiptir. Ayrıca EconBiz'de yer alan İrlanda ekonomisine yönelik Internet kaynaklarını ve web sitesine yönelik değişiklikler konusunda destek vermektedir.
- Library of University Hohenheim: Hohenheim Üniversitesi ekonomi ve sosyal bilimler konusunda 100.000 monograf ve 1000'den fazla dergiye sahiptir. Bu yayınların büyük bir bölümü elektronik ortamdadır.
- Vienna University of Economics and Business Administration: Avusturya'daki ekonomi ve işletme konularında lider organizasyonlardan biridir. EconBiz'de bulunan Internet kaynaklarının kataloglanmasından sorumludur.
- Centre for European Economic Research (ZEW): ZEW Avrupa'daki deneysel ekonomik araştırmalar konusunda lider enstitüdür. ZEW, Hohenheim Üniversitesi Kütüphanesi gibi EconBiz projesinde Internet kaynaklarının kataloglanması konusunda katkı sağlamaktadır (N. Krueger, kişisel iletişim, 14 Ağustos 2007; ZBW Web Site, 2007).

EconBiz projesi Ekim 2000 yılında başlamıştır. Projenin başlangıcından günümüze bazı hizmetler verilmektedir. Bunlar;

- Konu geçidi (Subject gateway) ekonomi alanındaki Internet kaynaklarının kalitesi ve içeriğin önemi bakımından seçimlerinin yapılarak; bu kaynakların tanımlanmasını kapsamaktadır.
- Internet'te bulunan tam metin kaynaklardan yararlanmaktadır.
- Tam metin Internet kaynaklarının uzun süre elektronik ortamda var olmasını sağlamaktır.
- Ekonomi konulu kütüphanelerin çevrim içi kataloglarına erişimin sağlamaktır.
- Farklı kütüphanelerin bilgi hizmetlerinden yararlanabilmektir (N. Krueger, kişisel iletişim, 14 Ağustos 2007).

Yukarıda belirtilen maddelerin yanında EconBiz'de verilen hizmetler altı grup altında toplanmaktadır. Bunlar;

Metasearch: Pek çok çevrim içi katalogun aynı anda tarama yapılacak şekilde okuyuculara sunulmasıdır. EconBiz metasearch hizmeti ile aynı anda 10'dan fazla veri tabanından tarama yapma imkânı bulunmaktadır. Bu veri tabanları aşağıda listelenmiştir (N. Krueger, kişisel iletişim, 14 Ağustos 2007; ZBW Web Site, 2007).

- ECONIS: ZBW çevrim içi katalogu
- University and Municipal Library of Cologne (USB Köln) çevrim içi katalogu (ekonomi bölümü)
- EconBiz Internet kaynakları rehberi
- RePEc: Ekonomi konulu araştırma raporları
- Sosyal Bilimlerle ilgili enstitüler
- Elektronik içerikler - SSG Economics (OLCSSG).

Internet kaynakları: Yukarıda belirtilmiş olan ortaklarla beraber ekonomi, işletme konularıyla ilgili Internet kaynaklarına yönelik yürütülen bir çalışmadır. İlgili Internet kaynaklarının tanımlanması; web site başlıkları, Internet adresleri, yayıncısı veya yazarı, özü, içindekiler bilgisi, dil bilgisi, JEL sınıflama sisteminde girdiği belirteç, konu sınıflaması, ülke sınıflaması, tür sınıflaması ve konu başlıkları verilmektedir.

Ayrıca bu tanımlamalar Dublin Core Metadata standartları doğrultusunda yapılmaktadır (ZBW Web Site, 2007).

Tam metin kaynaklar: Akademik dergilerde bulunan tam metin makalelere ulaşım hizmetidir. Bu hizmet ücretsiz olan bilgi kaynaklarını kapsadığı kadar abonelik yoluyla sağlanan yayınları da içermektedir. Ayrıca makalelerin yanında çalışma raporları, dokümanlar vb. bilgi kaynakları da bu hizmetin içindedir (ZBW Web Site, 2007).

Kataloglar ve veri tabanları: Öncelikle ECONIS, Köln Üniversite ve Belediye Kütüphanesi çevrim içi katalogu, Hamburg'da bulunan Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi çevrim içi katalogu, DBIS (Database-Infosystem) ve ekonomi ile ilgili kütüphanelerin kataloglarından oluşmaktadır. Bu kütüphaneler arasında elektronik belge sağlama hizmeti de sunulmaktadır (ZBW Web Site, 2007).

Okuyucu Hizmetleri: Bu hizmetler daha çok okuyucuyu doğrudan ilgilendirmektedir. *EconDesk'e sor (Ask EconDesk):* Kütüphaneciye sor! sloganıyla hizmet verilmektedir. Bilgi ve danışma hizmetidir; kütüphane kullanımı, literatür taraması, ve ekonomi konusunda sorulacak her türlü konuda gelen soruların cevaplanması amacıyla hizmet vermektedir. Ayrıca kütüphaneci ekonomi ile ilgili konularda aşağıda sıralanan hizmetleri de vermektedir (ZBW Web Site, 2007).

- İstatistiksel veriler,
- Adresler
- Enstitü ve şirketlere ait bilgiler
- Biyografik bilgiler
- Ülke bilgileri,
- Teknik terimlerin tanımları,
- Teknik terimlerin İngilizceden çevirisi,
- Kısaltma ve ilk harf kısaltmalarının açıklanması,
- Ansiklopedik bilgiler,
- Atıfların doğrulanması ve araştırılması.

Okuyucu sorularını, e-posta, telefon ve çevrim içi mesaj şeklinde ZBW’ e gönderebilir. E-posta ile yapılan başvurular, iki gün içerisinde cevaplanmaktadır. Bu hizmetlerin yanında EconTitle, özel konularda literatür taraması hizmeti vermektedir. ECONIS veri tabanı kullanılarak yapılan taramalarda genellikle ilk 20-50 başlık okuyucuya sunulmaktadır.

Belge sağlama: Bu hizmet “Subito” kütüphane hizmeti adı altında verilmektedir. Bu hizmet çevrim içi olarak ZBW ortaklarına (Almanya, İsviçre, Avusturya) ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği hizmeti sunmaktadır. Abonelik sistemi bulunmaktadır. En uzun üç gün içinde istenen bilgi kaynağı okuyucunun eline geçmektedir. Subito projesi ile hem ulusal hem de uluslararası belge sağlama hizmeti verilmektedir. Kitaplar 4 hafta için ödünç verilir iken, makalelerin kopyaları gönderilmektedir (ZBW Web Site, 2007).

Yeni kitap ve dergiler: Yeni yayınların web sitesi aracılığı ile duyurulmasıdır (ZBW Web Site, 2007).

Etkinlikler takvimi: Ekonomi ve ilgili konularda gerçekleşecek konferanslar, yaz okulları, çalıştaylar gibi etkinliklerin duyurulması ve bu etkinliklere yönelik bilginin verilmesi hizmetidir. Ayrıca bu etkinlikler, web sayfasından tarih, etkinlik türü, konu (JEL sınıflama sistemi doğrultusunda) ya da ülke bazında taranabilmektedir (ZBW Web Site, 2007).

ECONIS’ten seçmeler (ECONIS Select): Economics Information System 1986 yılında ekonomik literatür açısından dünyanın en büyük kütüphanesi unvanı ile Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi (ZBW) Leibniz Information Centre for Economics tarafından oluşturulup geliştirilen ve 2007 yılı itibariyle 3 milyondan fazla kayıt içeren ve her yıl 90.000 yeni kayıt eklenen ücretsiz bir veri tabanıdır. Ayrıca Hamburg Institute of International Economics (HWWA) EconBiz’e entegredir, ZBW Kiel ve Hamburg olarak iki yerden hizmet vermektedir (ZBW Web Site, 2007).

ECONIS’de kitap ve dergilerin yanında tezler, araştırma, çalıştay ve tartışma raporları, istatistikler, toplantı bildirileri gibi bilgi kaynakları bulunmaktadır ve kaynakların organizasyonu JEL sınıflama sistemine göre yapılmaktadır. Econis Select’te ise yeni basılan ve ZBW dermesine yeni gelmiş ekonomi ve işletme konusundaki yayınların listesi verilmektedir (ZBW Web Site, 2007).

Danışma Hizmetleri: Bireysel literatür taramalarına yönelik araştırmacılara hizmet verilmektedir.

Diyalog: EconBiz vermiş olduğu hizmetin daha kaliteli ve iyi olması açısından hem kendilerini daha iyi tanıtmak hem de okuyucularından geribildirim almak için farklı seçenekler ortaya koymuştur. Bunlar; yardım, hakkımızda, geribildirim, haberler- duyurular, site hakkında önerileriniz, görüşleriniz. Tüm bu sıralananlar göstermektedir ki, okuyucuların düşünceleri EconBiz için önemlidir ve sanal ortamda daha iyi hizmet vermek, doğru iletişim kurmak için gerekli seçenekler okuyuculara sunulmuştur (ZBW Web Site, 2007).

2.6.2. Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi’nin Gelecek Planları

2007 yılı itibariyle Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi’nin (ZBW) üzerinde çalıştığı bazı projeler ve planları bulunmaktadır (N. Krueger, kişisel iletişim, 14 Ağustos 2007; ZBW Web Site, 2007). Bunlar:

NEEO (Network of European Economists Online) Projesi: NEEO, Avrupa üniversite kütüphaneleri ağıdır. Bu ağın amacı telif haklarını ihlal etmeden, ücretsiz Internet’ten ekonomistlerin çıktılarını alabilecekleri bir açık erişim hizmeti sağlamaktır. Ayrıca NEEO, Economists Online’nın bir pilot projesidir. Economists Online projesi 2004’te başlamıştır; NEEO ise Eylül 2007’de başlayacak ve 30 aylık bir sürede Avrupa Birliği’nin eContentplus programı içinde Avrupa Birliği tarafından desteklenecektir. Bu projenin sorumlusu Tilburg Üniversitesi’dir ve 10 Avrupa ülkesinden, içlerinde ZBW, Londra Ekonomi Okulu (LSE), Oxford Üniversitesi ve Erasmus Üniversitesi Rotterdam’ın bulunduğu 16 enstitü projenin ortaklarındandır.

Vascoda (Overlapping Structures and Tasks of the Subject Specific Gateways): Özel konularda tarama yapılması için başvuran okuyucuların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geliştirilmiş bir konu portalı, konu taramaları için oluşturulmuş bir geçittir. Vascoda gelişmeler ve çalışmaları konusunda bir bülten çıkarmakta ve bunu ortakları ile paylaşmaktadır. Projede temel olarak vurgulanan ise; Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi koordinatörlüğünde bilgi transferi yapmak ve yazılımların kullanılabilirliği ve işlevselliğini artırmaktır. Vascoda projesi 17 Ekim 2005 ve 17 Ekim 2007 tarihleri arasında Alman Araştırma Vakfı (DFG) tarafından desteklenmektedir ve IZ Sozialwissenschaften projesi ortağıdır.

Economics: Ekonomistler için geliştirilmiş web tabanlı bilimsel iletişimin gerçekleştirildiği bir ağıdır. Economics, DFG sponsorluğunda; ZBW ve Kiel Üniversitesi Dünya Ekonomi Enstitüsü (Kiel Institute for the World Economy) işbirliği ile Nisan 2007-Mart 2009 tarihleri arasında yürütülmektedir. Proje açık erişim olarak, özellikle e-dergi olan yayınları kapsamaktadır. Dergiler hakemlidir. Nobel ödüllü yazarlar hakemlik yapmaları için davet edilmekte ve yayın kurulunda isimleri yazılmaktadır.

Ulusal lisans: Alman Araştırma Vakfı (DFG) 2004 yılından bu yana Alman Üniversitelerine elektronik yayınların sağlanması ve ulusal lisans anlaşmaları konusunda destek vermektedir. DFG üniversitelere, halk kütüphanelerine ve üniversite dışında olan araştırma kurumlarına bilgi hizmeti sunarken yayınların içeriğine ulusal düzeyde ücretsiz erişilmesini de sağlamaktadır.

ViFaSys (Virtual Libraries as part of the system of Nationwide Library Services: Services and Usage): Alman Araştırma Vakfı (DFG) 1998 yılında elektronik kütüphanelerin (virtual libraries-ViFa) yaratılması konusunda, “Ulusal Kütüphane Hizmetlerinin Gelecek için Geliştirilmesine Dair Memorandum” isimli bir rapor yayımlanmıştır; özel konulu kütüphanelerde elektronik kütüphanelerin yaratılmaya başlanması temel amaçtır. Elektronik kütüphaneler ve diğer konu portalları Araştırma ve Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Proje süresi Ağustos 2006-2007 tarihleri arasındadır.

Dergilerin Dijitalleştirilmesi: Bu proje Ocak 2001 tarihinde Internet üzerinden Alman bilimsel dergilerinin dijitalleştirilerek okuyucuya sunulması amacıyla başlatılmıştır. Elektronik dergilerin birinci sayılarından başlanarak günümüze kadar olan tüm sayıları Internet ortamında okuyucuya sunulmaktadır. 2007 yılı itibariyle okuyucuya 3 milyon sayfa, 60 bilimsel dergiden 12 farklı konu başlığı altında sunulmaktadır. Ayrıca dosyaları indirmek veya yazıcıdan çıktılarını almak mümkündür.

Geçmiş gazete kupürlerinin dijitalleştirilmesi: Mikrofiş, mikrofilm ve kâğıt formatında olan gazete kupürlerini eskiye dönük olarak dijitalleştirme projesidir. Proje 1826-1949 yılları arasında çıkan dünya ekonomisi ile ilgili gazete makalelerini de kapsamaktadır. 2007 yılı itibariyle 5,7 milyon doküman okuyucuya sunulmuş durumdadır.

Ayrıca ZBW'nin gelecek planları ile ilgili olarak metasearch hızını geliştirmek için tarama mühendisliğine yönelik teknolojiyi daha iyi kullanabilmek, daha hızlı ve daha rahat tarama yapılmasını sağlamak bulunmaktadır. Konferanslar, çalıştaylar gibi etkinliklere yönelik ise; duyuruların yanında o etkinliği organize eden enstitü ve bildiri sunan kişi hakkında bilgi, sunulan bildirilerin e-kopyalarına erişim planlanmaktadır.

Sonuç olarak Alman Ulusal Ekonomi Kütüphanesi, Alman Araştırma Vakfı ve diğer kurum/kuruluşlar biraraya gelerek ve pek çok projenin sorumluluğunu işbirliği anlayışı ile paylaşarak hızlı bir şekilde elektronik kütüphanecilik hizmetlerini yapılandırmakta ve okuyucunun yararına sunmaktadırlar.

3. BÖLÜM

ANKARA'DA BULUNAN EKONOMİ KÜTÜPHANELERİ

3.1. BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ

BDDK bankacılık ve finans sisteminin gözetim ve denetiminden sorumludur. Tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, bankaların ve özel finans kurumlarının piyasa disiplini içerisinde sağlıklı, etkin ve dünya ölçeğinde rekabet edilebilir bir yapıda işleyişi için uygun ortamı yaratmak ve bu sayede ülkenin uzun vadeli ekonomik büyümesine ve istikrarına katkıda bulunmak, BDDK'nın misyonudur. BDDK'da "Güçlü bankacılık-Güçlü ekonomi" anlayışı temeldir; tarafsızlık, şeffaflık, etkinlik, duyarlılık, katılımcılık, yenilikçilik, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, etkin denetim ve düzenleme, sektörün dayanıklılığını geliştirmek, güçlü ve sağlıklı bankacılık sektörü temel değerler olarak belirlenmiştir. (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu [BDDK], 2004).

Araştırma Dairesi Başkanlığına bağlı olan BDDK Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi, kurum içindeki bankacılık, finans, Türk bankacılık sektörü, ekonomik büyüme, bankacılık kanunu gibi konulardaki bilgi ihtiyacını karşılamak üzere kurulmuştur. Avrupa Merkez Bankası (European Central Bank), Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements-BIS) ve OECD ile kütüphane işbirliği içindedir ve bu kurumların yayınları kütüphaneye ücretsiz gönderilmektedir. Toplam 5800 civarında basılı kitap ve 150 dolayında süreli yayın bulunmaktadır. Yayınlar satın alma ve bağış yolu ile kütüphaneye gelmektedir. Satın alınacak yayınlar için öncelikle kurum uzmanları isteklerini kütüphaneye iletmekte, iletilen yayınlar için fiyat listeleri hazırlanmakta ve kütüphanecinin de yer aldığı yayın komisyonu aracılığı ile listeler Başkana iletilmekte ve son kararı Başkan vermektedir. Dokümantasyon merkezinde 2 kişi çalışmaktadır. Kütüphane sorumlusu kütüphanecidir. Kurum

uzmanları, ekonomistler, bankacılar, hukukçular, öğretim üyeleri ve üniversite öğrencileri okuyucuları oluşturmaktadır. Okuyucular kütüphanelerarası ödünç verme formu ile yayın ödünç alabilirler, aksi takdirde ücretsiz fotokopi çektirebilmektedirler.¹⁶

3.2. T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Anayasal bir kurum olarak kurulan DPT, anayasa ve yasalar gereği 5 yıllık kalkınma planlarını hazırlamakla birlikte uygulamada daha çok bir danışman kurum olarak çalışmaktadır (Kumcu ve Eğilmez, 2004).

DPT 1960 yılında 91 sayılı kanunla kurulmuş, ancak çeşitli zamanlarda kurum yapısında değişiklikler yapılmış ve 1984 yılında yürürlüğe giren 223 sayılı kanun hükmünde kararname ile DPT'nin görev ve sorumlulukları tekrar saptanmıştır. DPT'nin kuruluş amaçları arasında “memleketin tabii, beşeri ve iktisadi her türlü kaynak ve imkânlarını tespit ederek, takip edilecek iktisadi, sosyal ve kültürel politikayı ve hedefleri tayinde Hükümete müşavirlik yapmak, ... hükümetçe kabul edilen hedefleri gerçekleştirecek uzun vadeli kalkınma planları ile yıllık programları hazırlamak, ... kalkınma planı ve yıllık programlardaki ilke ve hedeflere uygun olarak, milletlerarası ekonomik kuruluşlarla münasebetlerin geliştirilmesinde, temas ve müzakerelerin yürütülmesinde gerekli görüş ve tekliflerde bulunmak” yer almaktadır (Resmî Gazete KN: 91; KHK 223; aktaran Şan, 1986, s. 39)

DPT Kütüphane ve Dokümantasyon Şubesi, Genel Sekreterliğe bağlı bir kamu kurum kütüphanesidir. Planlama, kalkınma planları, sosyal ve ekonomik kaynaklar, yatırım alanları gibi konularda bilgi kaynaklarını derleyerek, bunları okuyucu hizmetine sunan kütüphane Dünya Bankası (DB), Uluslararası Para Fonu (IMF) ve OECD ile işbirliği içindedir. Dermede toplam 70 binin üzerinde basılı kitap ve 188 civarında süreli yayın bulunmaktadır. Ayrıca 1923 yılından bugüne kadar yayımlanan Resmî Gazete'nin tüm sayılarına erişmek mümkündür. Koleksiyona yeni bilgi kaynakları çoğunlukla satın

¹⁶ 1 Eylül 2006 tarihinde Birgül Ünal ile yapılan görüşme.

alma yolu ile sağlanmaktadır. DPT Genel Sekreteri ve Müsteşarının bulunduğu kütüphane komisyonu satın alınacak yayınlara karar vermektedir. DPT kütüphanesinde toplam 8 kişi çalışmaktadır. Müdür dahil olmak üzere 3 kişi kütüphanecidir. Genelde kurum çalışanları, ekonomistler, sektörel uzmanlar, öğretim üyeleri, ve üniversite öğrencileri kütüphane okuyucularını oluşturmaktadır. Okuyucular kütüphanelerarası ödünç verme formu ile yayın ödünç alabilirler, aksi taktirde kimlik karşılığı fotokopi çektirebilmektedirler.¹⁷

3.3. TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş. KÜTÜPHANESİ

Kamu kalkınma ve yatırım bankalarından biri olan Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş./Türk Eximbank, 31 Mart 1987 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan 3332 sayılı Kanunun verdiği yetkiyle 21 Ağustos 1987 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı sonucunda kurulmuştur. Türk Eximbank'ın temel amacı; ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ile yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesidir. Türkiye'de ihracatın kurumsallaşmış tek asli teşvik unsuru olan Eximbank, bu amaca yönelik olarak ihracatçıları, ihracata yönelik üretim yapan imalatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit ve girişimcileri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ve gayrinakdi kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemektedir. Türk Eximbank'ın, gelişmiş birçok ülkenin resmi destekli ihracat kredi kuruluşlarından farklı olarak kredi, garanti ve sigorta işlemlerini aynı çatı altında toplamış olması, ihracatçı firmalara verilen hizmetlerde bir bütünlük oluşturulmasına imkân tanımaktadır (Türk Eximbank, 2007).

¹⁷ 4 Eylül 2006 tarihinde Neslihan Kayabay ile yapılan görüşme.

Araştırma ve Enformasyon Daire Başkanlığı altında Enformasyon Müdürlüğüne bağlı olan Kütüphane, ekonomi, ihracat, ihracat finansmanı, bankacılık, işletme ve Türk ekonomisi konularında bilgi hizmeti sunmaktadır. Kütüphanede ortalama 5 bin civarında basılı kitap ve 100 dolayında da süreli yayın bulunmaktadır. Ayrıca dünyadaki Eximbanklarla yayınlarını göndermeleri konusunda kütüphanenin işbirliği bulunmaktadır. Yayın sağlanırken çoğunlukla satın alma yolu tercih edilmektedir. Daire Başkanı, müdür ve kütüphaneci tarafından yeni yayınların alımına karar verilmektedir. Müdür statüsünde bir kütüphaneci Eximbank kütüphanesinde görevlidir. Kurum araştırmacıları, ekonomistler, hukukçular, istatistikçiler, akademisyenler ve üniversite öğrencilerinden oluşan okuyucu grubu mesai saatlerinde kütüphaneden yararlanabilmektedir. Dışarıdan gelen okuyucular kütüphanelerarası ödünç-verme formu ile yayın ödünç alabilir ve kimlik bırakarak fotokopi hizmetinden yararlanabilirler.¹⁸

3.4. T.C. BAŞBAKANLIK HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI KÜTÜPHANESİ

9 Aralık 1994 tarih ve 4059 sayılı Kanun ile Dış Ticaret'ten ayrılarak "Hazine Müsteşarlığı" adı ile bugünkü yapısına kavuşmuştur. Hazine Müsteşarlığının amacı; ekonomi politikalarının tespitine yardımcı olmak ve bu politikalar çerçevesinde hazine işlemleri, kamu finansmanı, kamu iktisadi teşebbüsleri ve devlet iştirakleri, ikili ve çok taraflı dış ekonomik ilişkiler, uluslararası ve bölgesel ekonomik ve mali kuruluşlarla ilişkiler, yabancı ülke ve kuruluşlardan borç ve hibe alınması ve verilmesi, ülkenin finansman politikaları çerçevesinde sermaye akımlarına ilişkin düzenleme ve işlemlerin yapılması, bankacılık ve sermaye piyasası, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri, sigorta sektörü ve kambiyo rejimine ilişkin faaliyetler ile yatırım ve yatırım teşvik faaliyetlerini düzenlemek, uygulamak, uygulamanın izlenmesi ve geliştirilmesine ilişkin esasları saptamaktır (T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı, 2007).

¹⁸ 4 Eylül 2006 tarihinde Mehmet Ali Akın ile yapılan görüşme.

Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü bünyesindeki Yayın ve Koordinasyon Daire Başkanlığına bağlı olan kütüphane, ekonomi ve finans konularındaki ağırlıklı dermesi ile öncelikle Müsteşarlık faaliyetleri doğrultusunda ihtiyaç duyulan bilginin karşılanmasından ve hizmete sunulmasından sorumlu bir araştırma kütüphanesidir. Ayrıca kütüphane, Asya Kalkınma Bankasının derleme kütüphanesidir. Kütüphane dermesi ortalama 11 bin civarında basılı kitap, 51 adet de süreli yayından oluşmaktadır. Ayrıca dermede uzmanlık tezleri, 1949'da günümüze Resmî Gazete koleksiyonu ve istatistiki kaynaklar da bulunmaktadır. Hazine Müsteşarlığı uluslararası kurumlardan olan Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, IMF ve OECD'ye katılım ücreti ödediği için bu kurumlar yayınlarının bir kısmını ücretsiz olarak kütüphaneye göndermektedir. Dolayısı ile yayın sağlama, bağış ve satın alma yoluyla gerçekleşmektedir. Satın alınacak yayınlara genel müdür, daire başkanı ve kütüphane müdürü karar vermektedir. Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesinde toplam 4 kişi çalışmaktadır. Müdür dahil tüm çalışanlar kütüphanecilik eğitimi almıştır. Okuyucular, kurum araştırmacıları, ekonomistler, öğretim üyeleri ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Dışardan gelen okuyucular kütüphanelerarası ödünç verme formu ile yayın ödünç alabilirler, aksi takdirde kimlik karşılığı fotokopi çektirebilirler.¹⁹

3.5. İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ KÜTÜPHANESİ

Türkiye ihracatının geliştirilmesi ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulması temel amacı ile kurulmuş ilk ve tek kamu kuruluşu olan İGEME, bu amaç doğrultusunda yeni pazarlar ve iş olanakları yaratmaya yönelik araştırma geliştirme çalışmaları yürüterek ihracatçılarımızın dış pazarlardaki paylarını artırmalarına yardımcı olmak üzere eğitim, yayın ve tanıtım faaliyetlerinde bulunarak, yerli ve yabancı iş çevrelerine ticari enformasyon sağlayarak, ihracatımızın ürün ve pazarlar yönünden çeşitlenmesine, nitel ve nicel olarak geliştirilmesine katkıda bulunur. İGEME, ihracatçıya ve ihraç potansiyeli olan kuruluşlara ihracat yapabilmeleri ve ihraç kapasitelerini artırabilmeleri için gerekli bilgileri sağlamak, bu alandaki beceri ve donanımlarını

¹⁹ 6 Eylül 2006 tarihinde Gülsema Aydemir ile yapılan görüşme.

geliştirmelerine yardımcı olmak, dış ticaretle ilgili kamu kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, merkezin yurt içi çalışma alanını oluşturmaktadır (İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi [İGEME], 2006).

İGEME’de temel işlev olan Araştırma-Geliştirme (AR-GE) çalışmalarının yürütülebilmesi ve diğer görevlerin yerine getirilebilmesi için, ulusal ve uluslararası düzeyde, ihracat sürecinin çok özel konularına kadar inen ayrıntılı ve çeşitli bilgilere gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinim doğrultusunda İGEME bünyesinde 1973 yılında kurulan kütüphane, önceleri Koordinasyon ve Eğitim Daire Başkanlığına, daha sonra 1995 yılında oluşturulan Ticari Bilgi Sistemleri Daire Başkanlığına bağlı olarak hizmet vermiştir. Söz konusu dairenin Haziran 1999’da Ankara Ticaret Noktasına dönüştürülmesiyle İGEME Kütüphanesi bu birime bağlanmıştır (Gülle, 2000, s. 205). Kütüphanenin en fazla incelemek durumunda olduğu koleksiyon, ticari bilgiyi/ticari enformasyonu kapsayan materyallerden oluşmaktadır. Bunlar kendi içinde 2 ana gruba ayrılmaktadır:

- Temel bilgi kaynakları: Bunlar içinde ihracat-ithalat rehberleri, yıllıklar, almanaklar, sözlükler, ansiklopediler, ulusal ve uluslararası ticaret istatistikleri, gümrük tarife cetvelleri, gümrük mevzuatları gibi yayınlar ilk akla gelenlerdir.
- Ticaret ve mal haberleri veren yayınlar: Belirli bir malın belirli bir pazara belirli bir sürede satılabilmesi için, pazarlardaki gelişmeleri güncel olarak veren süreli yayınlar (Gülle, 2000, s. 208).

Derme ortalama 8400 civarında basılı kitap ve 275 civarında süreli yayından oluşmaktadır. Yayın sağlamada çoğunlukla satın alma yolu tercih edilmektedir. Satın alınacak yayınlara yayın seçim kurulu karar vermektedir. Ayrıca Uluslararası Ticaret Merkezi, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Ticaret Kuruluşları ile kütüphanenin ilişkisi vardır. Kütüphanede toplan 7 kişi çalışmaktadır. Bunların müdür dahil ikisi kütüphanecidir. Kütüphane kullanıcıları; kurum çalışanları, ekonomistler, Türk ihracatçıları, yabancı ithalatçıları, resmi ve özel kurum araştırmacıları, akademisyenler ve üniversite öğrencileridir. Dışarıdan gelen okuyucular

kütüphanelerarası ödünç-verme formu ile yayın ödünç alabilirler; ayrıca fotokopi hizmeti de verilmektedir.²⁰

3.6. T.C. MALİYE BAKANLIĞI KÜTÜPHANESİ

“Devlet bütçesinin hazırlanması ve uygulanmasından sorumlu olan Maliye Bakanlığı ayrıca aşağıda belirtilen konularda kontrolör ve denetleyici rol üstlenmiştir. Bunlar; devlet ile ilgili açılmış veya açılan davaları izlemek, devlete ait taşınmaz malların kayıtlarını tutmak ve bunların kiralanması ve satılmasına yönelik işlemleri takip etmek, devletin gelir-gider kayıtlarını tutmak, kara para faaliyetlerini araştırmak ve soruşturmak, vergi gelirlerini denetlemek, mali konuların denetimini sağlamaktır” (Kumcu ve Eğilmez, 2004).

Strateji Geliştirme Başkanlığına bağlı olan Maliye Bakanlığı Kütüphanesi, maliye, ekonomi, hukuk, işletme, vergi, bütçe gibi konulardan oluşan dermesi ile öncelikle kurum içinde çalışan uzmanlara hizmet vermekle yükümlü bir kamu kurum kütüphanesidir. Derme 15 bin basılı ve 300 civarında süreli yayından oluşmaktadır. Yeni yayınlar satın ve bağış yollarıyla kütüphaneye sağlanmaktadır. Satın alınacak yayınlar için kütüphane bir fiyat listesi hazırlar ve bağlı olunan birim, Strateji Geliştirme Başkanlığı, uygun görür ise, yayın listesini onaylar. Kütüphanede toplam 5 kişi çalışmaktadır. Çalışanlardan sadece Kütüphane sorumlusu kütüphanecilik eğitimi almıştır. Okuyucuları kurum uzmanları ve üniversite öğrencilerinden oluşan kütüphane, dışardan gelenlere ödünç yayın vermemekte ancak, okuyucular kimlik karşılığı fotokopi çektirebilmektedirler.²¹

3.7. REKABET KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Anayasa düzenlemeleri gereğince devlete verilen “para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici önlemleri alma”,

²⁰ 1 Eylül 2006 tarihinde Tayfun Güllü ile yapılan görüşme.

²¹ 6 Eylül 2006 tarihinde Nazlı Acar ile yapılan görüşme.

“piyasalarda fiili anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeleri önleme” görevini yürütmek üzere Rekabet Kurumu kurulmuştur. Kurumun asıl görevi rekabet kurallarının düzgün çalışmasını sağlamak olarak özetlenebilir. Kurumun karar organı Rekabet Kurulu’dur (Kumcu ve Eğilmez, 2004, s. 62).

Araştırma Dairesi Başkanlığına bağlı olan Rekabet Kurumu Kütüphanesi, rekabet, ekonomi, hukuk gibi alanlarda yoğunlaşan dermesiyle hizmet vermektedir. Derme basılı kitap ve süreli yayınların yanında uzmanlık tezlerinden oluşmaktadır. Ortalama 1600 dolayında basılı kitap, 45 civarında da süreli yayın bulunmaktadır. Yayın sağlama satın alma ve bağış yoluyla gerçekleşmektedir. Kurum çalışanlarının ihtiyacı olan yayınlar kütüphaneye bildirilmekte ve Basın Yayın Komisyonu istekleri değerlendirmektedir. Alınacak yayınların son kararını Rekabet Kurulu verir. Ayrıca OECD’nin sektör ve ülke raporları, Avrupa Birliği’nin rekabet ile ilgili yayınları, Dünya Ticaret Örgütü ve Birleşmiş Milletler yayınları kütüphaneye düzenli gönderilmektedir. Rekabet Kurumu Kütüphanesinde toplam 4 kişi çalışmaktadır. Kütüphane müdürü dahil 2 kişi kütüphanecidir. Herkese açık olan kütüphane okuyucuları, kurum araştırmacıları, ekonomistler, hukukçular, mühendisler, işletmeciler, akademisyenler ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Dışarıdan gelen okuyucular kütüphanelerarası ödünç-verme formu ile yayın ödünç alabilir ve kimlik bırakarak fotokopi hizmetinden yararlanabilirler.²²

3.8. İSLAM ÜLKELERİ İSTATİSTİKSEL, EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ

SESRTCIC diğer adıyla Ankara Merkezi, 8. İslam Konferansı Dışişleri Bakanları Toplantısında (ICFM)²³ (1977, s. 291) alınan kararla kurulmuştur ve İslam Konferansı Örgütü’nün (İKÖ) altı yan kuruluşundan (*subsidiary organs*) biridir. SESRTCIC’in amacı, İslam Ülkeleri için istatistiksel, ekonomik ve sosyal konularda araştırma ve eğitim faaliyetlerini yürütmektir (Duran, 2005, s. 106).

²² 5 Eylül 2006 tarihinde Zafer Kızıllıkan ile yapılan görüşme.

²³ ICFM (Islamic Conference of Foreign Ministers): 8. ICFM Toplantısı, 16-22 Mayıs 1977, Tripoli, Libya, Resolution no. 2/8-E.

SESRTCIC Kütüphane ve Dokümantasyon Birimi, İstatistik ve Enformasyon Daire Başkanlığına bağlı SESRTCIC binası içinde hizmet veren özel amaçlı bir araştırma kütüphanesidir. İKÖ'ye bağlı üye ülkelerin sosyo-ekonomik yapısının araştırılmasına yönelik bir bilgi bankası kurma görevini üstlenmiş bulunan SESRTCIC'de, kütüphanenin en temel sorumluluğu, bu yönde gereksinim duyulan bilgi kaynaklarını derleyerek, bunları düzenlemek ve hizmete sunmaktır. Ayrıca, 18 Şubat 1987 tarihinde Dünya Bankası ve SESRTCIC arasında yapılan anlaşma gereği Kütüphane, Dünya Bankası'nın derleme kütüphanesi olma özelliğine sahiptir (Duran, 2005, s. 107).

Kütüphane dermesi, İKÖ ülkelerinin sosyo-ekonomik yapıları ve gelişimleri konusunda yoğunlaşmaktadır. Derlenen bilgiler, üye ülkeler arasında ekonomik işbirliği, üye ülkelerin temel sosyo-ekonomik, istatistik göstergeleri ve güncel ekonomik gelişmeleriyle ilgili konulardadır (Duran, 2005, s. 107). Derme ortalama 16 bin basılı yayın (Dünya Bankası yayınları dahil), 300'ün üzerinde süreli yayın ve 160'ın üzerinde CD-ROM'dan oluşmaktadır. Ayrıca, dermede İKÖ toplantılarında sunulan raporlara yönelik zengin bir arşiv bulunmaktadır. Yayın sağlama çoğunlukla değişim yoluyla (*exchange*) gerçekleşmektedir; diğer tercih edilen yollar; satın alma ve bağıştır. Yayın alımında kurum çalışanları isteklerini kütüphaneye bildirmektedirler, kütüphaneci istekte bulunulan yayınlar için fiyat araştırması yapar ve hazırlanan liste İstatistik ve Enformasyon Daire Başkanlığına oradan da Genel Müdürlüğe iletilir; uygun görülür ise yayınlar kütüphaneye satın alınır. SESRTCIC Kütüphane ve Dokümantasyon Biriminde bir kütüphaneci çalışmaktadır²⁴. Kütüphane kullanıcıları, kurum çalışanları, ekonomistler, istatistikçiler, öğretim görevlileri ve üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Herkese açık olan kütüphane, dışarıdan gelen okuyuculara ancak kütüphanelerarası ödünç-verme formu aracılığı ile kısa bir süreliğine ödünç-verme hizmeti vermektedir. Aksi takdirde, okuyucular kurum içinde fotokopi çektirebilmektedirler.

3.9. SERMAYE PİYASASI KURULU KÜTÜPHANESİ

²⁴ SESRTCIC Kütüphanesine ait personel bilgisi 29 Eylül 2006 öncesine aittir.

Sermaye Piyasası Kurulu, 1981 yılında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile kurulmuştur. Yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanan, idari ve mali özerkliğe sahip düzenleyici bir kamu kurumudur. İlgili olduğu bakanlık, Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanlığıdır. Merkezi Ankara'da olan kurulun İstanbul'da bir temsilciliği bulunmaktadır.

Kurulun temel görevi;

- Sermaye piyasasının güven açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını,
- Tasarruf sahiplerinin yani yatırımcıların hak ve yararlarının korunmasını sağlamaktır.

Kurulun temel amaçları;

- Sermaye piyasalarının işleyiş kurallarını belirlemek,
- Piyasadan fon kullanan şirketlerin belli kurallara uygun olarak en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak,
- Sermaye piyasasına yatırım yapan tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarını korumak,
- Piyasaların adil ve etkin çalışmasını sağlamaktır.

Kurul bu hedeflere Kanun, yönetmelik ve tebliğlerle düzenlemeler yaparak, piyasaların gözetim ve denetimini sağlayarak ulaşmaya çalışmaktadır (Sermaye Piyasası Kurulu [SPK], 2007).

Sermaye Piyasası Kurulu'nun Ankara'daki merkezinde bulunan kütüphanesinde, Kurulun çalışma alanı olan sermaye piyasaları, finans, muhasebe ve bankacılıkla ilgili konularda 8200 dolayında basılı kitap, 230 civarında süreli yayın ve Kurul personeli tarafından yapılan araştırma raporları bulunmaktadır. Kütüphane esas olarak Kurul personeline hizmet amacını taşımakla beraber ihtisas kütüphanesi olması nedeniyle yurt çapında araştırmacı ve yatırımcılara da hizmet vermektedir (SPK, 2007). Ayrıca dünyadaki çeşitli borsaların faaliyet raporları kütüphaneye düzenli gönderilmektedir. Dermeye yeni yayınlar çoğunlukla satın alma yolu ile sağlanmaktadır. Başkan dahil daire başkanlarından oluşan 5 üye, kütüphane ve yayın komisyonunu oluşturmaktadır. Ancak son karar SPK Başkanındır. Kütüphanede 2 kişi çalışmaktadır ve 1 kişi

kütüphanecidir. Okuyucuları ekonomistler, işletmeciler, öğretim üyeleri, üniversite öğrencileri ve yatırımcılardan oluşan kütüphane, kütüphanelerarası ödünç verme formu aracılığı ile ödünç-verme hizmeti sunmaktadır. Ayrıca okuyucular fotokopi hizmetinden de yararlanabilmektedirler.²⁵

3.10. TÜRKİYE KALKINMA BANKASI KÜTÜPHANESİ

4456 sayılı yasanın üçüncü maddesi Türkiye Kalkınma Bankasının amaçlarını, "Türkiye'nin kalkınması için; anonim şirket statüsündeki teşebbüslere kârlılık ve verimlilik anlayışı içinde kredi vermek, iştirak etmek suretiyle finansman ve işletme desteği sağlamak, yurtiçi ve yurtdışı tasarrufları kalkınmaya dönük yatırımlara yöneltmek, sermaye piyasasının gelişmesine katkıda bulunmak, yurtiçi, yurtdışı ve uluslararası ortak yatırımları finanse etmek ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yapmak" olarak belirlenmiştir. Türkiye Kalkınma Bankası, gerek bankacılık sektörünün genel yapısı, gerekse kalkınma ve yatırım bankaları sınıflanması içinde farklı ve giderek ağırlığı artan bir bankacılık alanını temsil etmektedir. Ortaklık yapısı itibariyle kamu bankası grubu içinde yer almasına karşın Banka, başta sanayi ve turizm sektörleri olmak üzere, özel sektörün yatırım ve girişim potansiyelini her alanda finansal olarak desteklemeyi varlık nedeni saymaktadır. Türkiye Kalkınma Bankası, başta sanayi ve turizm olmak üzere enerji, eğitim, sağlık sektörlerindeki işletmelere; proje esaslı kredilendirme, finansal kiralama, iştirak yoluyla finansman temelinde destek sağlamaktadır (Türkiye Kalkınma Bankası [TKB], 2007).

Eğitim Müdürlüğüne bağlı olan Kalkınma Bankası Kütüphanesi, ekonomi, bankacılık ve kalkınma konularını içeren dermesiyle okuyucularına hizmet vermektedir. Toplam 4230 civarında basılı ve 30'un üzerinde süreli yayın bulunmaktadır. Yayın Seçim Kurulu yılda bir defa toplanarak, kütüphaneye satın alınacak yayınları belirlemektedir. Satın alınanın yanında bağış yayınlar da kütüphane dermesine dahil edilmektedir. Kütüphane müdürü ile birlikte 2 kişinin çalıştığı kütüphanede kütüphanecilik eğitimi almış kimse bulunmamaktadır. Kurum araştırmacıları, ekonomistler ve üniversite

²⁵ 5 Eylül 2006 tarihinde Derya Keleş ile yapılan görüşme.

öğrencilerinden oluşan okuyuculara kütüphanelerarası ödünç-verme formu ile yayın ödünç verilmekte ve kimlik karşılığı fotokopi hizmetinden yararlanmaktadır.²⁶

3.11. TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ KÜTÜPHANESİ VE AVRUPA DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Odalar, Borsalar ve Birlik hakkındaki 5590 sayılı Kanun 8 Mart 1950 tarihinde hazırlanmış, 15 Mart 1950 tarihinde 7457 sayılı *Resmî Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 5590 sayılı Kanun, yerini, 1 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5174 sayılı Kanuna bırakmıştır. TOBB, özel sektörün Türkiye'de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. TOBB'un halen, yerel düzeyde, ticaret ve sanayi, deniz ticaret odaları ve borsalar şeklinde oluşmuş 364 üyesi bulunmaktadır. Tüm ülke çapında yayılmış olan oda ve borsalara, çeşitli büyüklüklerde ve bütün sektörlerden 1 milyon 200 binin üzerinde firma kayıtlı bulunmaktadır. Birliğin amacı, odalar ve borsalar arasında birlik ve dayanışmayı sağlamak, ticaret ve sanayinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, üyelerin birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakı korumaktır (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği [TOBB], 2007).

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanecilik Enstitüsünün rehberliğinde 1955 yılında kurulan kütüphane, birlik çalışanlarının, Oda/Borsa mensuplarının özel ve resmi sektör araştırmacılarının bilgiye hızlı ulaşmasını sağlamak üzere kurulmuş özel bir araştırma kütüphanesidir. Ekonomi ve Türk ekonomisi konusunda iyi bir dermeye sahip olan TOBB Kütüphanesi, 1996 yılında Avrupa Dokümantasyon Merkezi (*European Documentation Center*) olarak da hizmet vermeye başlamıştır (*TOBB Kütüphanesi*, 2003).

Kütüphane, 18 binin üzerinde basılı kitap, 50'nin üzerinde süreli yayına ve Avrupa Birliği Resmi Gazetesi ve mevzuatının bulunduğu zengin bir arşive sahiptir. Yayın sağlama çoğunlukla bağış yoluyla yapılmaktadır. Satın alınacak yayınlar için ise

²⁶ 7 Eylül 2006 tarihinde Aysel Korkmaz ile yapılan görüşme.

kurum istekleri kütüphaneye bildirilmekte ve hazırlanan listeler Genel Sekreterliğe sunulmaktadır. Uygun görülen yayınlar satın alınmaktadır. Kütüphanede biri kütüphaneci toplam üç kişi çalışmaktadır. Kurum araştırmacıları, ekonomistler, akademisyenler ve üniversite öğrencilerinden oluşan okuyucular, kütüphanelerarası ödünç-verme formu ile yayın ödünç alabilmekte ve kimlik karşılığı fotokopi çektirebilmektedirler.²⁷

3.12. TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ SINAI MÜLKİYET KÜTÜPHANESİ

Sınai mülkiyetin etkin ve yaygın kullanımını sağlayarak Türk sanayi ve teknolojisini küresel rekabette öne çıkarmak; dünyada örnek ve öncü kuruluş olmak TPE'nin temel amacıdır.

TPE'nin misyonu;

- Yaratıcılığı ve yeniliği teşvik ederek Türkiye'nin ekonomik teknolojik gelişmesine katkıda bulunmak,
- Patent, marka, tasarım ve diğer sınai mülkiyet haklarının etkin korunmasını sağlamak,
- Sınai mülkiyet bilincini ve bilgisini ülke genelinde yaymak, ilgili kesimlerle işbirliğini geliştirmek
- Müşteri odaklı, hızlı ve kaliteli hizmet sunarak etkin bir sınai mülkiyet sistemi oluşturmak, bu amaçla yasal, teknik ve beşeri altyapıyı güçlendirmek,
- Türk ekonomisinin çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla uluslararası platformlarda Türkiye'yi temsil etmek işbirliğini güçlendirmektir (Türk Patent Enstitüsü [TPE], 2007).

Yardımcı Hizmet Birimleri altında Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığına bağlı olan kütüphane, sınai mülkiyet hakları, patent, marka, fikri mülkiyet, endüstriyel tasarım, ekonomi, hukuk, mühendislik konularında bilgi hizmeti vermektedir. Koleksiyonu geliştirmede genellikle satın alma ve bağış yolları tercih

²⁷ 1 Eylül 2006 tarihinde Halise Öztop ile yapılan görüşme.

edilmektedir. Satın alınacak yayınlarla ilgili olarak kütüphane gerekli listeyi hazırlar ve Yönlendirme Kuruluna sunar. Bu kurul; daire başkanı, şube müdürü, kütüphaneci ve araştırma birimlerinden birer uzmanın katılımı ile oluşmaktadır. Kütüphanede bir kütüphaneci çalışmaktadır. Kütüphane okuyucuları, kurum çalışanları, mühendisler, ekonomistler ve hukukçulardan oluşmaktadır. Dışardan gelen okuyuculara ödünç-verme hizmeti verilmemekte ancak ücretsiz fotokopi hizmeti sunulmaktadır.²⁸

3.13. T.C. BAŞBAKANLIK TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU KÜTÜPHANE VE DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Türkiye'nin istatistik bilgilerini üreten TÜİK²⁹ (DİE), ülkemizin sürekli olarak gelişme sürecini izleyerek, demokrasiyi tam anlamıyla gerçekleştirebilmesi için gereken bilgileri bağımsız, tarafsız ve güvenilir olarak üreten önemli bir kuruluş olmuştur. Bu nedendir ki, TÜİK'nin ürettiği bilgiler, yayımladığı istatistik ve göstergeler; kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar, karar alıcılar ve araştırmacılar için güvenilir yol göstericilerdir. TÜİK, ülkemizde ulusal ve uluslararası boyutta yararlar sağlayacağı inancıyla, en uçtaki kullanıcıdan karar alıcıya kadar geniş bir yelpaze içinde yer alan tüm kurum ve kuruluşların veri ve bilgi ihtiyacını gidermeyi amaçlayan çalışmalarını geliştirerek devam ettirmektedir (T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2007).

Yayın ve Bilgi Dağıtım Dairesi Başkanlığına bağlı olan Kütüphane ve Dokümantasyon Grubu, Türkiye'nin tek istatistik kütüphanesidir. OECD yayınları derleme kütüphanesi olma özelliğinden dolayı TÜİK Kütüphanesine düzenli ve ücretsiz gönderilmektedir. Dermenin çoğunluğunu istatistiki yayınlar oluşturmakla birlikte; ekonomi, matematik, bilgisayar ve sosyal bilimler dermeyi oluşturan diğer konular arasındadır. Derme ortalama olarak 15 bin basılı kitap, 1300 süreli yayın, 2500 TÜİK yayını ve 100 adet CD-ROM'dan oluşmaktadır. Dermeye yeni yayınlar ağırlıklı olarak değişim yolu sayesinde eklenmektedir. Diğer yollar ise satın alma ve

²⁸ 8 Eylül 2006 tarihinde Hamiyet Tanverdi ile yapılan görüşme.

²⁹ 10.11.2005 Tarih ve 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu. 18 Kasım 2005 Tarih ve 25997 sayılı Resmî Gazete'de "Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE)" yerine "Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)" kurulmuştur.

başıdır. Satın alınacak yayınlar için öncelikle istekler kütüphaneye bildirilmektedir. Gerekli fiyat listeleri hazırlanır ve son kararı, Destek Hizmetler Daire Başkanlığına bağlı Malzeme ve Satın Alma Müdürlüğü verir. Kütüphanede toplam 7 kişi çalışmaktadır, ancak sadece bir kişi kütüphanecidir. TÜİK Kütüphanesi başta Enstitü personeli olmak üzere, Enstitü dışı araştırmacılara da hizmet vermektedir. Okuyucu grubu istatistikçiler, ekonomistler, mühendisler, üniversite öğrencileri ve araştırmacılardan oluşmaktadır. Dışarıdan gelen okuyuculara ödünç yayın verilmemekte ancak, fotokopi hizmeti sunulmaktadır.³⁰

³⁰ 8 Eylül 2006 tarihinde Şule Özler ile yapılan görüşme.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

4.1. KÜTÜPHANE/BİLGİ VE BELGE MERKEZLERİNE YÖNELİK BULGULAR

Bu bölümde kütüphanelerin/bilgi ve belge merkezlerinin örgüt yapısı ile beraber kütüphanecilik açısından beş unsura göre bir değerlendirmesi yapılmaktadır. Beş unsur sırasıyla şunlardır; örgüt yapısı, bütçe, personel, koleksiyon ve kullanıcıdır.

4.1.1. Örgüt Yapısı

Kütüphanelerin örgüt yapısı açısından öncelikle kütüphanelerin kuruluş yılı bilgileri verilmiş sonra sırasıyla, kurum içinde bağlı oldukları birim, kurum içinde geçen resmi isimleri ve bir yönetmeliğe sahip olup olmama durumları dikkate alınmıştır.

Kütüphanelerin kurumsal yapıları, verdikleri hizmetler ve birleri ile olan iletişimleri gibi konuları daha iyi anlayabilmek açısından, kaç yıllık bir geçmişlerinin olduğu sorusunu cevaplamakta fayda vardır. Aşağıdaki tablo kütüphanelerin kuruluş yıllarını göstermektedir.

Tablo 5. Kütüphanelerin Kuruluş Yıllarına Göre Dağılımları

Kütüphane/BBM	Kuruluş tarihi
BDDK	2001 en yeni
DPT	1962
Eximbank	1964 sonrası
HM	1992
İGEME	1973
MB	1937 en eski
RK	1998
SESRTCIC	1979
SPK	1983
TKB	1978
TOBB	1952
TPE	2000
TÜİK	1964

Maliye Bakanlığı Kütüphanesi 1937 tarihi ile en eski kütüphane olma özelliğini korumakta, bu kütüphaneyi 1952 yılı ile TOBB, 1962 yılı ile DPT ve 1964 yılı ile de Eximbank ve TÜİK kütüphaneleri takip etmektedir. En yeni kurulan kütüphane ise 2001 yılı ile BDDK Kütüphanesidir. MB Kütüphanesinin 70 yıllık, TOBB Kütüphanesinin 55, DPT Kütüphanesinin ise 45 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır. Ancak kütüphanecilik hizmetleri açısından, özellikle elektronik kütüphanecilik ve işbirliği konuları ele alındığında, bu kütüphanelerin kendi yapıları içinde fazla dışarı açılmadan geleneksel hizmetlerini sürdürdükleri görülmektedir. Yani ne bir araya gelmek için ne de işbirliği çalışmalarına yönelik adımların atılması bu kütüphane yöneticileri açısından geçmişten günümüze gerekli görülmemiştir.

İncelenen kütüphanelerin, kurumları içinde bağlı oldukları birimlere bakıldığında ise aşağıdaki tablo karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 6. Kütüphanenin Kurum İçinde Bağlı Olduğu Birim

Kütüphane Adı	Bağlı Olduğu Birim
BDDK	Araştırma Dairesi Başkanlığı
DPT	Genel Sekreterlik
Eximbank	Araştırma ve Enformasyon Daire Başkanlığı
HM	Genel Müdürlük
İGEME	Bilgi Sistemleri Başkanlığı
MB	Strateji Geliştirme Başkanlığı
RK	Araştırma Dairesi Başkanlığı
SESRTCIC	İstatistik ve Enformasyon Daire Başkanlığı
SPK	Araştırma Dairesi Başkanlığı
TKB	Eğitim Müdürlüğü
TOBB	Bilgi Hizmetleri Daire Başkanlığı altında Genel Sekreterlik
TPE	Enformasyon, Dokümantasyon ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
TÜİK	Yayın ve Bilgi Dağıtım Dairesi Başkanlığı

Kütüphanelerin bağlı oldukları birim açısından %30,7'lik oran ile “Araştırma Dairesi” ve aynı oran ile “Bilgi Hizmetleri, Bilgi Sistemleri veya Enformasyon Dairesi” Başkanlıkları çoğunluğu oluşturmaktadır. Kalan 5 kütüphanenin bağlı olduğu birimler ise birbirinden farklılık göstermektedir.

Ele alınan kütüphanelerin kurum içindeki resmi isimlerine bakıldığında ise;

Tablo 7. Kütüphanenin Kurum İçindeki Resmi Adına Göre Dağılımı

Kütüphane/BBM	Kurumsal İsim
BDDK	BDDK Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi
DPT	DPT Kütüphane ve Dokümantasyon Şube Müdürlüğü
Eximbank	Eximbank Kütüphanesi
HM	Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesi
İGEME	İGEME Kütüphane Müdürlüğü
MB	Bakanlık Kütüphanesi
RK	Rekabet Kurumu Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
SESRTCIC	SESRTCIC Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu Kütüphanesi
TKB	Kalkınma Bankası Kütüphane Birimi
TOBB	TOBB Kütüphane ve Avrupa Dokümantasyon Merkezi
TPE	Sınai Mülkiyet Kütüphanesi
TÜİK	TÜİK Kütüphane ve Dokümantasyon Grubu

13 kurumun 7 (%53.8) tanesinde “Kütüphane” ifadesi kullanılırken, 6 (%46.1) tanesi “Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi” olarak geçmektedir.

Kütüphanelerin işleyişi ve örgütsel yapılarına yönelik kurallarının yazılı olarak resmîlik kazanması konusunda bir yönetmeliğe sahip olup-olmadıkları sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Tablo 8. Bir Yönetmeliğe Sahip Olup Olmaması Durumuna Göre Kütüphaneler

Kütüphane Adı	Yönetmeliğe Sahip mi?	
	Evet	Hayır
BDDK		+
DPT		+
Eximbank		+
HM		+
İGEME		+
MB		+
RK		+
SESRTCIC		+
SPK	+	
TKB		+
TOBB		+
TPE	+	
TÜİK		+
Toplam= 13 (% 100)	2 (% 15)	11 (% 85)

Kütüphanelerin 2’si (%15) bir yönetmeliğe sahip iken; 11 (%85) tanesi bir yönetmeliğe sahip değildir.

4.1.2. Bütçe

Kütüphanelerin gelişebilmeleri ve yenilikleri takip edebilmeleri açısından sağlam bir bütçeye sahip olmaları önemlidir. Kütüphanelerin 2000-2006 yıllarına ait bütçe bilgileri şöyledir.

Tablo 9. Kütüphanelerin Yıllara Göre Bütçe Dağılımları (Bin-YTL)

Yıllar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kütüphaneler							
BDDK			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.				
DPT			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.				
Eximbank	30	40	60	75	90	105	105
HM						15	16
İGEME	105	99	140	96	151	244	278
MB			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.				
RK	14	36	43	21	26	35	28
SESRTCIC	7	5	6	5	6	6	6
SPK			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.				
TKB	8	16	16	24	21	28	28
TOBB			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.				
TPE							29
TÜİK					14	14	14

Kütüphanelerin beş tanesinin belirli bir bütçesi bulunmamaktadır. Kütüphaneler ihtiyaçları doğrultusunda taleplerini bağlı oldukları birime iletmektedirler; uygun görüldüğü takdirde talep edilen bilgi kaynakları kütüphaneye satın alınmaktadır. Bu durum ise yönetimin bakış açısı doğrultusunda her yıl ve her yönetim değişikliğinde bütçenin bu durumdan etkileneceği sonucunu ortaya koymaktadır. Yani Tablo 9'da da görüldüğü gibi kütüphanelerin birkaçı dışında sürekli ve tutarlı bir bütçeye sahip olmadıkları görülmektedir.

Sürekli yayınlar açısından kütüphane bütçelerinin ne durumda olduğunu Tablo 10 ortaya koymaktadır.

Tablo 10. Kütüphane Bütçelerinden Süreli Yayınlar Ayrılan Miktarının Dağılımı (Bin-YTL)

Kütüphaneler	Yıllar							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
BDDK			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.					
DPT			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.					
Eximbank	23	30	47	49	61	52		
HM						12	14	
İGEME							55	
MB			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.					
RK	7	16	24	15	15	20	21	
SESRTCIC	7	5	6	5	6	6	6	
SPK			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.					
TKB	5	7	11	13	12	12	12	
TOBB			Belirli bir bütçesi bulunmamaktadır.					
TPE							10	
TÜİK					12	12	12	

Kütüphane bütçelerinin önemli bir bölümünü süreli yayın koleksiyonu kapsamaktadır. Örneğin SESRTCIC Kütüphanesi bütçesinin tamamı süreli yayınlara ayrılmış durumdadır.

Kütüphanelerin veri tabanları açısından bütçeleri incelendiğinde ise; çok parlak bir tablo karşımıza çıkmamaktadır. Sadece RK ve İGEME Kütüphaneneleri bütçelerinden veri tabanı alımı için pay ayırmıştır. RK 2000-2006 yılları arasında sahip olduğu toplam bütçenin 7 yıl içinde %16,7'sini veri tabanlarına ayırmış görünmektedir. İGEME Kütüphanesi ise; belirtilen yıllar içinde sahip olduğu bütçenin %34,9'unu veri tabanlarına ayırmış durumdadır.

4.1.3. Personel

Kütüphanelerde çalışan personel ve kütüphane yöneticilerinin mesleki eğitime sahip olup olmadıkları incelenmiştir. Kütüphanelerde çalışan personel sayısı kütüphaneci olan ve olmayan şeklinde 2 grupta değerlendirilmektedir.

Tablo 11. Kütüphanelerde Çalışan Personel Sayısı

Kütüphane Adı	Kütüphaneci Olmayan	Kütüphaneci Olan	Toplam
BDDK	1	1	2
DPT	5	3	8
Eximbank	0	1	1
HM	0	4	4
İGEME	5	2	7
MB	4	1	5
RK	2	2	4
SESRTCIC	0	1	1
SPK	1	1	2
TKB	2	0	2
TOBB	2	1	3
TPE	1	1	2
TÜİK	6	1	7
Toplam:	29 (% 60,5)	19 (% 39,5)	48 (% 100)

Tablo 11’de, araştırma kapsamında olan 13 kütüphanede toplam çalışan 48 kişidir, bunların arasında profesyonel eğitim almış kişi sayısı 19, almamış kişi sayısı ise 29’dur. Diğer bir ifade ile çalışanların %39,5’i eğitimini aldıkları mesleği icra ederken, geri kalan %60,5 diğer çalışan gruplarına girmektedir. En fazla elemana 8 kişi ile DPT Kütüphanesi sahipken; 2. sırada 7’şer kişi ile İGEME ve TÜİK Kütüphaneleri yer almaktadır. En fazla mesleki eğitim almış eleman bulunan kütüphane ise Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesi (4/4)’dir.

Kütüphanelerin mesleki eğitim almış yöneticiye sahip olup olmamaları incelendiğinde ise;

Tablo 12. Kütüphane Yöneticisinin Mesleki Eğitim Durumu

Kütüphane Adı	Kütüphaneci/Bilgi Profesyoneli	
	Evet	Hayır
BDDK	+	
DPT	+	
Eximbank	+	
HM	+	
İGEME	+	
MB	+	
RK	+	
SESRTCIC	+	
SPK		+
TKB		+
TOBB		+
TPE		+
TÜİK		+
Toplam: 13 (%100)	8 (% 62)	5 (% 38)

Tablo 12’de bilgi profesyoneli olan yönetici %62’lik bir oranı oluştururken; diğer meslek grubundan olan yönetici oranı %38’dir.

4.1.4. Derme

Kütüphanelerin sahip oldukları bilgi kaynaklarının konu dağılımına bakıldığında, TPE dışında diğer bütün kütüphanelerde temel konu ekonomidir. İkinci sırayı işletme ve bankacılık konuları alır iken, 3. sırada istatistik ve hukuk ekonomi kütüphanelerindeki genel konu dağılımını göstermektedir (Tablo 13).

Tablo 13. Kütüphane Dermesini Oluşturan Konuların Dağılımı

Konular	Ekonomi	İşletme	İstatistik	Bankacılık	Hukuk	Matematik	Diğerleri
Kütüphane							
BDDK	+	+	+	+	+		Finans
DPT	+	+	+	+	+		Sosyal politikalar
Eximbank	+	+		+			Dış ticaret
HM	+	+		+			
İGEME	+	+	+				Ticari enformasyon
MB	+	+		+	+		
RK	+				+		
SESRTCIC	+		+	+			
SPK	+	+	+	+	+	+	Sermaye piyasası
TKB	+	+		+			
TOBB	+	+		+	+		Avrupa Birliği
TPE							Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları
TÜİK	+		+			+	Bilgisayar
Toplam= 13	12	9	6	9	6	2	
(%100)	(%92,3)	(% 69,2)	(% 46,1)	(% 69,2)	(% 46,1)	(% 15,3)	

Tablo 14’de kütüphanelerin sahip oldukları bilgi kaynaklarını nasıl sağladıkları, yani yayın sağlama politikaları hakkında bilgi verilmektedir.

Tablo 14. Kütüphanelerin Yayın Sağlama Politikalarında Tercih Ettikleri Yollar

Kütüphane Adı	Satın Alma	Değişim	Bağış
BDDK	1	3	2
DPT	1	3	2
Eximbank	1	2	3
HM	1	3	2
İGEME	1	2	3
MB	1	3	2
RK	1	3	2
SESRTCIC	2	1	3
SPK	1	3	2
TKB	1	3	2
TOBB	2	3	1
TPE	2	3	1
TÜİK	2	1	3
Toplam=	1= 9 (% 69,2)	1= 2 (% 15,3)	1= 2 (% 15,3)
13 (%100)	2= 4 (% 15,3)	2= 2 (% 15,3)	2= 7 (% 53,8)
		3= 9 (% 69,2)	3= 4 (% 30,7)

1=1. tercih edilen yöntem; 2=2. tercih edilen yöntem; 3=3. tercih edilen yöntem

Kütüphanelerin %69,2'si yani 9 tanesi ilk tercihini, derme sağlamada, satın alma yönteminden yana kullanmaktadır. İkinci tercih edilen yöntem 7 kütüphane ile yani %53,8'lik bir oranla bağlıdır. Üçüncü tercih edilen yöntem ise, %69,2 lik bir oranla 9 kütüphanenin tercih ettiği değişim yoludur. Yani sıra ile satın alma, değişim ve bağış ekonomi kütüphanelerinin tercih ettikleri yayın sağlama yollarıdır.

Kütüphane dermelerinde yer alan bilgi kaynaklarının türleri ve sayılarını Tablo 15 açıklamaktadır.

Tablo 15. Kütüphane Dermesinde Bulunan Yayın Sayısı

Kurum-BBM	Kitap (adet)	Dergi	CD-ROM	Veri tabanı	Diğerleri
BDDK	5.352	37	127	6	
DPT	70.000	200	4	6	
Eximbank	4.000	100			
HM	11.000	51			
İGEME	7.959	257	190	18	
MB	12.667	200			
RK	3.210	74	5	1	
SESRTCIC	14.000	310	141		
SPK	8.700	220		1	
TKB	4.526	26		2	
TOBB	4.300	30			
TPE	2.500	120	16		30 (Tez)
TÜİK	18.000	1000	1200	1	
Toplam= 13	13	13	7	7	1

Basılı yayın açısından en zengin kütüphane 70 bin adet yayını ile DPT Kütüphanesi olurken, 2. sırada 18 bin adet basılı yayını ile TÜİK Kütüphanesi, 3. sırada ise, 14 bin yayını ile SESRTCIC Kütüphanesi bulunmaktadır.

Sürelili yayın açısından ise; ilk sırayı 1000 adet süreli yayınıla TÜİK Kütüphanesi alırken, 2. sırayı 310 adet süreli yayınıla SESRTCIC Kütüphanesi almaktadır. En az süreli yayına sahip kütüphane ise; 26 adet dergi ile Türkiye Kalkınma Bankası Kütüphanesidir.

Elektronik yayınlar ve veri tabanları açısından kütüphanelerin 7 tanesi CD-ROM koleksiyonuna sahiptir. En fazla CD-ROM'a sahip kütüphane 1200 sayısı ile TÜİK Kütüphanesidir. Veri tabanları açısından ise 7 kütüphaneye veri tabanı satın alınmaktadır. 18 adet veri tabanı ile en fazla veri tabanına sahip kütüphane ise İGEME'dir.

Ele alınan kütüphanelerde dermenin organizasyonu ise Tablo 16 ve 17'de açıklanmıştır.

Tablo 16. Kütüphanelerin Kataloglama Standartları ve Kullanılan Otomasyon Programları

Kütüphane Adı	Kataloglama Kuralı	Kullanılan Standart	Otomasyon Programı
BDDK	AACR2	MARC21	BLISS-PC
DPT	AACR2	MARC21	BLISS-PC
Eximbank	AACR2	Kart katalog	Kart katalog
HM	AACR2	MARC21	BLISS-PC
İGEME	AACR2	MARC21	Çalışılıyor.
MB	Standart yok	Standart yok	Çalışılıyor.
RK	AACR2	MARC21	İskenderiye
SESRTCIC	AACR2	MARC21	Kybele
SPK	AACR2	MARC21	BLISS-PC
TKB	AACR2	MARC21	BLISS-PC
TOBB	AACR2	MARC21	E-LIBS
TPE	AACR2	Standart yok	Çalışılıyor.
TÜİK	AACR2	MARC21	BLISS-PC

Maliye Bakanlığı Kütüphanesi hariç diğer kütüphanelerde AACR2 kataloglama kuralları ve otomasyon programı olan kütüphanelerde MARC21 kullanıldığı

belirtilmiştir. İncelenen kütüphaneler içinde bir tanesi kart katalog kullanır iken, ikisi bu konuda belirli bir standart kullanmadığını ifade etmiştir.

Kütüphanelerin %53,8'inde (7) otomasyon programı olarak BLIS-PC tercih edilmiştir. Diğer tercihler arasında Kybele, E-Libs ve İskenderiye otomasyon programları vardır. İGEME, Maliye Bakanlığı ve TPE Kütüphaneleri otomasyon programı alımı üzerinde çalışmalarına devam etmektedir.

Bilgi kaynaklarının içerik belirlenmesi için kullanılan sınıflama sistemi ve konu başlığı bilgilerine bakıldığında; kütüphanelerin %76,9'u (10) Dewey Onlu Sınıflama Sistemi ve %84,6'sı (11) LC konu başlıkları (LCSH) kullanmaktadır. Bunların %30,7'si (4) aynı oranda sadece İngilizce konu başlıklarını kullanırken; %38,4'ü (5) Türkçe ve hem İngilizce hem de Türkçe beraber konu başlıklarını kullanmaktadır. Ayrıca İGEME Kütüphanesi sınıflama sisteminde ve konu başlıklarında kendi konuyla doğrudan ilgili olan ticari enformasyon konusunda geliştirilmiş özel bir "thesaurus" kullanmaktadır (bkz. Tablo 17).

Tablo 17. Kütüphanede Kullanılan Sınıflama Sistemi ve Konu Başlıkları

Kütüphane Adı	Sınıflama Sistemi	Konu Başlığı	Konu başlığında kullanılan dil
BDDK	DOS	LCSH	İngilizce
DPT	DOS	LCSH	İngilizce-Türkçe
HM	DOS	LCSH	İngilizce-Türkçe
İGEME	SITC ve ITC Thes.	SITC ve ITC Thesaur	Türkçe
MB	DOS	LCSH	Türkçe
RK	DOS	LCSH	İngilizce-Türkçe
SESRTCIC	LC ve Yerel	LCSH ve anahtar kelime	İngilizce
SPK	DOS	LCSH ve anahtar kelime	İngilizce
TKB	DOS	Anahtar kelime	Türkçe
TOBB	DOS	LCSH ve anahtar kelime	Türkçe
TPE	LC	LCSH	İngilizce-Türkçe
Eximbank	DOS	LCSH	İngilizce
TÜİK	DOS	LCSH	İngilizce-Türkçe

4.1.5. Kullanıcı

Tablo 18'den de anlaşıldığı gibi tüm ekonomi kütüphanelerinin ortak kullanıcıları arasında ekonomistlerin yanında üniversite öğretim üyeleri ve öğrencileri, istatistikçiler, hukukçular, mühendisler gibi farklı disiplinlerden okuyucular bulunmaktadır.

Bu kütüphanelerin okuyucuları öncelikle ekonomistler (%100) olmak üzere sırayla üniversite öğrencileri (%92,3), öğretim görevlileri (%76,9), hukukçular (%30,7), istatistikçiler (%23) ve mühendisler (%23) almaktadır. Ayrıca bu okuyucuların %46,1'i (6) İGEME, RK ve TÜİK; %38,4'ü (5) BDDK, Eximbank, SPK; %30,7'si (4) DPT, SESRTCIC ve %23'ü HM, TKB, TOBB, TPE kütüphanelerini kullanmaktadır.

Tablo 18. Ekonomi Kütüphaneleri Kullanıcıları

Kütüphane	Okuyucu													Toplam:13
	Araştırmacı	Bankacı	Ekonomist	Hukukçu	İhracatçı	İthalatçı	İstatistikçi	İşletmeci	Mühendis	Öğretim Görevlisi	Sektörel Uzman	Üniv. Öğrencisi	Yatırımcı	
BDDK		+	+	+						+		+		5
DPT			+							+	+	+		4
EXİMBANK			+	+			+			+		+		5
HM			+							+		+		3
İGEME	+		+		+	+				+		+		6
MB			+									+		2
RK			+	+				+	+	+		+		6
SESRTCIC			+				+			+		+		4
SPK			+					+		+		+	+	5
TKB		+	+									+		3
TOBB			+							+		+		3
TPE			+	+					+					3
TÜİK	+		+				+		+	+		+		6
Toplam: 13	2	2	13	4	1	1	3	2	3	10	1	12	1	

4.2 KÜTÜPHANELERİN İŞBİRLİĞİ ÇALIŞMALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, Ankara'daki ekonomi kütüphanelerinde işbirliği konusunda var olan durum saptanmaya ve kütüphane çalışanları açısından hangi konularda işbirliği yapılması gerektiği ya da arzulandığı açıklanmaya çalışılmıştır.

Öncelikle kurumun kütüphane dışında sahip olduğu başka bir bilgi-belge merkezi olup olmadığı saptanmaya çalışılmış ve aralarında işbirliği olup olmadığı sorulmuştur.

Tablo 19. Kurumun Kütüphanesi Dışında Başka Bir Bilgi-Belge Merkezine Sahip Olup Olmaması Durumu

Kütüphane/BBM	Başka bir bilgi-belge merkezi		İşbirliği yapılıyor mu?
	Evet	Hayır	
BDDK	+		
DPT	+		
Eximbank	+		
HM	+		
İGEME	+		
MB		+	Hayır
RK	+		
SESRTCIC	+		
SPK		+	Hayır
TKB	+		
TOBB	+		
TPE	+		
TÜİK		+	Hayır
Toplam: 13	10 (% 77)	3 (% 23)	3 (% 100)
(% 100)			

13 kütüphane içinden 3 kurumda kütüphane dışında ayrıca bir bilgi-belge merkezi olduğu kütüphane sorumluları tarafından açıklanmıştır. Ancak çıkan sonuç aynı amaç doğrultusunda çalışılmış olsa bile kurumların kendi içlerinde dahi işbirliğine gitmedikleri, bağımsız çalıştıklarıdır.

Yapılan görüşme ve uygulanan anket sonuçları doğrultusunda kurumlar arasında bir işbirliği ortaklığına gidilmediği ortaya çıkmıştır. Ancak kişisel ilişkiler doğrultusunda kütüphaneler arasında ödünç-verme konusunda bir yardımlaşma yapıldığı söylenebilir.

Tablo 20. Birbirleriyle Kaynak Paylaşımı Konusunda İşbirliği Yapan Kütüphaneler

İşbirliği Yapılan Kütüphane	BDDK	DPT	EXİMBANK	HM	İGEME	MB	RK	SESRTCIC	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK	Toplam:	
BDDK															
DPT				+	+			+					+	4	
EXİMBANK		+			+									2	
HM								+						1	
İGEME		+	+	+			+		+		+		+	7	
MB															
RK															
SESRTCIC		+		+										2	
SPK		+		+										2	
TKB									+					1	
TOBB					+									1	
TPE															
TÜİK		+													
Toplam:		5	1	4	3		1	2	2		1		2		

Tablo 20 ele alınan kurum ve kuruluşların kişisel ilişkileri doğrultusunda kendi aralarında geliştirdikleri kaynak paylaşımını göstermektedir. “Kütüphanelerarası Ödünç Verme Formu-KAÖVF” ile bu kütüphaneler yayın ödünç alma konusunda işbirliği yapmaktadırlar. En fazla kaynak paylaşımı yapan kütüphane %53,8 (7) oranı ile İGEME Kütüphanesidir. Yani başka bir ifade ile diğer kütüphanelerin yayınlarını en fazla İGEME Kütüphanesi kullanıcıları kullanmaktadır. Bu konuda sırayı %33,3 (4) oranı ile DPT Kütüphanesi almaktadır. En fazla dermesinden dış okuyucuya ödünç yayın veren kütüphane ise %41,6 (5) oranı ile DPT ve % 33,3 oranı ile HM Kütüphaneleridir. Bunlar arasında BDDK, MB, RK ve TPE Kütüphanelerinde ise bu konu ile ilgili bir paylaşım görülmemektedir.

Tablo 21. Diğer Kurum Kütüphaneleri ile Yapılan Kaynak Paylaşımı

Kütüphane	İşbirliği Yapılan Kütüphane											Toplam:
	Ankara Fikri ve Sınai Haklar Küt.	Bilkent Üniv.	Gazi Üniv.	Hacettepe Üniv.	Koç Üniv.	MPM	ODTÜ	TBB	TCMB	TÜBİTAK	TODAİE	
BDDK		+			+							2
DPT		+	+	+								3
EXİMBANK												İşbirliği Yapılmamaktadır.
HM		+					+					
İGEME		+	+	+		+	+	+	+	+		
MB												İşbirliği Yapılmamaktadır.
RK							+					1
SESRTCIC		+							+			2
SPK		+					+		+			3
TKB		+	+									2
TOBB			+									1
TPE	+	+		+			+					4
TÜİK		+							+		+	3
Toplam:	1	10	3	3	1	1	5	1	4	1	1	

Tablo 21 ele alınan kurumların diğer kütüphanelerle olan kaynak paylaşımlarını göstermektedir. Özellikle Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi %76,9 oranı ile en fazla kaynaklarını paylaşan üniversite kütüphanesidir. Sırayı %38,4 oranı ile ODTÜ Kütüphanesi ve %30,7 oranı ile de TCMB Kütüphanesi almaktadır.

Tablo 22. Kurum Dışı Okuyuculara Verilen Ödünç-Verme ve Fotokopi Hizmeti

Kütüphane Adı	Ödünç-verme	Fotokopi
BDDK	KAÖVF	Ücretsiz
DPT	KAÖVF	Kimlik karşılığı
Eximbank	KAÖVF	Kimlik karşılığı
HM	KAÖVF	Kimlik karşılığı
İGEME	KAÖVF	Ücretli
MB	Hayır	Kimlik karşılığı
RK	KAÖVF	Kimlik karşılığı
SESRTCIC	KAÖVF	Ücretli
SPK	KAÖVF	Ücretsiz
TKB	KAÖVF	Kimlik karşılığı
TOBB	KAÖVF	Kimlik karşılığı
TPE	KAÖVF	Ücretsiz
TÜİK	KAÖVF	Ücretli

Kütüphanelerin %92,3'ü KAÖVF ile dışardan gelen okuyuculara yayın ödünç vermektedir. Bunun anlamı bahsedilen form ile kurumlar birbirlerini resmi olarak

tanınmaktadır. Sadece Maliye Bakanlığı Kütüphanesinde kurum dışı okuyucuya kaynak ödünç verme hizmeti sunulmamaktadır. Ayrıca okuyuculara 4 kütüphanede (%30,7) ücretsiz fotokopi hizmeti sunulurken, 7 kütüphanede (%53,8) kimlik karşılığı kütüphane dışından fotokopi alınmasına imkân tanınmakta; 2 kütüphanede ise (%15,3) ücret karşılığı kurum içinde fotokopi hizmeti verilmektedir.

Tablo 23. Kurum ve Kuruluşların Kendi Yayınları Açısından Kaynak Paylaşım Durumları

Yayın Alan Kütüphaneler	Yayınını Gönderen Kurumlar												Toplam:	
	BDDK	DPT	EXİMBANK	HM	İGEME	MB	RK	SESRTCIC	SPK	TKB	TOBB	TPE		TÜİK
BDDK		+		+		+	+							4
DPT	+				+			+						3
EXİMBANK														
HM									+				+	2
İGEME														
MB		+			+						+		+	4
RK	+	+			+								+	4
SESRTCIC	+			+	+						+		+	5
SPK		+		+										2
TKB														
TOBB		+		+				+		1				4
TPE														
TÜİK		+				+		+						3
Toplam:	3	6		3	4	2	1	3	1	1	2		4	

Tablo 23 kurum yayınları açısından kurumlar arasında yapılan kaynak paylaşımını göstermektedir. En fazla yayını gönderen kurum %50 oranı ile DPT'dir. Sırayı İGEME, BDDK, HM ve SESRTCIC almaktadır. Kütüphanesine en fazla yayın gelen kurum ise %41,6 oranı ile SESRTCIC Kütüphanesidir. Sırayı BDDK, MB ve RK almaktadır.

Tablo 24. Diğer Kurum ve Kuruluşların Kendi Yayınlarını Gönderme Durumları

Yayın Alan Kütüphaneler	Yayınını Gönderen Kurumlar	Çalışma ve Sos. Güv. Bak.												Toplam:	
		Çalışma ve Sos. Güv. Bak.	Dış Bank	İKV	İMKB	İSO	İTO	KİK	MESS	MPM	TBB	TCMB	TÜBİTAK		TÜSİAD
BDDK			+	+				+					+		4
DPT								+					+		2
EXİMBANK								Yayın Gönderilmiyor.							
HM												+	+		2
İGEME								Yayın Gönderilmiyor.							
MB							+	+							4
RK								+					+	+	4
SESRTCIC								+	+	+	+	+	+	+	6
SPK								+					+		2
TKB								Yayın Gönderilmiyor.							
TOBB							+	+	+		+	+	+		6
TPE								Yayın Gönderilmiyor.							
TÜİK							+	+	+				+	+	7
Toplam:			1	1	2	4	3	6	2	1	3	2	8	1	2

Tablo 24 diğer kurumlardan gelen yayınları göstermektedir. TCMB %61,5 oranı ile en fazla yayını gönderen kurumdur. İkinci sırayı %46,1 ile İTO almaktadır.

Ankara'daki ekonomi kütüphanelerinin birbirlerinin dermelerine katkı sağlamaları yalnızca bu kadar ile sınırlı değildir, ayrıca bazı kütüphaneler ortak ilgi alanları içine giren uluslararası organizasyonlarla kaynak paylaşımında bulunmaktadır. Uluslararası organizasyonların derleme kütüphanesi olarak seçtikleri Ankara'daki ekonomi kütüphaneleri aşağıda (Tablo 25) sıralanmıştır.

Tablo 25. Ulusal/Uluslararası Organizasyonların Ankara'da Bulunan Derleme Kütüphaneleri (Depository Libraries)

Kütüphane Adı	Organizasyon Adı
HM	Asya Kalkınma Bankası
SESRTCIC	Dünya Bankası
TOBB	Avrupa Birliği
TÜİK	OECD

Derleme kütüphanesi olma statüsü sayesinde SESRTCIC Dünya Bankası basılı yayınlarının tamamını düzenli ve ücretsiz bir şekilde kütüphanesine sağlamaktadır. Aynı şekilde TOBB Avrupa Birliği yayınlarını; TÜİK, OECD yayınlarını; Hazine Müsteşarlığı ise Asya Kalkınma Bankası yayınlarını sağlayarak, bu organizasyonların bilgi hizmeti sunma görevlerini Türkiye’de üstlenmiş durumdadırlar.

Bazı kütüphaneler ise ulusal kurum ve kuruluşların yayınlarını bünyelerinde toplamaktadır.

Tablo 26. Dünyadaki Ulusal Bir Kurum/Kuruluşla Kütüphanelerin İşbirliği Durumları

Kütüphane Adı	Kaynak Paylaşımı var mı?	Kurum/Kuruluş Adı
BDDK	Evet	Avrupa Merkez Bankası
DPT	Hayır	
Eximbank	Evet	Ülkelerin Eximbankları
HM	Hayır	
İGEME	Evet	Avrupa Ülkelerine ait Ticari Kuruluşlar
MB	Hayır	
RK	Hayır	
SESRTCIC	Evet	İKÖ Ülkelerine ait İstatistik Ofisleri & Merkez Bankaları, İKÖ Organları
SPK	Evet	Ülkelerin Borsaları
TKB	Hayır	
TOBB	Hayır	
TPE	Hayır	
TÜİK	Evet	Ülkelerin İstatistik Ofisleri

Dünyadaki, merkez bankaları, istatistik ofisleri, Eximbanklar ve Avrupa’daki ticari kuruluşlar arasında Ankara’da bulunan ekonomi kütüphaneleri arasında kaynak paylaşımı konusunda işbirliği bulunmakta, bu organizasyonların yayınlarına ilgili kütüphanelerden ulaşmak mümkün olmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalardan sonra kütüphane sorumlularına hangi konularda işbirliği çalışmalarının olması gerektiğine yönelik sorular sorulmuştur.

Tablo 27. İşbirliği Yapılması İstenen/Beklenen Konuların Dağılımı

Konular	Kaynak paylaşımı	Belge sağlama	Konsorsiyum	Standartlaşma	Toplu katalog	Derme geliştirme	Diğerleri
BBM							
BDDK		+	+	+	+	+	
DPT				+	+		
Eximbank							
HM		+		+		+	
İGEME		+	+	+	+	+	
TKB							
MB	+	+					
RK							
SESRTCIC		+	+	+	+	+	
SPK							
TOBB	+				+	+	
TPE	+	+	+	+	+	+	
TÜİK							
Toplam:	3	6	4	6	6	6	

Sonuç olarak; belge sağlama, standartlaşma, toplu katalog ve derme geliştirme konularında işbirliği yapılması gerekliliği açısından kütüphane sorumluları hemfikirdir, bu konuların önceliği açısından ise Tablo 28 bilgi vermektedir.

Tablo 28. Ekonomi Kütüphaneleri Açısından İşbirliği Yapılması Gerekli İlk Üç Konu

Kütüphane Adı	Birinci tercih	İkinci tercih	Üçüncü tercih
BDDK	Toplu katalog (SY)	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı	Konsorsiyum
DPT	Toplu katalog (SY)	Konsorsiyum	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
Eximbank	Konsorsiyum	Toplu katalog (SY)	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
HM	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı	Standartlar	Toplu katalog (SY)
İGEME	Konsorsiyum	Toplu katalog (SY)	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
MB	İşbirliğine inanılmıyor.		
RK	Toplu katalog (SY)	Konsorsiyum	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
SESRTCIC	Toplu katalog (SY)	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı	Konsorsiyum
SPK	İşbirliğine inanılmıyor.		
TKB	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı	Konsorsiyum	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
TOBB	Standartlar kat. ve konu başl.	Konsorsiyum	Toplu katalog (SY)
TPE	Konsorsiyum	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı	Belge sağlama/ kaynak paylaşımı
TÜİK	Toplu katalog (SY)	Konsorsiyum	Veri tabanı geliştirme

Birinci Tercih: SY toplu kataloğu: 5 (% 45,4)

İkinci Tercih: Konsorsiyum: 5 % (% 45,4)

Üçüncü tercih: Belge sağlama/kaynak paylaşımı 6 (% 54,5)

İşbirliği konularında öncelik sırası açısından çıkan değerlerde ilk sırayı süreli yayınlar toplu kataloğunun oluşturulması almıştır. İkinci sırada konsorsiyum çalışmaları, üçüncü sırada ise; belge sağlama/kaynak paylaşımı önemini korumaktadır. Belge sağlama ve kaynak paylaşımı yukarıda verilen tablolara ve yapılan açıklamalara rağmen 3. sırada yer almıştır. Bu durum önümüze iki seçenek sunmaktadır. İlki, var olan kaynak paylaşımı konusunda rahatsızlıklar olduğunu ve resmî kurallara bağlı bir şekilde bu işin yürütülmesi gerekliliğini; diğeri ise, süreli yayınlara yönelik belge sağlama konusuna dikkati çekmek olabilir. Ayrıca verilen yanıtlar içinde Maliye Bakanlığı ve SPK kütüphane sorumluları işbirliğine inanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda yukarıda tercih sıralaması ve yüzdelik oranlar sadece işbirliğine inanan 11 kütüphanenin cevapları doğrultusunda hesaplanmıştır.

4.3. EKONOMİ KÜTÜPHANELERİNİN SATIN ALDIKLARI SÜRELİ YAYINLAR VE BUNLARIN ÇAKIŞMA DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışmada, ele alınan 13 kütüphanenin satın aldıkları süreli yayınlar incelenmiş ve bu kütüphaneler arasında satın alınan yayınların çakışma oranlarının durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ortaya çıkan tablolardaki veriler kütüphanelerin abone olduğu süreli yayın ve veri tabanları 2000-2006 yıllarını kapsamaktadır. Kütüphanelerin satın aldığı toplam yayın sayısı veri tabanları ile birlikte 785 adettir. Bunların 15 tanesi veri tabanı, geriye kalan 770 tanesi ise süreli yayındır. Bu yayınların 106 (%13,5) tanesi ele alınan 13 kütüphanenin koleksiyonları içinde ortak/çakışan yayın olarak görülmektedir. Yani bir yayının birden fazla kütüphane tarafından satın alınmaktadır.

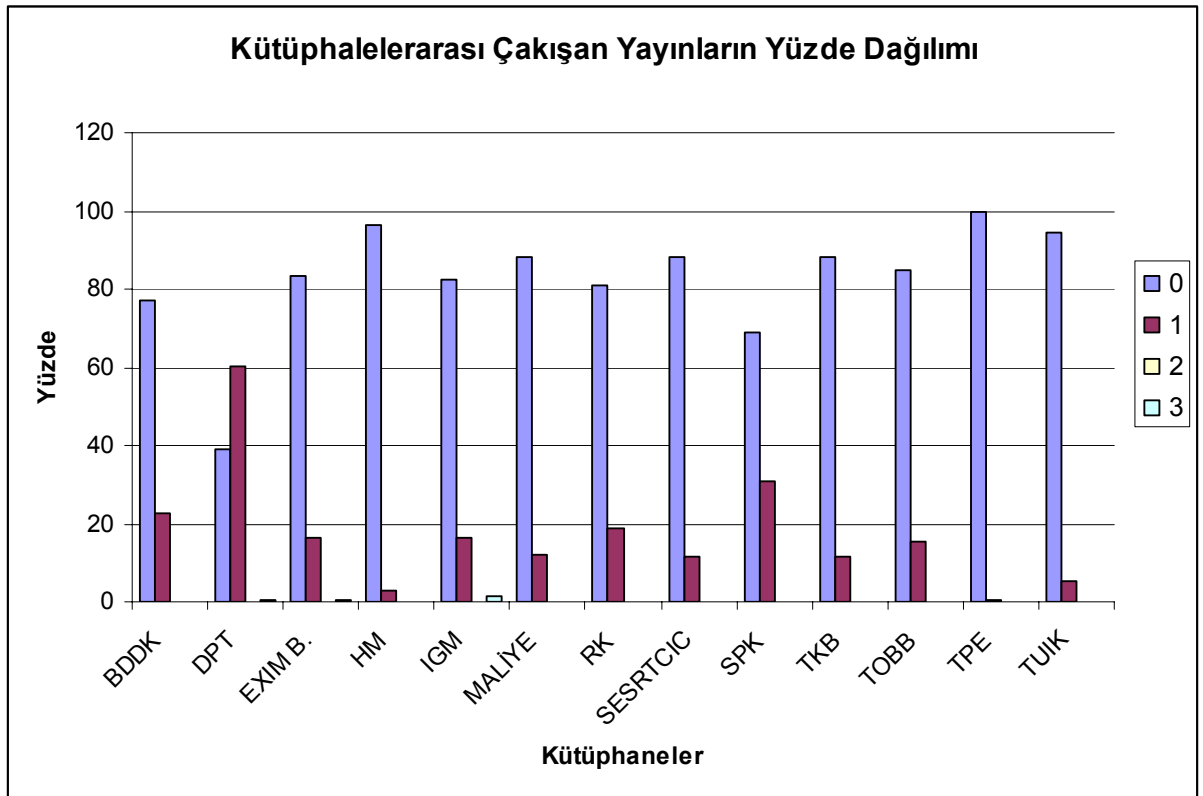
Bu yıllar içinde satın alınan süreli yayınlar tek bir tabloda bir araya getirilmiş ve Tablo 29'de görüldüğü gibi çakışma oranları ve çakışan dergilerin ne kadar maliyetlerinin

olduğu incelenmiştir. Bu durumun tespit edilebilmesi için SPSS (13) programından faydalanılmıştır.

Tablo 29. Çakışan Süreli Yayınların Yüzde Dağılımı

Yayımlar	BDDK	DPT	EXIBANK	HM	İGEME	MALIYE	RK	SESRTCIC	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
1	22,7	60,1	16,5	3,1	16,5	12,0	19,0	11,8	30,9	11,8	15,2	0,3	5,5
2	0	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0,5	0,3	0	1,3	0	0	0	0	0	0	0	0
T:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo 29 satın alınan süreli yayınların ortak olanların yüzdesini vermektedir. Basılı ortak yayınlar 1; CD ortak yayınlar 2; elektronik ortak olan yayınlar ise 3 ile kodlanmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi en az çakışmanın olduğu 1. kütüphane %0,3 oranı ile TPE'dir; 2. sırayı % 3,1 ile HM; 3. sırayı % 5,5 ile TÜİK almaktadır. Basılı süreli yayınların çakışması açısından diğer kütüphanelerle en fazla paralellik gösteren % 60,1 oranı ile DPT Kütüphanesi; ikinci sırayı ise % 30,9 oranı ile SPK Kütüphanesi almaktadır. CD-ROM ve elektronik yayınların çakışma oranları ise yok denecek kadar azdır. Yani kütüphanelerin satın aldıkları basılı süreli yayınların benzerlik oranı açısından önemli bir çoğunluk sağlanamamıştır. İncelenen kütüphaneler, ekonomi ile ilgili kurumların kütüphaneleri olmalarına rağmen ortak bir derme geliştirme politikalarına sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Koleksiyonun elektronik yayınlar bölümüne bakıldığında ise bu kütüphanelerin e-yayınlar dermesi yok denecek kadar azdır. Bu durum kütüphanelerin geleneksel yöntemlerle hizmetlerini sürdürdüklerini göstermektedir.

Şekil 1. Kütüphanelerarası Çakışan Yayınların Yüzde Dağılımı

Şekil 1 2000-2006 yılları arasında alınan ortak yayın listesine göre, mavi ile belirtilenler kütüphanelerin kendilerine özgü olan ve diğer kütüphanelerde bulunmayan yayınları; mor renki olanlar basılı ortak yayınları, sarı renkli olanlar CD-ROM koleksiyonunu ve açık mavi renk olanlar elektronik yayınları açıklamaktadır. Buna göre DPT ve SPK kütüphaneleri diğer kütüphaneler ile çakışan yayın yüzdesi en yüksek orana sahiptir. En düşük çakışan yayın yüzdesi TPE, TUIK ve HM'dir. Diğer yandan en çarpıcı sonuç ise yayınların elektronik format (2, 3) yüzdesi grafikte belli olmayacak kadar düşük olmasıdır. Bu da elektronik formatta bulunan koleksiyonun bu kütüphanelerde hâlâ kullanılmadığını göstermektedir.

Tablo 30 dermede satın alınan basılı süreli yayınların kütüphaneler arasında çakışma durumlarını göstermektedir.

Tablo 30. Çakışan Yayınların Kütüphanelere Göre Dağılımı

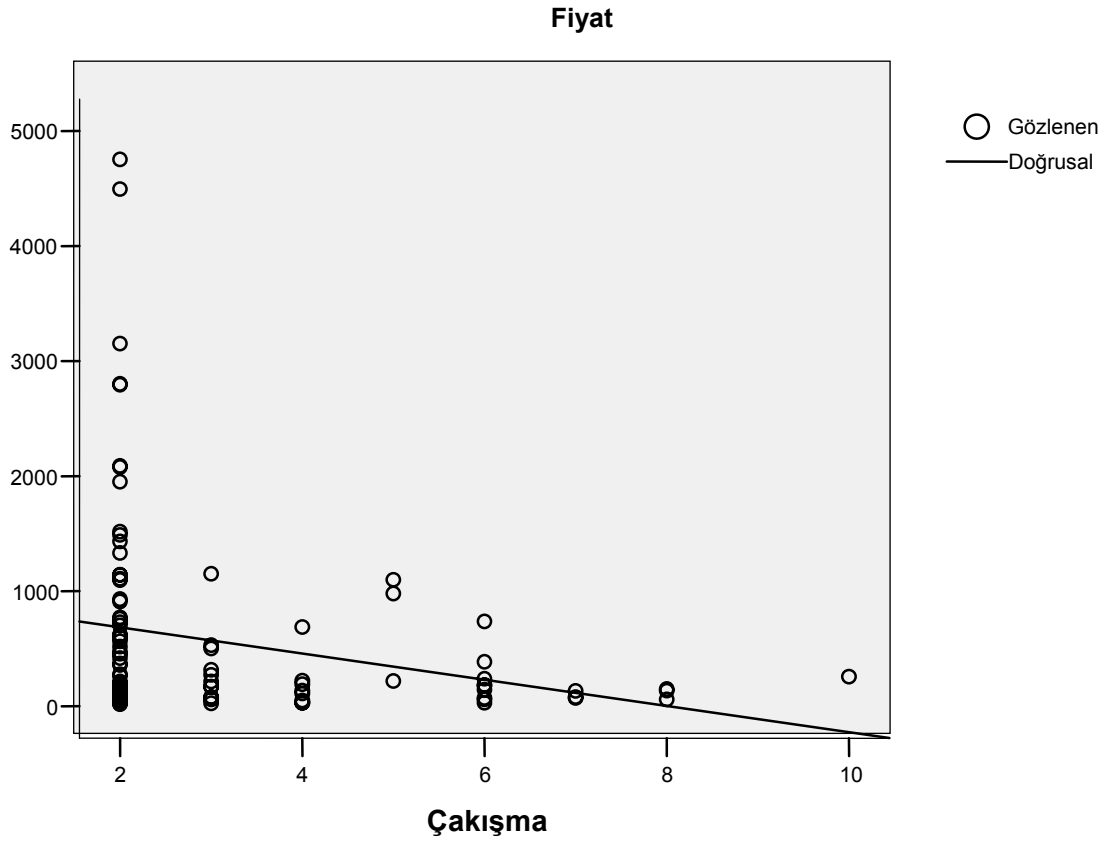
Kütüphane Sayısı	Yayın Sayısı	Yayın Adları
2 (% 15.3)	62	Active Bankacılık ve Finans Dergisi, Amme İdaresi Dergisi, Annals of Tourism Research, Chemical Marketing , Reporter/Europe, Common Market Law Review, Cotton: Review of the World Situation, Danıştay Kararları Dergisi, Economic Development & Cultural Change, Economic Geography, Economica, Ekonomik Forum, European Economic Review, European Law Review, Eurostat Yearbook, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Financial Management, Foodnews, Fordham Law Review, Globus, IEEE Network, IMF Balance of Payments Statistics, Yearbook, IMF Finance & Development, IMF Government Financial Statistics Yearbook, Industrial Minerals, Information Economics & Policy, International Economic Review, International Journal of Forecasting, IT-Business Weekly, Journal of Banking & Finance, Journal of Business, Journal of Common Market Studies, Journal of Derivatives, Journal of Econometrics, Journal of European Social Policy, Journal of Financial Intermediation, Journal of Fixed Income, Journal of Forecasting, Journal of Macroeconomics, Journal of Monetary Economics, Journal of Political Economics, Journal of Portfolio Management, Journal of World Trade, Kalder Forum, Livestock Dairy & Poultry, Marketing Türkiye, Middle East Journal, OECD Financial Markets Trend, Oxford Economic Papers, Oxford Review of Economic Policy, Para, Piyasa, Review of Economic Studies, Telecommunications Policy, Third World Quarterly, UN Economic Survey of Europe, UN Statistical Yearbook, UN World Economic & Social Survey, UN World Investment Report, UN Yearbook of National Accounts of Statistics, UNCTAD Commodity Yearbook, UNESCO Statistical Yearbook, WB Economic Review, World Economy
3 (% 23)	15	Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, FAO Production Yearbook, FAO Trade Yearbook, Forbes, Human Resources, Journal of Finance, Journal of Money, Credit & Banking, MEED, Muhasebe ve Denetime Bakış, Platin, Quarterly Journal of Economics, Review of Financial Studies, UN International Trade Statistics, Vergi Sorunları Dergisi, Yargıtay Kararları Dergisi
4 (% 30.7)	8	Bank of England Quarterly Bulletin, Banker, EIU Country Reports & Profiles, Ekonomik Yaklaşım, Executive Excellence, IMF Direction of Trade Statistics-DTS, OECD Economic Studies, OECD Observer, Verimlilik Dergisi
5 (% 38.4)	3	Euromoney, IMF Occasional Papers, OECD Economic Surveys, Yaklaşım
6 (% 46.1)	9	American Economic Review, Businessweek, Capital, Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, Harvard Business Review, İktisat Dergisi, Journal of Economic Literature, Journal of Economic Perspectives, OECD Economic Outlook, Vergi Dünyası
7 (% 53.8)	3	IMF International Financial Statistics-IFS, IMF Staff Papers, IMF World Economic Outlook
8 (% 61.5)	3	Ekonomist, Finans Dünyası, İktisat İşletme ve Finans
10 (%76.9)	1	Economist, the
Toplam:		
104		

En fazla kütüphane tarafından alınan süreli yayınlar arasında ilk sırayı The Economist dergisi almıştır. Kütüphanelerin 10'u (%76,9) The Economist dergisine abonedir. İkinci sırayı 8 kütüphanenin (% 61,5) satın aldığı 3 Türkçe dergi; Ekonomist, Finans Dünyası, İktisat İşletme ve Finans; üçüncü sırayı ise 7 (% 53,8) kütüphanede ortak olan üç yayın; IFS, IMF Staff Papers ve IMF World Economic Outlook amaktadır. Diğer taraftan yayın sayısının fazlalığı açısından bu tablo değerlendirildiğinde 15 yayın 3 kütüphanede; 9 yayın 6 kütüphanede; 8 yayın ise 4 kütüphanede çakışmaktadır. Yani süreli yayın koleksiyonlarında çakışmadan ziyade farklılık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yayın sayısındaki çokluk çakışan kütüphane sayısındaki çoklukla paralellik göstermemektedir. Bu durum, kütüphanelerin yayın sağlama politikalarının her kurumun kendi örgütsel yapıları doğrultusunda, bağımsız yapıldığı sonucunu çıkarmaktadır.

Tablo 31. Veri Tabanları Konusunda Çakışma Durumu

Kütüphane Sayısı	Çakışma Sayısı	Veri Tabanı
2	1	Bankers' Almanac
4	1	Business Source Corporate

Kütüphanelerin dermelerine satın aldıkları veri tabanları incelendiğinde sadece 2 veri tabanı birden fazla kütüphane tarafından satın alınmaktadır. Bunlar; Business Source Corporate ve Banker's Almanac'dır. Ancak bu kütüphaneler arasında konsorsiyum niteliğinde bir işbirliği bulunmamaktadır.

Şekil 2. Çakışan yayınlar ve maliyet durumları

Şekil 2’de görüleceği gibi analiz sonuçlarında yayın fiyatları ile aynı yayını alan kütüphaneler arasında çakışma durumuna bakıldığında; özellikle 2 kütüphanede çakışmanın yoğunlaştığını ve fiyatların 0-800 YTL arasında değiştiğini söyleyebiliriz. Ancak çakışmada farklı farklı 2 aynı kütüphaneden bahsedilmektedir. Bu nedenden dolayı bu yoğunluk işbirliği açısından uygun görülmemektedir. Yani A yayını DPT ve HM kütüphanelerinde çakışır iken; B yayını SESRTCIC ve TÜİK Kütüphanelerinde çakışmaktadır. Bu durum ortak payda da buluşulmasını engellemekte ve satın alınan süreli yayınlar Ankara’daki ekonomi kütüphaneleri açısından yayın sağlamada işbirliği yapması gereklidir görüşünü engellemektedir.

Tablo 32. Çakışma Durumu

Kütüphane Sayısı	Çakışma Sayısı	Toplam Miktar (YTL)	%
2	62	47,518	81,9
3	15	3,776	6,5
4	8	2,196	3,7
5	3	2,300	3,9
6	9	1,297	2,2
7	3	286	0,4
8	3	345	0,5
10	1	258	0,4
Toplam:		57,976	100

Tablo 32 yukarıdaki yorumu daha da kuvvetlendirmektedir. 2 kütüphane arasında çakışan 62 yayının toplam maliyeti 47,518 YTL iken bu sayının toplam maliyet içindeki payı %82 dir. Fakat çakışmanın en fazla olduğu 10 kütüphanede çakışan yayın sayısı 1'dir ve bu yayının maliyeti 258 YTL'dir. Bu durum eğer işbirliği yapılır ise; maliyet açısından önemli oranda kâr elde edilebilir görüşünü ortadan kaldırmaktadır.

Kütüphanelere uygulanan anket çalışması sonucunda araştırma kapsamında olan 13 kütüphaneden sadece 9 tanesinin 2005-2006 bütçe rakamlarına ulaşılmıştır.

Tablo 33. Kütüphanelerin Bütçe Durumları

Kütüphaneler	Miktar (Bin-YTL)	Çakışan Yayınların %
EXIMBANK	105	16,5
İGEME	278	16,5
HM	16	3,1
SPK	40	30,9
TPE	29	0,3
RK	28	19
TÜİK	14	5,5
TKB	28	11,8
SESRTCIC	6	11,8

Kütüphane bütçesi en fazla olan kurum İGEME'dir; daha sonra Eximbank gelmektedir. Diğer kütüphane bütçeleri bu iki gruba kıyasla çok daha düşüktür. Özellikle SESRTCIC kütüphanesinin yıllık bütçesi 6000 YTL olarak verilmiştir. Çakışan yayın oranlarına bakıldığında ise, en fazla çakışma 40 bin YTL bütçesi ile SPK kütüphanesinde (% 30,9) görülmektedir.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Sonuç olarak işbirliği konusunda ülkemizde yapılan çalışmalar her ne kadar sınırlı olsa da dünyadaki örnekler, bu konunun ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Ancak, kaynakların daha etkin kullanılabilmesi açısından öncelikle bir araya gelmeyi, bu kurumlarda çalışan meslektaşlarımızın kabul edip, sonra var olan problemlerin adı konmalı ve bu sorunlarla nasıl baş edileceği konularında politika geliştirmekle işe başlanmalıdır.

DPT, MB, İGEME, HM, BDDK gibi ekonomi ile ilgili önemli kurumların Ankara’da bulunması ve bu kurumların birer kütüphaneye/bilgi ve belge merkezine sahip oldukları halde aralarında herhangi bir işbirliği çalışmasının şu ana kadar yapılmamış olması bu araştırmayı motive eden temel unsur olmuştur.

Bu çalışmada, Ankara’da bulunan 13 ekonomi kütüphanesinin satın aldıkları süreli yayınlar ve veri tabanları listelerindeki çakışma durumları incelenmiştir, hem yayın sayısı hem de çakışan yayınların kütüphanelere olan maliyetleri açısından bakıldığında, bu kütüphanelerin kurumsal yapıları, derme sağlama politikaları ve hizmet anlayışlarındaki özelliklerinden dolayı herhangi bir kaynak israfı olmadığı ortaya çıkmıştır. Bir başka deyişle, kütüphanelerin temel konuları ekonomi olmasına rağmen, koleksiyonlarındaki abonelikler dikkate alındığında, çakışan yayın sayısı şu andaki koşullarda yok denecek kadar az çıkmıştır.

Yapılan tüm değerlendirmeler ve çıkan istatistiksel sonuçlar ekonomi kütüphanelerinin dermelerinde bulunan aboneliklerin küçük olması işbirliği yapılmasını ve bu konuda projeler geliştirilmesini şu andaki şartlarda engellemektedir. Bu durum hipotezimizde belirtmiş olduğumuz “Ankara’da bulunan ekonomi kütüphaneleri arasında kurumların ve sahip oldukları kütüphanelerin bütçe, derme, personel ve örgütsel yapıları süreli yayınlara yönelik derme geliştirme ve belge sağlama konusunda işbirliğine gidilmesine

engel olmaktadır” ifadesini doğrulamaktadır. Bu konuyu daha açık ifade etmememiz gerekir ise;

1. Kütüphanelerin sahip oldukları bütçe, Tablo 9 ve Tablo 10’da belirtildiği gibi 13 kütüphane içinden 5 tanesi belirli bir bütçeye sahiptir. Ancak kütüphanelerin bazıları son 2 veya 3 yıldır belli bir bütçeye sahip olduğunu belirtmiştir. Bu bütçenin büyük bir miktarı süreli yayınların aboneliklerinin yenilenmesine ayrılır iken (bkz. Tablo 10); toplam kütüphane bütçesinden veri tabanına ayrılan miktar sadece 2 kütüphanede görülmektedir. Bütçenin net olmaması özellikle dermeye yönelik çalışmaları olumsuz etkilemekte ve kütüphane yöneticilerinin derme geliştirme politikalarında önlerini görmelerini ve geleceğe dönük planlar yapmalarını engellemektedir. Yani; kütüphanelerin bütçelerinin kurum yapılarına göre değişkenlik göstermekle beraber çoğu kütüphanenin planlı bir bütçesinin olmadığı, hatta sadece geleneksel koleksiyon yapılarını sürdürecekt kadar basılı yayın alımına olanak sağlayan bir bütçeye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu durum kütüphanelerin ne derme politikalarını geliştirmeye ne de modern kütüphanecilik hizmetleri anlamında e-yayınların satın alınarak işbirliğine gidilmesini engellemektedir.

2. Kütüphanelerin derme yapıları açısından, dışardan bakıldığında temel konunun ekonomi olarak görülmesine rağmen elimizdeki bulgular aslında ekonomi ile ilgili yayınların dermeyi çok ilgilendirmediği ancak ekonomi şemsiyesi altında ekonominin alt konularının koleksiyonu belirleyici asıl konular olduğu ortaya çıkmıştır. Örneğin, İGEME ticari enformasyon, BDDK bankacılık, TÜİK istatistik, TPE sınai mülkiyet hakları gibi konularla ilgili bilgi kaynaklarında yoğunlaşmaktadır. Ayrıca bu durum kütüphanelerin süreli yayınlarına da yansımış ve yapılan istatistiksel değerlendirmede çakışan süreli yayın sayısı oldukça az çıkmıştır (Tablo 27). En fazla çakışmanın olduğu kütüphane DPT’ye aittir (%60,1). Bunun en önemli gerekçesi ise; DPT’nin planlamadan dolayı konu yelpazesinin geniş olmasıdır. Ayrıca e-ortamda bulunan süreli yayınlara yönelik bir çakışma yok denecek kadar az çıkmıştır. (bkz. Tablo 27 ve Şekil 1).

3. Dermeye yönelik bir diğer önemli nokta kütüphaneler arasında yayın sayısı açısından bir paralelliğin olmamasıdır (bkz. Tablo 15). 70.000 basılı yayına sahip kütüphane olduğu gibi 2.500 basılı yayını olan kütüphane de vardır. Aynı şekilde 1000 adet süreli yayına sahip kütüphane var iken, diğer taraftan 26 adet süreli yayına sahip

kütüphane de bulunmaktadır. Kütüphaneler arasında bu kadar geniş farklılıkların olması bir araya gelinerek işbirliği yapılmasını engelleyen unsurlardan bir diğeridir.

4. Dermeyi oluşturan süreli ve diğer yayınların çoğunun basılı formatta olması (bkz. Şekil 1) kütüphanelerin geleneksel hizmetlerini sürdürdüklerini ve bir-iki kütüphane dışında elektronik kütüphanecilik hizmetleri açısından ciddi bir girişimin olmadığı sonucu çıkmıştır.

5. Fiyatlandırma konusunda (bkz. Şekil 2 ve Tablo 32) ne sayı ne de fiyat açısından işbirliği yapılır ise; kâr elde edilebilir veya kaynaklar gereksiz yere pek çok kütüphane tarafından alınmaktadır şeklinde bir sonuca varılamamıştır. Hem çakışan yayın sayısı yok denecek kadar az çıkmıştır hem de çakışan yayınların maliyetleri işbirliğine uygun kâr sağlayacak miktarda çıkmıştır.

6. Personel açısından kütüphanelerin mesleki eleman yetersizliği yapılan görüşmeler sırasında ifade edilmiş ve bu durum kurum yönetimlerinin eleştirilen taraflarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kütüphanelerin 1 tanesinde 4; 1 tanesinde 3 ve diğerlerinde ise, 1-2 (%76,9) arasında mesleki eğitim almış kütüphaneci çalışmaktadır (bkz. Tablo 11). İşbirliği çalışmaları ve yeni projelere katkı verilmesini personel yetersizliği engellemektedir.

7. Ele alınan kütüphanelerin kuruluş yıllarına bakıldığında (bkz. Tablo 5) en eski olan 70 yıllık geçmişi ile Maliye Bakanlığı Kütüphanesidir. DPT, Eximbank, TOBB, TÜİK gibi kurum kütüphaneleri ise 40 yıldan fazla süre hizmet vermektedir. Ancak incelenen kütüphaneler ekonomi kütüphaneleri olarak değerlendirilse de bu kütüphanelerin birbirleri ile mesleki anlamda ne teknik konular da ne de okuyucu hizmetleri alanında (yayın ödünç verme dışında) anlamlı bir işbirliği çalışmalarına girmedikleri; sadece kendi içlerine kapalı ve sadece kendi kurum ihtiyaçlarını kendi imkânları ile karşılamayı benimsemiş bir politika yürüttükleri ortaya çıkmıştır.

8. Her kütüphane örgütsel açıdan bağlı olduğu kurumun yönetim anlayışı ile biçimlenmiştir. Tablo 6'da görüleceği gibi kütüphanelerin kurum içinde bağlı oldukları birimler farklılık göstermektedir. %30,7 oranı ile "Araştırma Dairesi" ve "Bilgi Hizmetleri, Bilgi Sistemleri veya Enformasyon Dairesi" Başkanlıklarına bağlı olduğu

çıkmıştır. %38,6 oranındaki diğer kütüphaneler ise bağlı oldukları birimler açısından farklılık göstermektedirler. Bu durum kurumların ekonomi ile ilgili ve çoğunun kamu kurum kütüphanesi olmasına rağmen, yönetsel olarak kurumların kütüphanenin bağlı olacağı birim açısından farklı görüşlere sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır.

9. Kütüphanelerin %85'inin yani 13 kütüphane içinden 11 tanesinin bir yönetmeliğe sahip olmaması (bkz. Tablo 8) kütüphane yönetiminin, kurum yönetimi karşısında her değişen yönetici ile kütüphaneye bakış açısının değişebileceği ihtimalini ortaya koymaktadır.

10. Teknik hizmetler açısından kütüphanelerin %70'i otomasyona geçmiştir (bkz. Tablo 16). Ancak sahip olunan otomasyon programlarının karşılıklı işlerlik standartlarını desteklememesi toplu katalog çalışmalarını engellemekte, iş yükünü artırmaktadır. Ayrıca okuyucular açısından işbirliği olanakları kullanılmadığı için bilgiye erişimde hantal ve organize olmamış bir yapıyla hizmet verilmektedir.

11. Konu başlıkları açısından her kütüphane/kütüphaneci kendi kurallarını kendi belirlemiştir. Bazı kütüphaneler İngilizce, bazıları Türkçe konu başlıkları kullanır iken bazıları her iki dili de tercih etmektedir (bkz. Tablo 17). Ancak literatüre kazandırılmış bir Türkçe-İngilizce, İngilizce-Türkçe ekonomi konu başlıkları listesi yoktur. Bu durum konu başlıklarının farklı kütüphanelerde, farklı kütüphaneciler tarafından farklı şekillerde verilmesine neden olabilir. Yani, otorite bir listenin olmaması bilgiye erişimde hem okuyucu açısından hem de kütüphaneci açısından önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

12. Kütüphaneler arasında işbirliği açısından dikkat çekici düzeyde anlamlı bir proje veya çalışma yapılmamış olsa da kurumlar birbirleri arasında kişisel ilişkiler kullanılarak iki konuda işbirliği çalışması yapılmaktadır. Bu konulardan ilki KAÖVF ile kütüphane kaynaklarının ödünç verilmesidir (bkz. Tablo 21). Diğeri ise; kurumlar kendi yayınlarını bağış olarak birbirlerine göndermektedirler (bkz. Tablo 22).

13. Kütüphanelerin, süreli yayınlar toplu kataloğa ihtiyaçları olduğu halde (bkz.. Tablo 26) işbirliğini benimsenmemiş olmaları bu çalışmanın gerçekleşmesini engellemiştir.

Sonuç olarak, elde edilen tüm veriler açısından incelenen kütüphaneler, kendi kabukları içinde sınırlı bütçe ve sınırlı imkânlarla kendi kurumlarına odaklı şekilde hizmet vermektedirler. Kurumsal yapı, bütçe, personel, derme yapısı, yayın sağlama politikası, teknik hizmetler ve okuyucu hizmetleri açısından şu anda kütüphanelerin sahip oldukları yapı dikkate alındığında işbirliği çalışmalarını gerçekleştirmek veya yeni projeler başlatmak zor görünmektedir. Diğer taraftan kütüphanelerarası işbirliği çalışmalarında, özellikle gelişmiş ülkelerde (Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri gibi) pek çok örneğine rastlayacağımız gibi, temel amaç, bilgi hizmeti açısından sahip olunan sınırlı kaynakların, bir araya gelerek, daha verimli kullanımını sağlamak ve hizmetleri daha sistemli, dinamik, organize ve zaman kaybı olmayacak şekilde okuyucuya sunmaktır. Bundan dolayı her ne kadar çalışmamızın sonucunda ele alınan kütüphanelerin işbirliği çalışmaları için uygun yapıda olmadıkları sonucu çıkmış olsa da; günümüzde bilgi hizmetinin kalitesi ve kaynakların daha ekonomik kullanılması açısından işbirliği, kütüphaneler/bilgi ve belge merkezleri için gerekli ve zorunludur.

5.2. ÖNERİLER

Bu konuda önerilerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

Kütüphanelerarası işbirliği çalışmalarının başarıya ulaşmasında, Tonta'nın (1999) da belirttiği gibi adanmışlık ilkesi ön plana çıkmaktadır. İşbirliği yapan kurum ve kuruluşlarda adanmışlık ilkesiyle beraber karşılıklı anlayış, uzlaşma ve sabır öğeleri olması gereken unsurlardır. Öncelikle bu görüşlerin meslektaşlarımız arasında benimsenmiş olması gerekmektedir.

Günümüzde modern kütüphanecilik hizmetleri açısından bilgi kaynaklarının dijital ortama aktarılması ve duvarsız kütüphaneler olarak nitelendirilen elektronik veya sanal kütüphanelerin yapılandırılması, bilgi hizmetlerinde teknolojik imkânların kullanılarak okuyucuya daha kaliteli hizmet verilmesini sağlamaktadır. Sanal kütüphaneler sayesinde zaman ve mekân sınırları ortadan kalkmış ve geleneksel kütüphanelerde olan sınırlı derme ve tek kütüphane ile değil; işbirliği çalışmaları sayesinde pek çok kütüphanenin dermesinden aynı anda yararlanılarak hizmet verilmektedir. Ayrıca bu erişim sanal kütüphaneler sayesinde daha sistematik, organize ve kolay ulaşılabilir bir şekilde sağlanmaktadır. Bu çalışmada ele alınan kütüphaneler, geleneksel yapıları içinde hizmet vermeye devam eder iken çok az sayıda kütüphane, dermesine elektronik kaynakları dahil etmeye başlamıştır.

Bu çalışma sonucunda, ekonomi kütüphanelerinin en önemli ortak özelliğinin kullanıcı odaklı olması ve işbirliği içinde bilgi hizmeti sunma gereklilikleri, bu konu ile ilgili olarak dağıtık yapı içinde hizmet vermeyi amaçlayan ve aynı zamanda işbirliği içinde hareket eden sanal bir ekonomi kütüphanesi model önerisi sunulmaktadır.

5.3. ULUSAL BİR ELEKTRONİK EKONOMİ KÜTÜPHANESİ MODELİ ÖNERİSİ

Ulusal düzeyde sanal ortamda kullanıcı odaklı hizmet verecek olan bu e-kütüphane önerisine EKOBİL (EKOnomi Alanında BİLgi Hizmetleri) ismini verebiliriz.

EKOBİL'in amacı, Türkiye genelinde ekonomi ve alt konularda, ilgili kurum/kuruluşlarla işbirliği içinde teknolojinin imkânlarından faydalanarak sanal ortamda bilgi hizmeti sunmaktır.

EKOBİL ekonomi ve ilgili konularda çeşitli okuyucu gruplarına hizmet vermeyi amaçlamaktadır. Bunlar; ekonomistler, bankacılar, öğretim görevlileri, araştırmacılar, ticaretle uğraşanlar, işletme sahipleri, ithalat-ihracatçılar, sektör uzmanları ve üniversite öğrencileridir.

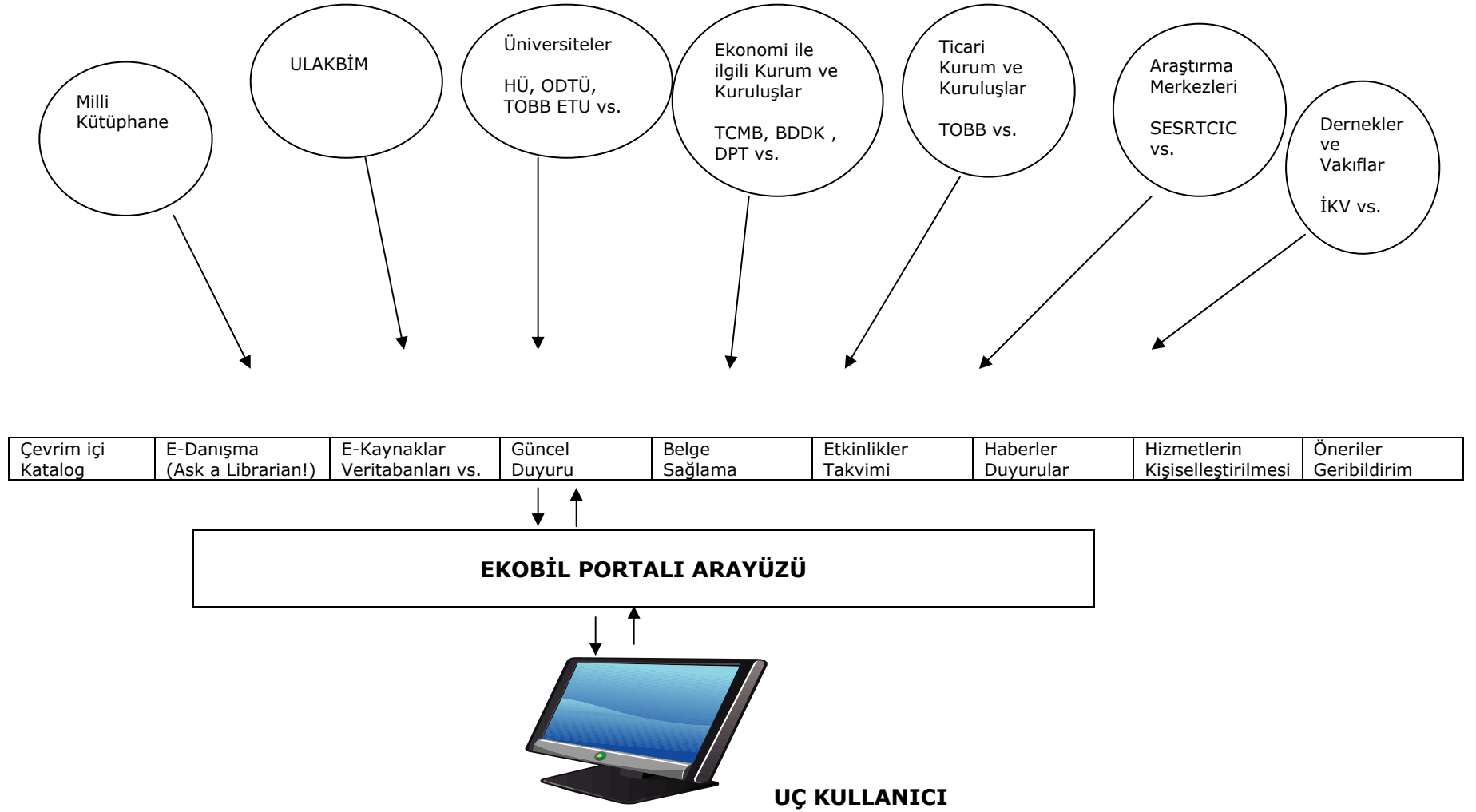
EKOBİL'i oluşturan kurum ve kuruluşları şöyle sıralayabiliriz; ekonomi ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları (bkz. Ek-1), ULAKBİM, üniversiteler (iktisadi ve idari bilimler fakülteleri), Milli Kütüphane, araştırma merkezleri, dernekler, vakıflar, ticari kurum ve kuruluşlardır. EKOBİL bu kurum ve kuruluşların katkısı sayesinde, dağıtık ağ yapısı işleyişi ve okuyucu odaklı hizmet vermeyi amaçlamaktadır. Kesinlikle kurum ve kuruluşların, birbirleri arasında bir hiyerarşi söz konusu değildir. Yani; belirtilen her kurum ve kuruluş diğer kurum ve kuruluşların tümüyle eşit koşullarda söz hakkına sahip olacak ve etkileşim içinde hareket etmesi planlanmaktadır.

EKOBİL'in işleyişi ve verilecek tüm hizmetler bir portal üzerinden okuyucuya sunulacaktır. Okuyucularla beraber ilgili kurum ve kuruluşlar bu portalı kullanarak bilgi hizmeti alırken; diğer taraftan portalda bulunması gereken bilgilerin varedilmesi ve bu bilgilerin güncellenmesi işlerinin ilgili kurum ve kuruluşlarca yapılması, bu sanal kütüphanenin işleyişini hayata geçirecektir. Örneğin, TOBB odalar ve borsalar, İGEME ticari enformasyon, TCMB para politikaları, BDDK bankacılık gibi konulara ait bilgilere ve bu bilgilerin güncellenmesi açısından sözü geçen kurumların kütüphaneleri tarafından portala katkı sağlanması planlanmaktadır, yani; her kurum kendi ilgi alanına giren konuya yönelik sorumluluk üstlenmiş olacaktır. Böylelikle hem ekonomi ile ilgili konular kurum ve kuruluşların çalışma alanları doğrultusunda paylaşılmış hem de zaten kurum ve kuruluşların sahip oldukları bilgiler okuyucuya tek bir platform üzerinden sunulmuş olacaktır. Yani dağınık halde bulunan ancak ortak noktası ekonomi olan kütüphanelerin işbirliği içinde tek bir platformdan hizmet vermesi hedeflenmekte ve EKOBİL portalı önerilmektedir.

Portal üzerinden dağıtık ağ yapısında bulunan kütüphanelerin verecekleri hizmetlere örnek olarak e-danışma ve Z39.50 protokolü ile tüm çevrim içi katalogların tek bir arayüzden taranabileceği toplu katalog hizmetini verebiliriz. Böylelikle kütüphaneler tarafından sahip olunan tüm bilgi kaynaklarının; kitapların, danışma kaynaklarının, dergilerin, veri tabanlarının, Internet kaynaklarının (www), dokümanların bir tarama sonucunda hangi kütüphanede olduğu belirlenmiş olacaktır.

EKOBİL'in işleyişinin daha iyi anlaşılması açısından hizmetleri iki ana grupta inceleyebiliriz: Bunların ilki, teknik hizmetler yani kütüphanelerin verecekleri hizmetlerin gerçekleştirilmesinde olması gereken işleyiş; diğeri ise; okuyucu hizmetleridir. Portal üzerinden elektronik ortamda verilecek tüm hizmetler birbirlerini tamamlayıcı konumda olacaktır. Özellikle teknik hizmetler daha iyi okuyucu hizmetleri verilmesi için gerekli altyapının oluşturulmasını sağlar iken; okuyucu hizmetleri de aldığı geribildirimlerle teknik hizmetlerin eksik yönlerini tamamlayacaktır. Yani; ortak amaç, okuyucunun hedefine en kısa sürede, doğru şekilde ulaşmasını sağlamak olmalıdır.

Şekil 3'te EKOBİL portalında kullanıcı bölümü yani okuyucu hizmetleri ifade edilmektedir.

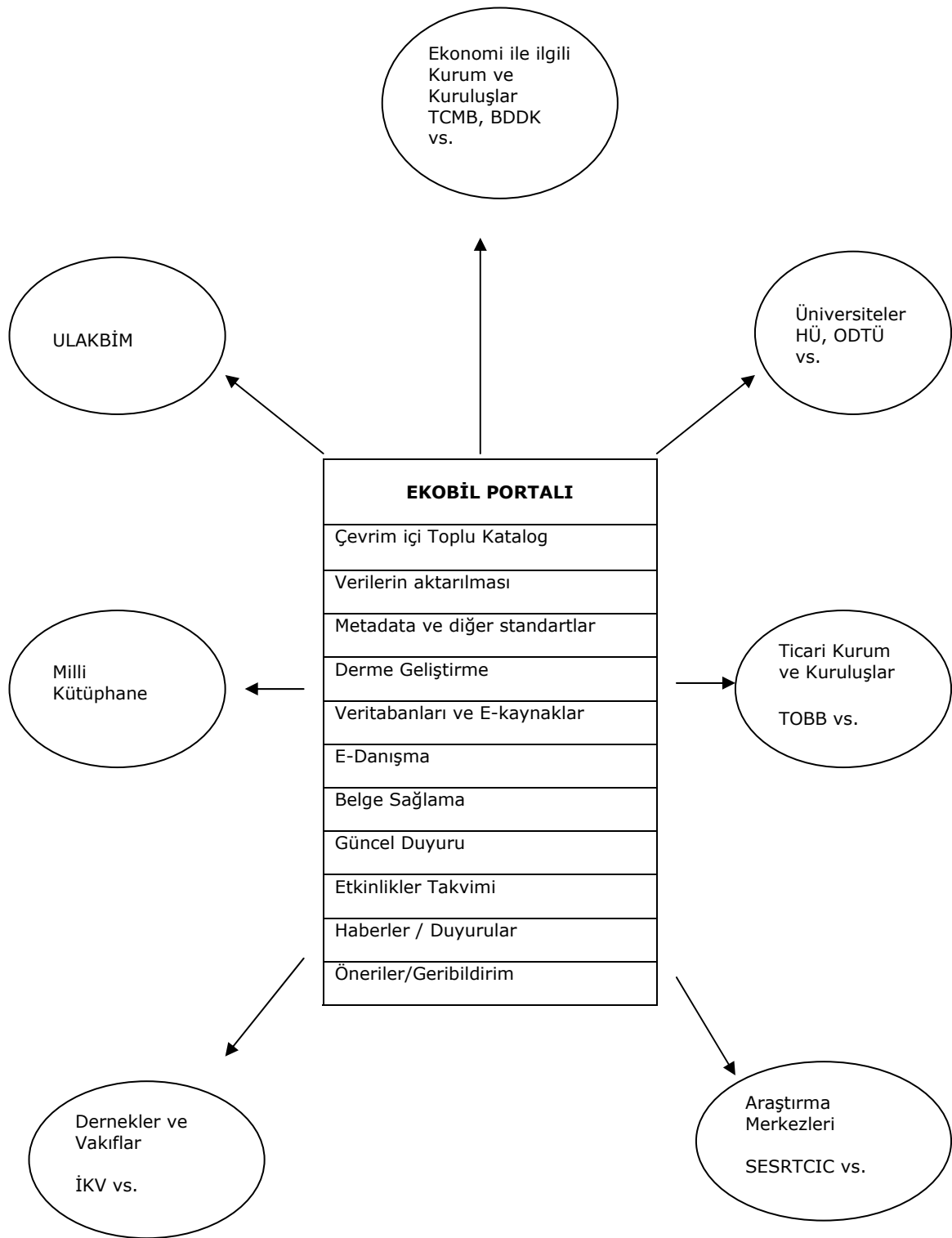
Şekil 3. EKOBİL Portalı: Kullanıcı Ayağı

Okuyucu Hizmetleri: Okuyucuyu doğrudan ilgilendiren bu hizmetler, EKOBİL portalından okuyuculara sunulacaktır. 3. Şekilde de görüldüğü gibi ilgili tüm kurum ve kuruluşlar hizmetlere katkı sağlamaktadır. Bunlar;

- *Çevrim içi katalog:* İlgili kurum ve kuruluşların çevrim içi toplu kataloğudur. Okuyucu tek bir arayüzden tarama yaparak aradığı bilgi kaynağının hangi kütüphanede olduğu bilgisine sahip olacaktır. Ayrıca elektronik kaynaklara doğrudan erişim imkânı bulacaktır.
- *Elektronik danışma hizmeti:* Danışma hizmetinin e-posta, çevrim içi mesaj vb. araçlar kullanılarak verilmesidir. E-posta yolu ile verilecek hizmet için bir liste oluşturulabilir. Sorular hem okuyucular hem de kütüphaneciler tarafından listeye gönderilir ve ilgili kütüphaneci veya konunun uzmanı sorunun yanıtı cevaplayarak tekrar listeye gönderir. Diğer bir e-danışma yolu olarak, danışma kütüphanecisi ile mesajlaşarak anında iletişim kurulabilir. Böylelikle sorular iletişim imkanları doğrultusunda sorunun muhatabı kişiye iletilerek cevaplanması sağlanmış olabilir.
- *E-kaynaklar:* Veri tabanları ve tam metin elektronik kaynakların; e-kitaplar, e-danışma eserleri, e-dokümanlar vs., okuyucuya sunulduğu bölümdür.
- *Güncel duyuru hizmeti:* Yeni gelen yayınların hem web sayfası üzerinden duyurusunun yapılması hem de yayınlara doğrudan ilgili kişiye e-posta ile doğrudan bildirilmesidir.
- *Elektronik belge sağlama hizmeti:* Okuyucuların ihtiyacı olan makalelerin veya e-dokümanların e-posta yolu ile elektronik ortamda okuyucuya ulaştırılmasıdır. Bu hizmetin sunulmasında da e-danışma hizmetinde olduğu gibi bir havuz oluşturulur; bu istekler ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından dikkate alınarak cevaplandırılır.
- *Etkinlikler takvimi:* Önemli olay ve toplantılarla ilgili duyuruların ilgili kurum ve kuruluşlar aracılığı ile portalda yer almasının sağlanmasıdır.

- *Hizmetlerin kişiselleştirilmesi:* Web üzerinden ilk sayfa bilgilerinin kişiye özel sunulma imkânı verilmesidir. Yani okuyucu sadece ithalat, ihracat ve kobilerle ilgileniyor ise EKOBİL portalı okuyucuya kendi giriş sayfasını düzenleme imkânı tanınmalıdır. Bu özellik portalın kullanımını ve popülerliğini artıracaktır.
- *Öneriler/Geri bildirim:* Okuyucuların görüş ve önerilerinin EKOBİL'e iletiildiği bölümdür.
- *Haberler/Duyurular:* E-kütüphane hakkındaki haberlerin, son gelişmelerin ve duyuruların okuyucularla paylaşılmasıdır.

Yukarıda sıralanan tüm bu hizmetlerin gerçekleştirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşların kütüphane veya bilgi ve belge merkezlerinin işlevini ise Şekil 4 ile açıklayabiliriz:

Şekil 4. Bilgi Merkezlerinin İşlevi

Teknik Hizmetler: Okuyucuya doğrudan ulaşan hizmetlerin altyapısının şekillendiği teknik hizmetlerde kurum ve kuruluşların çalışması gereken konuları şöyle sıralayabiliriz:

- *Metadata ve diğer standartlar:* Hem elektronik kaynakların tanımlanması ve erişilebilir duruma getirilmesi ile ilgili hem de kütüphanecilikle ilgili diğer konularda olan standartlar üzerinde yapılması gereken çalışmaları kapsamaktadır.
- *Çevrim içi toplu katalog:* Z39.50 standardı sayesinde ekonomi ile ilgili kütüphanelerin ve bilgi-belge merkezlerinin çevrim içi kataloglarının toplu şekilde bir seferde taranmasını sağlayacak hizmetin verilmesi için gereken altyapının oluşturulmasıdır.
- *Derme geliştirme:* Hem basılı hem de elektronik kaynakların ulusal ve uluslararası düzeyde incelenerek, bilgi kaynaklarının yayın sağlama politikası açısından uygun yayının ilgili kurum tarafından sahip olunmasını kapsamaktadır. Bu ilgili tüm kurumların katılımı sayesinde işbirliği anlayışı ile gerçekleştirilecek bir çalışmadır.

Kısaca, EKOBİL'i oluşturan tüm kurum ve kuruluşlar, dağıtık ağ yapısı ile hem bağımsız davranmakta hem de bir bütün olarak hareket ederek okuyucuya en iyi hizmeti vermeyi hedeflemektedir.

EKOBİL'i oluşturan kurum ve kuruluşların işbirliği anlayışı çerçevesinde gelecekte hayata geçirecekleri projeleri ise öneri olarak şöyle sıralayabiliriz:

- Ekonomi ile ilgili tüm kurum ve kuruluşların toplu çevrim içi kataloglarının hayata geçirilmesi için girişimde bulunmak,
- Ekonomi ve ilgili konularda otorite olacak bir Türkçe-İngilizce, İngilizce Türkçe konu başlıkları listesinin ve/veya thesaurusun hazırlanmasını sağlamak,

- E-başvuru kaynakları geliştirmek ve hizmete sunmak; örneğin enstitü ve şirketlere ait bilgiler, istatistiki bilgiler, teknik terimlerin tanımlarını içeren e-sözlükler, kurum ve kuruluşlara ait kısaltma listeleri, kurum ve kuruluşların yabancı dillerde olan karşılıkları, ansiklopedik bilgiler vs. sıralanabilir.
- Ekonomi Bilim Dalında Kim-Kimdir? isimli biyografik bir e-veri tabanının geliştirilmesi ve bu veri tabanı ile kişilerin web sayfaları, yayınları ve çalışmalarına erişilebilirlik sağlanması,
- Öncelikle kamu kurum ve kuruluşları arasında kurum yayınlarının elektronik ortamda tam metin olarak bulunduğu bölümün EKOBİL portalında yer almasını sağlamak,
- Üniversitelerin, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri tarafından yayımlanan süreli yayınların elektronik ortamda olmayanlarının hızlı bir şekilde e-ortama aktarılmasına katkı vermek,
- Ulusal ve uluslararası düzeyde ekonomi kütüphaneleri/kütüphanecileri ile ilgili düzenli yapılacak toplantılar organize etmek,
- Ulusal ve uluslararası düzeyde ekonomistleri biraraya getirecek toplantılar ve/veya e-forumlar organize etmek,
- Bilimsel çalışmalara dair yıllık raporlar hazırlanması ve en fazla atıf alan çalışmaların belirlenmesi olarak sıralayabiliriz.

Sonuç olarak amaç, elektronik ortamda bilgi hizmeti sunmak, İnternet sayesinde zaman ve mekân sınırı olmadan son derece dinamik bir yapıyla verilebilmektedir. Bu dinamik yapı kütüphane dermelerini büyütmede ve işbirliği çalışmaları sayesinde erişim olanaklarını artırmaktadır. Teknolojik gelişmelerin bilgi hizmetlerini doğrudan etkilemesi; özellikle geleneksel kütüphane hizmetlerinin yerini artık, ülkemizde yavaş da olsa, elektronik bilgi hizmetlerinin almasını sağlamıştır. Bu durum hem okuyucular

açısında hem de kütüphaneciler açısından önemli gelişmelerdir. Ancak bu gelişmelerin tam anlamı ile hayata geçirilebilmesi için öncelikle bu tezi hazırlamaktaki amacımızda da belirttiğimiz gibi ortak özellikleri olan kurum ve kuruluşların bünyesinde yer alan kütüphane veya bilgi ve belge merkezlerinin bir araya gelmesi ve işbirliği içinde çalışmayı engelleyen unsurları ortadan kaldırmaları gerekmektedir. Bu durum, gerçekleştiği takdirde daha verimli ve ekonomik şartlarda hizmet sunulacak, var olan kaynaklardan daha iyi yararlanılacaktır.

KAYNAKÇA

American Economic Association (2007). 1 Mart 2007 tarihinde AEA Web sitesinden erişildi: <http://www.vanderbilt.edu/AEA/org.htm>.

ANKOS (2007). 24 Ocak 2007 tarihinde ANKOS Web sitesinden erişildi: <http://www.ankos.gen.tr>

Arda, E. (2002). *Ekonomi sözlüğü*. İstanbul: Alfa.

Aybaş, O.T. (1967). *Kütüphaneler arası işbirliği*. Ankara: TKD.

Aybaş, O.T. (1978). *Türkiye 'de toplu katalog çalışmaları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. (2004). *Yıllık rapor*. Ankara: BDDK.

Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi. (2007). 15 Mayıs 2007 tarihinde <http://library.bilkent.edu.tr/Rules/ECONLIT.pdf> adresinden erişildi.

Boz, M. ve Özdemirci, H. (1997). Toplu katalog çalışmaları ve TÜBİTAK ULAKBİM. 20 Mayıs 2006 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf3bildiriler/toplukat.htm> adresinden erişildi.

Campbell, M.J. (ed.). (1985). *Manual of business library practice*. 2nd ed. London: Clive Bingley.

Chowdhury, G.G. and Chowdhury, S. (2003). *Introduction to digital libraries*. London: Facet Publishing.

Çakın, İ. (1991). Özel kütüphaneler: Tanım boşluğu. *Türk Kütüphaneciliği*, 5 (2), 49-55.

Dai, L., Chen, L. ve Zhang, H. (2000). China Academic Library and Information System: An Academic Library Consortium in China. *Information Technology and Libraries*, 19 (2):66-70.

Dil Derneği (1998). *Türkçe sözlük: Cumhuriyetimizin 75. Yılı armağanı*. Ankara: Dil Derneği.

Duran, Z. Canan (2005). İslam Ülkeleri İstatistiksel, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRTCIC) Kütüphanesi. *Bilgi Dünyası*, 6(1), 106-112.

EBSCOhost Information Services (2007). 23 Mart 2007 tarihinde <http://www.ebsco.com.tr/> adresinden erişildi.

EconBiz Virtual Library Economics and Business Studies Web Sitesi (2007). 13 Ağustos 2007 tarihinde http://www.econbiz.de/index_e.shtml adresinden erişilmiştir.

Economist Intelligence Unit (2006a). *Country Profile: Uzbekistan*. United Kingdom: EIU.

Economist Intelligence Unit (2006b, July). *Country Report: Turkey*. United Kingdom: EIU.

Edwards, H.M. (1999). South Africa's GAELIC: The Gauteng and Environs Library Consortium. *Information Technology and Libraries*, 18 (3), 123-128.

Euromonitor International (2007). 13 Nisan 2007 tarihinde <https://www.euromonitor.com/> adresinden erişildi.

Ft.com. (2007). 12 Ocak 2007 tarihinde <http://www.ft.com> adresinden erişildi.

- German National Library of Economics (ZBW). (2007a). 30 Mayıs 2007 tarihinde http://www.zbw-kiel.de/e_databases.htm adresinden erişildi.
- Gülle, T. (2000). Dış ticarete ticari bilginin önemi ve İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) Kütüphanesi. *Bilgi Dünyası*, 1(1), 205-218.
- Günden, A. (2001). ÜNAK/OCLC konsorsiyum çalışmaları. *Bilgi Dünyası*, 2 (1), 106-119.
- Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2005). *Tez ve rapor yazım yönergesi*. Ankara: H.Ü.
- Hançerlioğlu, O. (1995). *Ekonomi sözlüğü: Türkçe, Osmanlıca, Fransızca, Almanca, İngilizce: Ekonomi terimleri ve ekonomi ile ilgili ticaret ve hukuk terimleri*. 6. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Harleo, B. (Ed.) (1994). *Guide to cooperative collection development*. Chicago: American Library Association.
- Helmer, J.F. (1999). Editorial: Epidemiology of the consortial spore. *Information Technology and Libraries*, 1999, 18 (3), 119-120.
- IFLA (2007). Guidelines for libraries of government departments. 21 Haziran 2007 tarihinde <http://www.ifla.org> adresinden erişildi.
- International Monetary Fund (2007). 10 Ocak 2007 tarihinde <http://www.imf.org> adresinden erişildi.
- Islamic Conference of Foreign Ministers (16-22 Mayıs 1977). *Resolution on the Establishment of a Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for the Islamic Countries* (Resolution No: 2/8-E). Tripoli, Libya: ICFM.

- İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (2007). 11 Nisan 2007 tarihinde <http://www.igeme.org.tr/> adresinden erişildi.
- İnce, N. (2002). *Kamu kurumlarında bilgi yönetimi: Ekonomi alanındaki kurumlar*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- İstanbul Ticaret Odası (2007, Ocak). *Fiyat indeksleri=Price indices*. İstanbul: İTO.
- Jackson, S.L. (1974). *Libraries and librarianship in the West: A brief history*. New York: McGraw Hill.
- Journal of Economic Literature (2004). *JEL classification system*, 42 (4), 1282-1293.
- Kaptan, S. (1991). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karasözen, B. (2002). Kurumsal arşivler, elektronik veri tabanları kullanım istatistikleri. *Elektronik Gelişmeler Işığında Araştırma Kütüphaneleri Sempozyumu, 24-26 Ekim 2002*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kepkep, N. (1997). *Ekonomi konusunda temel bilgiler: Mikroekonomi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Kopp, J. J. (1998). Library consortia and information technology: The past, the present, the promise. *Information Technology and Libraries*, 17 (1), 7-12.
- Kurbanoğlu, S. (2005). *Kaynak gösterme el kitabı*. Ankara: ÜNAK.
- Kumcu, E. ve Eğilmez, M. (2004). *Ekonomi politikası: Teori ve Türkiye uygulaması* (7. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Küçük M.E., Al, U., Alır, G., Soydal, İ. Ünal, Y. (2004). Türkiye’de kütüphanelerarası işbirliği üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 18 (2), 119-134.

Küçükömer, İ. (1965). *İktisat ilkeleri üzerine: Kitap I*. İstanbul: Hamle Matbaası.

Kyrellidou, M. (2000). Trends in ARL libraries: Introduction to ARL statistics, 1998-99. 14 Mart 2003 tarihinde <http://www.arl.org/stats/arlstat/99intr1.html> adresinden erişildi.

Library Network (2006). 6 Temmuz 2006 tarihinde <http://www.jolis.worldbankimflib.org/external.htm> adresinden erişildi.

Library of Congress Online Catalog. (2007). 1 Mart 2007 tarihinde <http://catalog.loc.gov/webvoy.htm> adresinden erişildi.

Lindley, J. (2002) Konsorsiyumların gelişimi ve uluslararası kütüphane konsorsiyumu (T. Fenerci, Çev.) *Kütüphanecilikte yeni gelişmeler kavramlar, olgular ... 37. Kütüphane Haftası Bildirileri 26 Mart 01 Nisan 2002* içinde (ss. 83-92). Ankara: TKD.

Lipsey, R.G. (1979). *An introduction to positive economics*. London: Weidenfeld and Nicolson.

Mort, D. (Ed.). (2003). *Business information handbook, 2003*. München: K.G. Saur Verlag GmbH.

Moss, R.W. (2004). *Strauss's handbook of business information: A guide for librarians, students, and researchers*. 2nd ed. London: Libraries Unlimited.

Organisation for Economic Co-operation and Development (2007a). 25 Ocak 2007 tarihinde http://www.oecd.org/document/18/0,2340,en_2649_201185_2068050_1_1_1_1,00.html adresinden erişildi.

Organisation for Economic Co-operation and Development (2007b). 25 Ocak 2007 tarihinde

http://www.oecd.org/document/16/0,2340,en_21571361_33915056_33988624_1_1_1_1,00.html erişildi.

Özkapıcı, E. (Haz.). (1998). *Sınai mülkiyet hakkı*. 23 Mart 2006 tarihinde Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu Web sitesinden erişildi:

<http://www.tesk.org.tr/tr/yayin/rapor/5.html>.

Panzer D. ve Hutzler, E. (2004). E-journal access through international cooperation: Library of Congress and the electronic journals library EZB. *Serials Review*, 30 (3), 176-182.

Parker S. ve Smith, J. (1984). *Library cooperation*. Chicago: Library Administration and Management Association ve American Library Association.

Payne, P. (1998). The Washington Research Library Consortium: A real organization for a virtual library. *Information Technology and Libraries*, 17 (1): 13-17.

Royal Economic Society (2007). 12 Şubat 2007 tarihinde <http://www.res.org.uk/society/about.asp> adresinden erişildi.

Seefeldt, J. ve Syré, L. (2004). *Geçmişe ve geleceğe açılan kapı Almanya'da kütüphaneler* (M. Arun, Çev.). Hildesheim: Georg Olms Verlag.

Sermaye Piyasası Kurulu. (2007). 15 Şubat 2007 tarihinde <http://www.spk.gov.tr> adresinden erişildi.

Seusing, E. (1993). Basic facts on the library of the Kiel Institute of World Economics and its information services. *INSPEL*, 24 March, ss. 179-188.

Simon, E. (1994). Business libraries. *INSPEL*, 31, 181-194.

Sirkethaberleri.com (2006). 27 Haziran 2006 tarihinde <http://www.sirkethaberleri.com/media.aspx> adresinden erişildi.

Strategic directions for electronic resources: Report of the Task Force on the CIC Electronic Collection. (1996 Spring). 3 Aralık 1998 tarihinde <http://NTX2.cso.uiuc.edu/cic/tfec96.html> adresinden erişildi.

Şan, M. (1986). *Başbakanlık ve bağlı kurumların yöneticilerinin kütüphane kavramı, personelinin bilgi ihtiyacı ve kütüphanelerin durumu*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı. (2007). 12 Mart 2007 tarihinde <http://www.hazine.gov.tr> adresinden erişildi.

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu. (2007). 9 Mart 2007 tarihinde <http://www.die.gov.tr> adresinden erişildi.

TOBB Kütüphanesi Avrupa Dokümantasyon Merkezi. (2003). Ankara: TOBB.

Tonta, Y. (1997). Kütüphanelerarası işbirliği ve bilgi kaynaklarının etkin kullanımı. B. Yılmaz (Ed.). *Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıl'a Armağan* içinde (ss. 100-108). Ankara: H.Ü. Kütüphanecilik Bölümü.

Tonta, Y. (1998, February). Elektronik Bilgi Erişim ve Belge Sağlama Sistemleri. *Özel Ulak 1* (1): 3.

Tonta, Y. (1999). Kütüphanelerarası işbirliğinin neresindeyiz? *Bilginin Serüveni: Dünü, Bugünü, Yarını...Türk Kütüphaneciler Derneği'nin Kuruluşunun 50. Yılı Uluslararası Sempozyumu bildirileri*, 17-21 Kasım 1999, Ankara içinde (ss. 493-514). Ankara: TKD.

Tonta, Y. ve Küçük, M.E. (2000). Elektronik Kütüphanecilik Semineri, 4-8 Eylül 2000, H.Ü. Kütüphanecilik Bölümü, Ankara. Hacettepe University Department of Library Science, Beytepe, Ankara.

Türk Dil Kurumu (2007). *Yazım klavuzu*. 9 Ekim 2007 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr/TR/YazimKilavuzu.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF20FF3F96B01BD67B> adresinden erişildi.

Türk Eximbank. (2007). 12 Nisan 2007 tarihinde http://www.eximbank.gov.tr/html_files/kisaeximbankpg.htm adresinden erişildi.

Türk Patent Enstitüsü (2007). 9 Nisan 2007 tarihinde <http://www.turkpatent.gov.tr> adresinden erişildi.

Türkiye Kalkınma Bankası. (2007). 11 Nisan 2007 tarihinde <http://www.tkb.gov.tr> adresinden erişildi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (2007). 11 Mart 2007 tarihinde <http://www.tobb.org.tr> adresinden erişildi.

ULAKBİM (2007a). 28 Mayıs 2007 tarihinde <http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/uasl/hakkinda.uhtml> adresinden erişildi.

ULAKBİM (2007b). Veri tabanları. 30 Mayıs 2007 tarihinde <http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/?page=1&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5Baccessibility%5D=2&filter%5Btype%5D=> adresinden erişildi.

Universal Currency Converter (2007). 25 Ocak 2007 tarihinde <http://www.ex.com> adresinden erişildi.

ÜNAK (2007). 23 Mart 2007 tarihinde <http://www.unak.org.tr/unakoclc/> adresinden erişildi.

Ünal, Y. (2002). *Belge sağlamanın maliyet analizi: ULAKBİM örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara, Hacettepe Üniversitesi.

World Bank (2007). 10 Şubat 2007 tarihinde <http://www.worldbank.org> adresinden erişildi.

World Bank Group (2007a). *E-Library*. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://miranda.worldbank.catchword.org/vl=7737162/cl=11/nw=1/rpsv/home.htm> adresinden erişildi.

World Bank Group (2007b). *Data and statistics*. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://publications.worldbank.org/WDI/> adresinden erişildi.

World Bank Group (2007c). *Data and statistics*. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://publications.worldbank.org/GDF/> adresinden erişildi.

World Bank Group (2007d). *Africa development indicators 2005*. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://www4.worldbank.org/afri/stats/adi2005/default.cfm> adresinden erişildi.

World Bank Group (2007e). *About WDRs*. 10 Nisan 2007 tarihinde <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/EXTWDRS/0,,contentMDK:20313941~pagePK:478093~piPK:477627~theSitePK:477624,00.html?> adresinden erişildi.

World directory of business information libraries (2000). 4th ed. Great Britain: Euromonitor International Inc.

EKLER

Ek 1. Ekonomi ile İlgili Kurum/Kuruluşlar ve Kütüphaneye Sahip Olup Olmama Durumları

Kurum/Kuruluş adı	Kütüphane
1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)	E
2. Rekabet Kurumu (RK)	E
3. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)	E
4. İKÖ Ankara Merkez (SESRTCIC)	E
5. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)	E
6. T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracaatı Geliştirme Merkezi (İGEME)	E
7. T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	E
8. T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	E
9. T.C. Maliye Bakanlığı	E
10. T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	E
11. Türk Eximbank (Türkiye İhracaat Kredi Bankası A.Ş.)	E
12. Türk Patent Enstitüsü (TPE)	E
13. Türk Standartları Enstitüsü (TSE)	E
14. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)	E
15. Türkiye Kalkınma Bankası (TKB)	E
16. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	E
17. AB Genel Sekreterliği (TOBB aynı işlevi yerine getiriyor)	E
18. Ankara Sanayi Odası (ASO)	H
19. Ankara Ticaret Borsası	H
20. Ankara Ticaret Odası (ATO)	H
21. T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı Orta Anadolu İhracaatçıları Birlikleri Genel Sekreterliği (Kitaplık)	H
22. T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı (Kitaplık)	H
23. T.C. Başbakanlık Türkiye İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) (Kitaplık)	H
24. T.C. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	H
25. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK)	H
26. Telekomünikasyon Kurumu	H
27. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)	H
28. Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticileri Vakfı (TOSTYOV)	H
Toplam= 28 (% 100)	
Evet: 17 (% 60)	
Hayır: 11 (% 40)	

Ek 2. Süreli Yayın Ve Veri Tabanı Aboneliği Olan Kütüphaneler

Kurum adı	Süreli yayın ve veri tabanı aboneliği [E/H]	
	Evet	Hayır
1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)	Evet	
2. T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)		Hayır
3. Türk Eximbank (Türkiye İhracaat Kredi Bankası A.Ş.)	Evet	
4. Türk Patent Enstitüsü (TPE)	Evet	
5. Türk Standartları Enstitüsü (TSE) (SY listesi alınmadı)		Hayır
6. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)	Evet	
7. Türkiye Kalkınma Bankası (TKB)	Evet	
8. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	Evet	
9. AB Genel Sekreterliği (TOBB aynı işlevi yerine getiriyor)		Hayır
10. Rekabet Kurumu (RK)	Evet	
11. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)	Evet	
12. İKÖ Ankara Merkez (SESRTCIC)	Evet	
13. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)	Evet	
14. T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracaatı Geliştirme Merkezi (İGEME)	Evet	
15. T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı	Evet	
16. T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	Evet	
17. T.C. Maliye Bakanlığı	Evet	
Toplam: 17 (% 100)	E=14 (%82)	H=3 (%18)

Ek 3. 2000-2006 Yıllarına Ait Kütüphanelerin Erişilebilen Süreli Yayın Ve Veri Tabanları Listeleri

Kütüphane Adı	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. BDDK Kütüphane ve Dok. Merkezi	+	+	+	+	+	+	+
2. Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesi	Bu yıllarda SY alınmamıştır.					+	+
3. DPT Kütüphane ve Dok. Merkezi	+	+	+	+	+	+	+
4. İGEME Kütüphanesi	+	+	+	+	+	+	+
5. RK Kütüphane ve Dok. Merkezi	+	+	+	+	+	+	+
6. SESRTCIC Kütüphane ve Dok. Merkezi	+	+	+	+	+	+	+
7. TÜİK Kütüphane ve Dok. Merkezi	+	+	+	+	+	+	+
8. Maliye Bakanlığı Kütüphanesi	+	+	+	+	+	+	+
9. Eximbank Kütüphanesi	+	+	+	+	+	+	+
10. TPE Sınai Mülkiyet Kütüphanesi	Bu yıllarda SY alınmamıştır.					+	+
11. TCMB Kütüphane ve Dok. Merkezi	SY Listesine ulaşamamıştır.					+	---
12. TOBB Kütüphane ve Avrupa Dok. Merkezi	SY listesi yok		+	+	+	+	---
13. SPK Kütüphanesi	+	+	+	+	+	+	+
14. TKB Kütüphanesi	+	+	+	+	+	+	+

Notlar:

- Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesinin 2000-2004 yılları arasında süreli yayın (SY) aboneliği bulunmamaktadır.
- TOBB Kütüphanesi yayınları 2005 yılından sonra TOBB Ekonomi Üniversite Kütüphanesi dermesi ile birleştirilme nedeniyle 2006 yılı süreli yayın aboneliği bulunmamaktadır. Ayrıca 2000 ve 2001 yıllarına ait listelere ulaşamamıştır.
- TCMB Kütüphanesi anket sorularını cevaplamamıştır. Bundan dolayı ele alınan kütüphanelerin dışında tutulmuştur.
- TPE Kütüphanesi 2000-2004 yılları arasında süreli yayın satın almamıştır.

Ek 4. Kütüphane Sorumluları ile Yapılan Görüşmede Sorulan Sorular

- Kütüphanenin yeri kurum içinde nerededir?
- Kütüphanenin kurum içinde bağlı olduğu birim hangisidir?
- Kütüphanenin sahip olduğu bir yönetmelik var mı?
- Kütüphanede toplam çalışan sayısı ne kadardır?
- Kütüphaneci çalışan sayısı ne kadardır?
- Kütüphanenizde mesleki eleman yeterliliği konusundaki düşünceniz nedir?
- Yıllık bütçeniz ne kadardır?
- Bütçenin kütüphaneniz için yeterli olup olmadığı konusunda ne düşünüyorsunuz?
- Dermeyi oluşturan bilgi kaynağı türleri nelerdir?
- Dermenin büyüklüğü ne kadardır?
- Dermenin ağırlıklı olduğu konular nelerdir?
- E-yayın (veri tabanı, e-dergi, e-kitap) satın alıyor musunuz?
- Kurumunuzun çıkardığı yayınlar var mı? Bunlar kütüphanede nasıl düzenleniyor? Bu yayınların e-arşivleri var mı?
- Yayın sağlama politikanız nedir?
- Yayın alımında karar mekanizması nasıl işliyor?
- Uluslararası bir kurum/kuruluşla işbirliğiniz var mı?
- Kataloglama kurallarında hangi standardı kullanıyorsunuz?
- Hangi sınıflama sistemini kullanıyorsunuz?
- Hangi konu başlıkları listesi kullanılıyor? Konu başlıklarını verirken hangi dili tercih ediyorsunuz?
- Hangi otomasyon programını kullanıyorsunuz?
- Kullandığınız otomasyon programı kütüphanenizin amacına uygun mu?
- Kütüphanenizin kurum web sitesi içinde ayrı bir sayfası var mı?
- Çevrim içi kataloğunuz var mı?
- Okuyucularınız kimlerden oluşmaktadır?
- Hangi raf sistemi kullanılıyor?
- Kurum dışı okuyuculara hizmet veriyor musunuz?

- Kütüphanenize gelen yeni yayınların tanıtımı yapılıyor mu? Hangi yolla yapılıyor?
- İşbirliği yaptığınız kütüphaneler var mı?
- İşbirliğinizin çerçevesi nedir?
- Özel kütüphaneler açısından öncelikle hangi üç konuda işbirliği yapılmalıdır?

Ek 5. Anket Soruları

ANKARA'DAKİ EKONOMİ KÜTÜPHANELERİ ARASINDA SÜRELİ YAYINLAR KOLEKSİYONUNA YÖNELİK BİR İŞBİRLİĞİ MODELİ ANKET SORULARI

Bu anket, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde yapılan bir Yüksek Lisans Tezinde kullanılacaktır. Çalışmanın amacı, Ankara'da bulunan ekonomi kütüphanelerinde işbirliği: Ulusal E-Kütüphane Model Önerisi oluşturmaktır. Ankete katkılarınız çalışmamızın sonuçlanması için çok önemlidir.

Zaman ayırdığınız ve ilgi gösterdiğiniz için çok teşekkür eder saygılar sunarım.

Z. Canan Duran
H.Ü. BBY Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Not: Anket ile ilgili maddelerde onayladıklarınıza X sembolünü kullanabilirsiniz.

1. Anketi cevaplandıran kişinin:

Görevi/Unvanı:

Öğrenim Durumu:

2. Kütüphanenin kurum içindeki resmi adı nedir?

3. Kütüphane kurum içinde hangi birime bağlıdır?

4. Kurumunuzda yukarıda belirtilen kütüphane dışında başka bir bilgi-belge merkezi var mı? Belirtiniz.

5. Kütüphanenin kuruluş tarihi nedir?

6. Kütüphanenizin koleksiyon yapısını ve sayısı belirtiniz.

Kitap	
Dergi	
CD-ROM	
Veri tabanı	
Diğerleri (belirtiniz)	

7. Kütüphanenin yıllara göre bütçesi (YTL) ne kadardır?

2000	
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

8. Kütüphane bütçesinin süreli yayınlara ayrılan miktarı (YTL) nedir?

2000	
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

9. Kütüphane bütçesinin veri tabanlarına ayrılan miktarı (YTL) nedir?

2000	
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	

10. “Yazılı” bir yayın sağlama politikanız var mı? Cevabınız “evet” ise ekte verebilir misiniz?

Evet	
Hayır	

11. Kütüphanenizin mevcut koleksiyonu aşağıdaki hangi konu/konularda uzmanlaşmıştır? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz?)

Ekonomi	
İşletme	
İstatistik	
Bankacılık	
Hukuk	
Matematik	
Diğerleri (belirtiniz)	

12. Kütüphanelerarasında işbirliği yapıyor musunuz? Cevabınız hayır ise 17. soruya geçiniz.

Evet	
Hayır	

13. Hangi konularda işbirliği yapıyorsunuz (Birden fazla işaretlenebilir)?

Kaynak paylaşımı/Ödünç verme konularında	
Belge Sağlamada	
Konsorsiyum çalışmalarında	
Standartlaşma konularında	
Toplu katalog çalışması	
Derme geliştirme çalışmaları	
Diğer (belirtiniz)	

14. Kütüphanenizin işbirliği yaptığı kütüphanelerin/bilgi-belge merkezlerinin isimlerini belirtiniz.

1.
2.
3.

4.

5.

15. Kütüphanelerarası işbirliği yapılmıyor ise hangi konularda, sizce işbirliği yapılması kurumunuzun yararına olur? (Birden fazla seçilebilir).

Kaynak paylaşımı/Ödünç verme konularında	
Belge Sağlamada	
Konsorsiyum çalışmalarında	
Standartlaşma konularında	
Toplu katalog çalışması	
Derme geliştirme çalışmaları	
Diğer (belirtiniz)	

16. Kütüphaneniz kurumunuzda yer alan diğer bilgi belge merkezleriyle işbirliği yapıyor mu? Açıklayınız (**Lütfen 4. sorunun cevabı “Evet” ise bu soruyu cevaplayın**).

Çalışmaya vakit ayırdığınız için tekrar çok teşekkür ederim.

Ek 6: Ekonomi Kütüphanelerinin İletişim Bilgileri

Kurum Adı	Kütüphane Adı	Telefon (0 312)	Faks (0 312)	E-Posta	Kurum Web Adresi	Kurum Adresi	Sorumlu Kişi
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)	BDDK Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi	4556500	4240873	bunal@bddk.org.tr	http://www.bddk.org.tr	Atatürk Bulvarı No: 191 Kavaklıdere 06840 Ankara	Birgül Ünal
T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT)	DPT Kütüphane ve Dokümantasyon Şube Müdürlüğü	2946995	2946977	nkayabay@dpt.gov.tr	http://www.dpt.gov.tr	Necatibey Cad. No: 108 Yüce-tepe 06100 Ankara	Neslihan Kayabay
Türk Eximbank (Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.)	Eximbank Kütüphanesi	4171300	4257896	mali@eximbank.gov.tr	http://www.eximbank.gov	Müdafaa Cad. No: 20 Bakanlıklar 06100 Ankara	Mehmet Ali Akın
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı (HM)	Hazine Müsteşarlığı Kütüphanesi	2046863	2128871	aydemirg@hazine.gov.tr	http://www.hazine.gov.tr	İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06510 Ankara	Gülsema Aydemir
T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)	İGEME Kütüphane Müdürlüğü	4172223 / 238	4172233	tayfung@igeme.org.tr	http://www.igeme.org.tr	Mitatpaşa Cad. No: 60 Kızılay 06420 Ankara	Tayfun Gülle
T.C. Maliye Bakanlığı (MB)	Bakanlık Kütüphanesi	4151255			http://www.maliye.gov.tr	İlkadım Cad. Dikmen Ankara	Nazlı Acar
Rekabet Kurumu (RK)	Rekabet Kurumu Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	2661030	2667920	zaferk@rekabet.gov.tr	http://www.rekabet.gov.tr	Bilkent Plaza B3 Blok Bilkent 06800 Ankara	Zafer Kızıllan
SESRTCIC (İKÖ Ankara Merkez)	SESRTCIC Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi	4686172	4673458	library@sesrtcic.org	http://www.sesrtcic.org	Attar Sok. No: 4 GOP 06700 Ankara	Z. Canan Duran
Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)	SPK Kütüphanesi	2929090	2929000	derya.keles@spk.gov.tr	http://www.spk.gov.tr	Eskişehir Yolu 8. km. No: 156 06530 Ankara	Derya Keleş
Türkiye Kalkınma Bankası (TKB)	Kalkınma Bankası Kütüphane Birimi	2318400	2313125	bilgiedinme@tkb.com.tr	http://www.tkb.com.tr	Necatibey Caddesi No: 98 Yenişehir 06100 Ankara	KadriyeTatlı-dil / Aysel Korkmaz
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)	TOBB Kütüphane ve Avrupa Dokümantasyon Merkezi	4178692	4183268	hoztop@tobb.org.tr	http://www.tobb.org.tr	Atatürk Bulvarı No: 149 Bakanlıklar 06100 Ankara	Halise Öztop
Türk Patent Enstitüsü (TPE)	Sınai Mülkiyet Kütüphanesi	3031000 / 1138	3031108	info@turkpatent.gov.tr	http://www.tpe.gov.tr www.turkpatent.gov.tr	Hipodrom Caddesi No:115 Yenimahalle 06330 Ankara	Hamiyet Tanverdi
T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)	TÜİK Kütüphane ve Dokümantasyon Grubu	4176440 / 560		kutuphane@die.gov.tr	http://www.die.gov.tr	Necatibey Cad. No: 114 Bakanlıklar 06100 Ankara	Nilgün Dorsan

Ek. 7 Ankara'daki Ekonomi Kütüphanelerinin 2000-2006 Yılları Arası Satın Aldıkları Süreli Yayınlarında²⁸ Olan Çakışmaların Listesi²⁹

DERGİLER	ABRE ³⁰	T ³¹	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
Active Bankacılık ve Finans Dergisi	ABF	2	30	5, 6								1, 2, 3, 4, 5				
American Economic Review	AER	6	387	3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6			0, 1, 2, 3		0, 1, 2, 3, 4, 5				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6
Amme İdaresi Dergisi	AID	2	45	6										2, 3, 4, 5		
Annals of Tourism Research	ATR	2	1143		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6								0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			
Bank of England Quarterly Bulletin	BEQ	4	30		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							0, 1, 2, 3, 4, 5	0, 1, 2, 3, 4	2, 3		
Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi	BTH	3	60	5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5				
Banker	BAN	4	688	3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4										
Businessweek	BUS	6	144	3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	5				6		0, 1, 2, 3, 4, 5		2, 3, 4, 5		
Capital	CAP	6	60	5, 6				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4	2, 3, 4, 5		
Chemical Marketing Reporter/Europe	CMR	2	279		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6								
Common Market Law Review	CML	2	1141		4, 5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						
Cotton: Review of the World Situation	COT	2	215		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6								
Danıştay Kararları Dergisi	DKD	2	18	5						3, 4, 5, 6						
Economic Development & Cultural Change	EDC	2	359		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6									
Economic Geography	ECG	2	121		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6									

²⁸ Süreli yayınların format farklılıkları yılların yanlarına konan B (Basılı) E (Elektronik), C (CD-ROM) olarak belirtilmiştir. Ayrıca yanında herhangi bir işaret olmayan yıllar basılı yayın anlamına gelmektedir.

²⁹ Tabloda yer alan 0: 2000, 1: 2001, 2: 2002, 3: 2003, 4: 2004, 5: 2005, 6: 2006 yıllarını ifade etmektedir.

³⁰ SPSS programında değerlendirmelerin yapılması için dergi isimleri kodlanmıştır. Bu kısaltmalar dergilerin kodlarını temsil etmektedir.

³¹ T: Yayıncının kaç tane kütüphanede aynı anda satın alındığını göstermektedir; yani çakışan yayın sayısını vermektedir. .

DERGİLER	ABRE	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
Economica	ECO	2	472		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6											0, 1, 2, 3, 4, 5, 6
Economist, the	ECT	10	258	3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6E	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	6	0, 1, 2, 3, 4	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5		
EIU Country Reports & Profiles	EIU	4	746		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5E, 6E		0, 1, 2E, 3E, 4E					0, 1, 2, 3, 4			
Ekonomik Forum	EKF	2	25		3, 5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						
Ekonomik Yaklaşım	EKY	4	50	5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5				
Ekonomist	EKO	8	135	5, 6		6B		1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		2, 3, 4, 5		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6
Euromoney	EUR	5	980	3, 4, 5	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		2, 3, 4, 5		
European Economic Review	EER	2	2802	1, 2, 3, 4, 5	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6											
European Law Review	ELR	2	1518		3					0, 1, 2, 3						
Eurostat Yearbook	EUY	2	92		6C			3E								
Executive Excellence	EXE	4	136	5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		1, 2, 3, 4, 5, 6								
FAO Production Yearbook	PRO	3	66		0, 1, 2, 3, 4, 5			1, 2, 3, 4						2, 3, 4, 5		
FAO Trade Yearbook	TRA	3	66		0, 1, 2, 3, 4, 5			1, 2, 3, 4						2, 3, 4, 5		
Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi	FMR	2	40							1, 2, 3, 4, 5, 6					5, 6	

DERGİLER	ABRE	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
Financial Management	FIM	2	112	1, 2, 3, 4, 5, 6								1, 2, 3, 4, 5, 6				
Finans Dünyası	FIN	8	60	5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4	2, 3, 4, 5		
Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar	FPE	6	72	5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		4, 5	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				5, 6	4, 5		
Foodnews	FON	2	1433		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			1E, 2E, 3E, 4E, 5E, 6E								
Forbes	FOR	3	169	6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							0, 1, 2, 3, 4, 5			
Fordham Law Review	FLR	2	57				5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						
Globus	GLO	2	139					1, 2, 3, 4						4		
Harvard Business Review	HBR	6	185	2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	6	2, 3, 4, 5		
Human Resources	HUR	3	77	5, 6	0	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6										
IEEE Network	IEE	2	761	2, 3, 4, 5, 6								0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				
IMF Balance of Payments Statistics Yearbook	BPS	2	140		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6									2, 3, 4, 5		
IMF Direction of Trade Statistics-DTS	DTS	4	222		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			2, 3, 4, 5		
IMF Finance & Development	FDE	2	----		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6					
IMF Government Financial Statistics Yearbook	GOV	2	72		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6					

DERGİLER	ABRE	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
IMF International Financial Statistics-IFS	IFS	7	72		0, 1, 2, 3, 4E, 5E, 6E	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4	2, 3, 4, 5		
IMF Occasional Papers	OCC	5	-----		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5			
IMF Staff Papers	STA	7	80	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5		
IMF World Economic Outlook	WEO	7	134		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5		
Industrial Minerals	INM	2	773		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6								
Information Economics & Policy	IEP	2	931		3, 4, 5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						
International Economic Review	IER	2	616		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							0, 1, 2, 3, 4, 5				
International Journal of Forecasting	IJF	2	1097	3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6											
IT-Business Weekly	BUW	2	200			0, 1, 2, 3, 4				6						
İktisat Dergisi	IKD	6	30	5					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5	6	2, 3		
İktisat İşletme ve Finans	IIF	8	150	5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6
Journal of Banking & Finance	JBF	2	4495	2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6											
Journal of Business	JOB	2	49	2, 3, 4, 5, 6								0, 1, 2, 3, 4, 5				
Journal of Common Market Studies	JCM	2	1489		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						

DERGİLER	ABRE	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
Livestock Dairy & Poultry	LDP	2	103					0, 1, 2						4		
Marketing Türkiye	MTU	2	120	6				1, 2, 3, 4, 5, 6								
MEED	MED	3	1151		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4					0, 1, 2					
Middle East Journal	MEJ	2	69		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6					
Muhasebe ve Denetime Bakış	MDB	3	26	5, 6		5, 6						1, 2				
OECD Economic Outlook	OEO	6	239	1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		2, 3, 4, 5		
OECD Economic Studies	OES	4	192		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2				
OECD Economic Surveys	OEU	5	1100		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		0, 1, 2, 3, 4				0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		2, 3, 4, 5		
OECD Financial Markets Trend	FMT	2	194		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				
OECD Observer	OBS	4	111		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4		0, 1						2, 3, 4, 5		
Oxford Economic Papers	ECP	2	596	1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6											
Oxford Review of Economic Policy	ORE	2	624	2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3						
Para	PAR	2	144									0, 1, 2, 3, 4, 5		2, 3, 4		
Piyasa	PIY	2	72	5B										4, 5		

DERGİLER	ABRE	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
Platin	PLA	3	72	5, 6						0, 1, 2, 3, 4, 5, 6				4, 5		
Quarterly Journal of Economics	QJE	3	531		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6					3, 4, 5				
Review of Economic Studies	RES	2	519		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6									
Review of Financial Studies	RFS	3	273		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6		5, 6					0, 1, 2, 3, 4, 5				
Telecommunications Policy	TEP	2	2079		3, 4, 5, 6					2, 3, 4, 5, 6						
Third World Quarterly	TWQ	2	2089		1, 2, 3, 4, 5, 6						0, 1, 2, 3, 4					
UN Economic Survey of Europe	ESE	2	57		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			1, 2, 3, 4								
UN International Trade Statistics	ITS	3	215		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			1, 2, 3, 4						2, 3, 4, 5		
UN Statistical Yearbook	STY	2	372		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6									2, 3, 4, 5		
UN World Economic & Social Survey	WES	2	86		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			2, 3, 4								
UN World Investment Report	WIR	2	65					1, 2, 3, 4						2, 3, 4, 5		
UN Yearbook of National Accounts of Statistics	YNA	2	179		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6									2, 3, 4, 5		
UNCTAD Commodity Yearbook	COY	2	158		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			1B								
UNESCO Statistical Yearbook	UNE	2	141		0, 1, 2, 3, 4, 5						0, 1, 2					
Vergi Dünyası	VED	6	180	5, 6		0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6			0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6	2, 3, 4, 5		
Vergi Sorunları Dergisi	VSD	3	170	5, 6				4, 5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							
Verimlilik Dergisi	VER	4	30	5, 6	4, 5, 6			4, 5, 6						2, 3, 4, 5		

Ek. 8 Ankara'daki Ekonomi Kütüphanelerinin 2000-2006 Yıllarında Satın Aldıkları Veri Tabanlarında³² Olan Çakışmaların Listesi

DERGİLER	T	Fiyat-YTL	BDDK	DPT	ExiB	HM	İGEME	MB	RK	SESR	SPK	TKB	TOBB	TPE	TÜİK
VERİ TABANLARI															
Bankers' Almanac (veri tabanı)	2	5,675.61	5, 6		0C, 1C, 2C, 3C, 4C, 5EB, 6EB										
Business Source Corporate (veri tabanı)	4	19,063.34	5, 6	0, 1, 2, 3, 4, 5, 6							3E, 4E, 5E, 6E		4E		
Toplam: 2															

³² Tabloda yer alan 0: 2000, 1: 2001, 2: 2002, 3: 2003, 4: 2004, 5: 2005, 6: 2006 yıllarını ifade etmektedir. B (Basılı) E (Elektronik), C (CD-ROM) olarak belirtilmiştir.